

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
I. évfolyam 5. szám 2012. szeptember-október

„Áldjad én lelkem az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét. Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről. Aki megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet. Aki megváltja életedet a koporsótól; kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged.” (Zsolt 103, 1-4)

Tartalom

- 1 Mi a református?
- 3 Mit ünneplünk a reformáció napján?
- 4 Mi a "protestáns" szó jelentése?
- 5 SZÓL AZ IGE
Tudom, hogy van bocsánat!
Nyilas Zoltán lelkipásztor igehirdetése
- 6 Konfirmándusaink
- 7 Református identitás ma
Prof. Dr. Szűcs Ferenc előadása
- 10 A könyv
Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor írása
- 11 Jézus Krisztus-Luther Márton-Ferenczy Károly
- 12 Mennyire beszélés a boldogság?
Szív-közben: Nyilas Zoltán lelkipásztor
- 15 Másodszor - Családi délután
- 16 Móríz Zsigmond - Damaszkuszi élmény
- 18 PORTRÉ
Zenével szolgálni az Urat
Látogatóban a Blaskó családnál
- 20 "Az Úrnak kegyelmességeiről emlékezem"
- 21 Páskabarány a mítóasztalon
Soós László lelkipásztor írása
- 22 REFORMÁTUS JELKÉPEINK
A zászlós bárány
- 23 A MRE címere
Versek
- 24 LEGKEDVESEBB IGÉM
Jákób tusakodása
- 25 Papkerti hangverseny a parókia kertjében
- 26 Ravasz László - Folytatása következik
- 27 Szakrális Művészetek Hete
- 28 Aki hiába volt Jézusnál
Pap László lelkipásztor igehirdetése
- 31 ARCKÉPEK ÉS ÉLETKÉPEK
Az evangélium frontharcosa - 1. rész
75 éves lenne Pap László
- 33 Ladányi Sándor - Tíz esztendeje távozott el Pap László
- 34 Orbán László - Búcsú
Vers
- 35 RÉGI HISTÓRIÁK
A Fáy család alapítványai
- 36 NÁLUNK KERESZTELTEK
- 37 KÖNYVAJÁNLO
- 38 A marosszentgyörgyi testvérkórusunk vendégszereplése
- 39 ÉS LÉSZNEK KETTEN EGY TESTTÉ
- 40 POSTALADÁNKBÓL
NAPLÓ

MI A REFORMÁTUS?

Ha erre a kérdésre mindenre kiterjedő választ akarnánk adni, akkor gyülekezetünknek könyvkiadásra kellene vállalkoznia: a témának hatalmas irodalma van. Így, egy szűk újságcikk keretében nem vállalkozhatom tehát magam sem másra, minthogy néhány gondolatot felvillantsak a kérdésre – mi a református? – adandó válaszból.

Eleink öt alapvetet fektettek vallási önmeghatározásukat illetően – amiben áttételesen benne volt az elhatárolódás is attól, ami mindezekkel ellenkezik.

Mi volt ez az öt alapelv? Az öt sola. Ezek:

Sola fide. Vagyis egyedül hit által. Mit jelent ez? Azt, hogy egyedül a hit által üdvözülhetek, a cselekedeteimmel nem harcolhatom ki azt – mint ahogy részben a római katolikus hívők tartják. Tudom, már önmagában ez a kijelentés is további számos kérdést vet fel, de ezekbe most ne menjünk bele, különben az a bizonyos könyvkiadás elkerülhetetlenné válik...

Sola gratia. Egyedül kegyelem által, ami egyébként következik az előzőből. Talán ez a legreformátusabb az öt sola közül. A solákat ugyanis

nem Kálvin, a református egyház alapítója, hanem már Luther kidolgozta. Viszont a sola gratia tanát Kálvin szinte az abszurditásig továbbgondolta, s jutott el a predestinációhoz. Vagyis, hogy az üdvösségünk Istentől van, az ő kegyelméből, semmit sem tehetünk érte. Ez is ezerfelé téríthetné a gondolatainkat, el is vágom hát gyorsan.

Sola scriptura. Egyedül az írásk. Rendkívül fontos a reformátusság meghatározása szempontjából, erre később még visszatérek. Itt most csak annyit, hogy a hitünk zsinórmértéke – kánonja – a Szentírás, nem csatlakoznak hozzá a szent hagyományok.

Solus Christus. Vagyis egyedül Krisztus. Közvetlen vele tartjuk a kapcsolatot, a hozzá vezető úthoz nem szükséges közvetítő, sem Mária, sem szentek, de még csak a papi szentség sem.

Mindezekhez társul még a soli Deo gloria, vagyis hogy egyedül Istené a dicsőség. A kijelentés lehetne akár az előző négy összefoglalója: mi, emberek, hívek, egyházak, bármennyire is nagy dolgokat viszünk véghez, nem a magunk erejéből tesszük azt, tehát a dicsőség sem a miénk.

A csobánkai harangot Gombos Miklós
őrbottyáni mester öntötte

Még csak egy picinykét sem.

Ez tehát az öt sola. Mi bennük a közös? Egyebek között az, hogy a hangsúly a közösségről, a papságról, a szentekről áthelyeződik az egyén felé. Értelmiségiben kifejezve: individualisabbá vált a protestáns, de különösen a református hívő, mint a római katolikus. Íme, az első válasz a címben feltett kérdésre. A református hívő, bár hitét gyülekezetben is gyakorolja, mégis individualista, annak minden gyönyörűségével és gyötrelmével együtt.

Bár egymásra épül az öt sola, ragadjunk ki közülük egyet, ami a magyarság megmaradásának a szempontjából alapvetően fontos. (Volna-e ma magyarság, ha nincs Kálvin, teszi fel a költői kérdést a katolikus Illyés Gyula a reformáció genfi emlékműve előtt.) Ez pedig a Sola scriptura. Vagyis a Biblia szerepének a felértékelődése. Mit jelentett mindez? Azt hogy a Biblia hitünk zsinórmértéke, illik tehát megismernünk azt. Na, de miképpen? Hiszen ími, olvasni sem tud a középkor embere. Miért is tudna? Hiszen nem tud a földesúr, meg a király sem, elég, ha tud a pap. Beszélt is eddig mindenféle ellenőrizhetetlen dolgot, csoda-e, ha a világ idáig jutott...

Igen, meg kellett tanulnia a hívőknek olvasnia. Ahhoz pedig iskola kellett. Megindult hát az iskolahálózat kiépülése Magyarországon! Óriási dolog ez az ország szempontjából! Pápa, Debrecen, Sárospatak és a hozzájuk tartozó filiák közvetlenül a protestantizmus hazánkba érkezése után alakultak. A kis kálvinista jobbágyfiú a falujában megtanulta a betűvetést – hogy tudja olvasni a Bibliát –, és ha kellően tehetséges volt, mehetett a gimnáziumba is. Netán egyetlenre, amihez hozzátartozott a külföldi tapasztalatszerzés.

De mit írok én itt, hiába tanult meg olvasni a gyerekek, ha nem volt mit... Hiszen a nyomtatott Biblia akkoriban még ritka kincs volt. Semmi gond, Gutenberg feltalálta már a nyomtatást, a gépek pedig ontották is a Szentírást. (Amit aztán a katolikus Habsburgok nem győztek elkoboztatni...) Nem lehet túlbecsülni mindennek az értékét. Mert a nyomdagép nem csekély értékű berendezés, amikor nem Bibliát nyomtat, akkor mást. Ki kellett használni. Megindult a könyvkiadás. Arról a „csekélységről” már ne is beszéljünk, hogy héberül, görögül mindenkinek megtanulni mégis csak nagy luxus lett volna – jők lesznek arra a lelkesek –, le kellett hát fordítani a Bibliát. 1590-ben Károli Gáspár megtette, megteremtve ezzel az irodalmi nyelvünket.

Büszkén szoktuk sorolni nagyjainkat Csokonaitól Móriczig, Kölcseytől Adyig, akik mind-mind reformátusok voltak. Persze, hogy nem véletlenül. Miért nem? A református gimnáziumok miatt nem, amelyek a később kialakuló katolikus középiskolával szemben

sokkalt liberálisabb szellemben nevelték a diákokat. A liberálist most tessék jó értelemben érteni, a gondolkodás szabadságát, sőt az arra való biztatást kell rajta érteni. Ami nélkül nagy szellemi érték nehezen jön a világra. És akkor az individualista mellett itt a második válasz: a református szabadelvű. Gondolkodó. Azt nem merem ími, hogy okoskodó...

És akkor a presbitériumok kialakulásáról már ne is beszéljünk. Túl lehet-e becsülni a demokratikus gondolkodás kialakulása szempontjából azt a tényt, hogy több mint kétszáz évvel a jobbágyok felszabadítása előtt már együtt ült a presbitériumban az ő urával, és szava egyenlő mértékben esett latba. Na, jó, majdnem... Mert azért a földesúrnak is lehetett egy-két ötlete a javaslat ellen szavazó jobbágy megleckéztesítésére.

Mint ahogy a Habsburgoknak is volt, miképpen rajzolják át az ország vallási térképét az 1500-as évek végéhez képest, amikor is a magyarság 90 százaléka protestáns, elsősorban református. Elég volt csak a földesurat magukhoz édesgetni különböző kiváltsá-

lizmus kialakulására, a tőke felhalmozására. És ennek a jelentősége nem becsülhető túl a kérdés megválaszolásában: mi a református?

Bizonyára előttünk van annak az embernek a képe, amely számos református gyülekezeti teremben látható. Kálvin János ő. Milyen a kinézete? Szikár, szinte askéta ember benyomását kelti. Mert ilyen is volt. Aki nem fogyasztott, viszont a szentek szinte folyamatos ünneplése helyett – solus Christus – munkára szorította a genfieket. Aki pedig dolgozik, de nem fogyaszt – az gazdagszik. Ők a puritánok. Tudom, fogyasztás nélkül nincs kapitalizmus. Néhány generáció után eljött ennek is az ideje. A református elkezdett jól, kényelmesen élni. Mindebből két dolog következett: az egyik, hogy már nem tartotta magát a szigorú keresztyén etikához. A másik pedig: fessegetni kezdte, szüksége van-e neki egyáltalán Istenre? Hiszen láthatóan jól mennek a dolgai, boldogul már a saját erejéből is.

A református gyülekezetek pedig kezdtek elvilágiasodni. Aki mégis szorosabb kapcsolatra vágyott Istennel, az sokszor külön egyházat alapított. Létrejött a metodista, baptista és még ki tudja, hányféle kisegyház. Tudom, amit most írtam, az sok gyülekezetre nem érvényes, ám a tendencia kétségtelen.

Ha van bátorságunk végigmenni a gondolatmeneten, akkor felvetődik a kérdés: ezek szerint a reformátusság vége a születésébe kódolva volt? Az etikájából következő kapitalista gazdasági berendezkedés, illetve az abból kialakuló jólét és magabiztosság az Istentől való eltávolodást hordozza magában? A választ az olvasóra bízom.

De! És most nem valamiféle kötelező optimizmus következik, hanem a gondolat még tovább vitele: a kapitalizmus is magában hordozza a saját végét, ugyanis a folyamatos növekedésre épít, ennek viszont a Föld végessége – természeti erők fogyása, biológiai sokféleség zsugorodása, környezeti katasztrófák, a légkör felmelegedése – miatt vége szakad. Paradigmaváltás előtt állunk, más szóval, a világról alkotott képünk gyökeres fordulat előtt áll.

A nagy és izgalmas kérdés az, hogy ez miképpen megy végbe, mekkora lesz a kataklizma. És, hogy ebben milyen szerepe lesz az egyháznak, a keresztyénségnek.

És immáron szándékosan nem reformátusságot írtam. Az évszázadok során ugyanis a katolicizmus átvette, magáévá tette a protestáns értékeket. No, nem dogmatikai szinten, hanem a belőle következő etikai normákat, magatartásformát illetően. És nem csupán a katolicizmus, hanem a többi világvallás követői is.

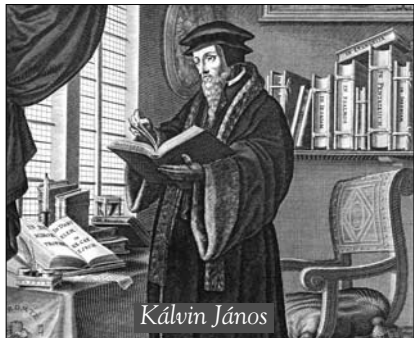
Hiszen ez következik a református hittételekből kinőtt kapitalizmus természetéből: szükségszerűen terjeszkednie kellett, uralmát ki kellett terjesztenie a vi-

gokkal, a jobbágság ment utána a cuius regio, eius religio – akié a föld, azé a vallás – elve alapján. Ehhez még keverték egy kis terrort a XVII. században – lásd gályarabok – meg egy kis hátrányos megkülönböztetést a XVIII.-ban – értsd: a hivatal betöltéséhez szükséges dekretális eskü, amit a Szűzanyára és minden szentekre kellett letenni, amit, ugyebár, egy református nem tehet meg – és máris megfordult az arány. Akik viszont megmaradtak, azok megkeményedtek, és ezt a magatartásformát örökölték tovább. Innen hát a kemény nyak. Íme, az individualizmus és a gondolkodásra való készség mellett a harmadik válasz a címkérdésre.

*

A protestantizmus kialakulásának okáról nekem még azt tanították, hogy az egyre nagyobb tőkével rendelkező polgárság ily' módon vetette le magáról a pápa jármát. Aztán kezembe került Max Weber alapműve a kapitalizmus kialakulásáról, amely a marxista nézeteket helyére tette. Be a sutba. A valóság ugyanis éppen a fordítottja, a protestantizmus hatott a kapita-

Kálvin János

lágra. De már nem csupán az angol és a holland protestánsoknak, hanem a katolikus franciáknak is. Az ugyancsak katolikus spanyolokat és portugálokat most azért hagyhatjuk figyelmen kívül, mert ők valójában az általuk kolonizált világot durván kirabolták, majd magára is hagyták.

A kapitalizmus egyik ismérve az árú és a tőke szabad áramlása, amiből következik az emberek egyre nagyobb mérvű vándorlása – és keveredése is.

Ebből pedig következik a vallások keveredése is. És itt térjünk vissza kicsiny hazánk még kisebb reformátusságára, arra az időszakra, amikor az ellenreformáció befejeződésével – XVIII. század vége, II. József, türelmi rendelet – az arányuk az ország lakóihoz viszonyítva, megállapodott.

Megállapodott, majd zsgorodni kezdett, előbb lassuló, majd gyorsuló ütemben.

Mi ennek az oka? Tanulmányok sora született már erről. Én most csak egyet emelek ki, ami szerintem a legdöntőbb. Ez pedig a vegyes házasság. Kezdetben a katolikus egyház csak úgy engedélyezte, ha a betérő fél reverzálist ad, vagyis ha a majdan születendő valamennyi gyermeket katolikusnak keresztelik.

Ma már erre nincs szüksége. Elég, ha a gyerekeket a szülő neme szerint keresztelik, úgyis egyre kevesebb a református. Miért? Mert egyre kevesebb az olyan pár, ahol mindkét fél református. Hiszen az ország lakói, különösen a szocializmusnak nevezett államkapitalista, erősen modernizációs időszakában mobilizálódott, keveredett, és a párválasztásnál a fiatalok számára az egyik utolsó szempont a másik vallási hovatartozása.

Ezért is különösen nehéz – ám annál izgalmasabb – kérdés annak a megválaszolása, hogy mi a református. Valamikor az emberek arcára volt írva a vallása. Hogyne, hiszen a cselédség többsége katolikus volt – előbb mit sem adtak a tőkefelhalmozásra, aztán módjuk sem volt rá, következőképpen nem vásároltak földet – a középparaszti réteg pedig református. És ugye, ha kettőjüket egymás mellé állították, már testük tartásából, tekintetükből, arcvonásaikból is meg lehetett mondani, melyik kicsoda. Következőképpen a vallásukat is. Ez az időszak elmúlt, kapitalizálódtak a katolikusok is. Vagy a reformátusok sem...

Mi tehát a református? Válaszképpen néhány gondolatot vázoltam – amiről esetleg vitázni, beszélgetni is érdemes volna – így a reformáció ünnepe táján különösen.

Hardi Péter

MIT ÜNNEPLÜNK A REFORMÁCIÓ NAPJÁN?

A reformáció emléknapja: október 31. Ezen a napon emlékeznek a protestáns egyházak arra, hogy a hagyomány szerint Luther Márton 1517. október 31-én függesztette ki a wittenbergi vártemplom kapujára 95 tételét, amely esemény elindította a reformációt. Közvetlen kiváltója az volt, hogy X. Leó pápa búcsúcédulák árusítását rendelte el a Szent Péter templom építésének költségeire, élesen szembe fordulva a Szentírással, azt hirdetvén, hogy aki búcsúcédulát vesz, az minden bűnét megváltja vele és örök üdvösséget nyer általa. Ez azonban csak az utolsó csepp volt a pohárban, mert természetesen számos más körülmény is hozzájárult a reformáció elindításához.

A legfontosabb ezek közül a katolikus egyház elfajulása, erkölcsi hanyatlása, eredeti céljaitól, az Újszövetségben előírt és az őskeresztységben meg is valósult eszményi alakjától való elfordulása volt. A pápák lassanként teljesen átvették a köztudatba, hogy a földi boldogság és a mennyei üdvösség egyedüli eszközlője az egyház, a pápa uralkodik a lelkeken, a pápai hatalom minden földi hatalom felett áll, minden jog és hatalom egyedül a pápától származhat. Így az egyház jelentős gazdasági és politikai

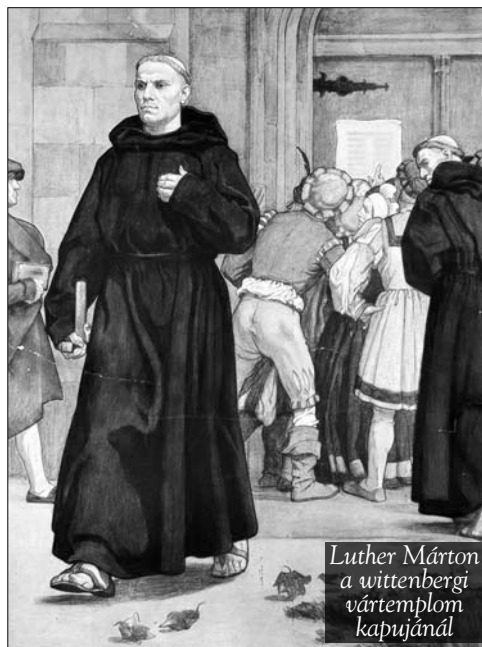
az egyház teljesen elidegenítette magától a híveit, ezért műlhatatlanul szükségessé vált az egyház megújítása, megreformálása.

A reformáció lényegének legigazabb meghatározását Révész Imre egyháztörténészről (később a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke) olvashatjuk, aki így írt erről 1932-ben megjelent kis könyvecskéjében:

„A reformációban a hívő emberi lélek szembekerült élő, mindenható, kegyelmes Istenével, akit a vallás és a vallásos intézmény eltakarta előle és elválasztott tőle. Több mint tizennyelv százada tartott ugyanis már akkor az európai emberiség történetében az a folyamat, amely az élő Istennek a Jézus Krisztus által adott kijelentéséből vallást, tehát egy kulturális emberi alkotást csinált és ennek a vallásnak egy hova-inkább politikai jellegű intézményben, a látható, földi egyházban emelt hajlékot és biztosítékot. Pedig a kereszténység eredetileg nem volt vallás a szónak megszokott művelődéstörténeti értelmében. A kereszténység az Egyszülött Fiú engesztelő áldozati halála által megváltott embereknek teljesen az Isten kegyelmén függő élete volt; egy szabadon engedelmes, boldogan hitvalló, győzelmesen cse-

lekvő és szenvedő szeretetélet, a hit élete. Ez az élet, a maga egyéni és közösségi formáiban egyaránt a mellett tett folytonosan biznyságot, hogy csak egy Úr van, a Krisztus: a látható világ, a maga minden képzelte urával és hazug dicsőségével, egykor – nemsoká – elmúlik. Eljő láthatóképpen az addig láthatatlanul uralkodó Krisztus, és elhossa Isten országát: az emberélet, a föld, a világ Isten akaratára szerinti berendezését, amelybe a Gonosz és a gonoszoknak nem lesz befolyása többé. Szakadatlanul biznyságot tenni arról, hogy Krisztus az Úr és Isten országa közeleg: ez eredetileg az egész keresztény vallás. Ennek a biznyságtévésnek közösségében úgy élni testvéreileg együtt, mint akikhez az Isten országa máris elérkezett: ez eredetileg az egész keresztény egyház.

Egy szükségképeni, de végzetes történeti folyamatban ebből az egyetlen és páratlan

Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujánál

befolyásra tett szert, hatalmas egyházi birtokok alakultak ki. A papság egyre inkább világi életmódot folytatott, fényűző életvitele kiáltó ellentétben állt a szörnyű nyomorral, amely parasztlázadásokhoz vezetett, megsértették a cölíbatust, az egyházi hivatalok árucikké váltak, melyeket meg lehetett vásárolni, az egyházi vezetők világi címeket szereztek, így például a német-római császárságban tartományfejedelmek voltak egyházi vezetők. Mindezzel

isteni kijelentésből, Istennek-élésből és Istenvárásból egy, a többihez veszedelmesen hasonló emberi vallás lett. A megváltottak testvérközösségéből, az Istenországát előrevetítő egyházból pedig lett egy mindinkább jogi és politikai jellegű társadalmi képlet, amely más hasonló képletek között igyekezett minél előnyösebben, lehetőleg uralkodóan elhelyezkedni, természetesen folyvást alkalmazkodva az erőviszonyok változó játékához.

A reformáció már most szerintünk nem volt egyéb, mint sok hiábavaló keresés és tapogatózás után végre bekövetkezett újra megtalálása a keresztyén vallásban a keresztyénség lényegének: a hit kegyelmi életének, amely teljesen Istene függ, egyedül az ő igéjének engedelmeskedik és ennél fogva teljesen szabad. Ezzel egyszersmind megtalálása az egyházban, mint vallásos-politikai intézményben az egyház valóságos és örök lényegének is, ami nem egyéb, mint az Isten választottainak az Isten országát váró s annak törvényei szerint élő testvérközössége: a „szentek egyessége” földön és örökkévalóságban.”

Ha mélyen magunkba nézünk, talán nem ünneprontás rávilágítanunk arra, hogy bizony nem mindig és nem mindenben sikerült a reformáció tisztázza célkitűzéseinek megfelelünk, sem nekünk református embereknek, sem a református egyházunknak. A reformáció nem egy lezárt történelmi folyamatot jelent. Jól tudták ezt a már reformátorok is, ezért ők voltak az elsők, akik kiadták a jelszót: „semper reformari”, mindig reformálni, mindig megújulni! Enélkül nem lehet a keresztyén egyházat eredeti, újszövetségi formájába visszaállítani.

„De ha annak tekintjük a reformációt – folytatja Révész Imre –, aminek alapjában véve maga is tekintette magát: egy óriási felkiáltó jelnek, amely szakadatlanul arra figyelmeztet, hogy a keresztyénség több, mint egy vallás a sok közül, mert valójában egészen más, mint vallás, és hogy az egyház több, mert egészen más, mint rituális, jogilag fegyelmező és politikai intézmény – akkor a reformációban a pusztá történetiség mellett meg kell látnunk a történetfölöttiség vonását is.”

A reformáció napján tehát a református elődökre emlékezés mellett ezt a történetfölöttiséget ünnepejlük. P.A.

Sebestényné Jáger Orsolya

Luther Márton

Egykor Wittenberg komorló egén
sötét felhők hadán áttört a fény.
Ő gyengének hitte magát, de válaszul
meggörnyedt vállára tette kezét az Úr.
Magánya tornyában erőt kapott,
bár nem látta éveket a felkelő napot,
csak lángoló hite rácsain át
hol térdelve remélte - és átélte a csodát:
Isten szólt hozzá, s szól ma anyanyelvemen.
Magyarul mondhatjuk a legszebb szót:
kegyelem.
Áldva jóságát, mely soha el nem évül
„nem vetünk alapot Krisztuson kívül”
(1Kor 3,11)

MI A “PROTESTÁNS” SZÓ JELENTÉSE?

A “protestáns” név eredete szorosan összefügg a reformáció kezdeti időszakának történelmi eseményeivel, sőt – mint látni fogjuk – még korábbra nyúlik vissza. V. Károly német-római császár – akinek nevéhez fűződik többek között az inkvizíció felállítását – az 1521-i wormsí gyűlésen birodalmi átokkal sújtotta Luther Mártont (wormsi edictum), ami azt jelentette, hogy bárki büntetlenül megölhette. 1529-ben a második speyeri birodalmi gyűlés megtiltotta a lutheri tanok terjesztését, ez ellen tiltakozott az 1530-ban Hesseni Filöp vezetésével összegyűlt protestáns fejedelmek és a tizenégy birodalmi város szövetsége, innen ered tehát a protestánsok elnevezése, akik tiltakoztak, azaz protestáltak a birodalmi határozat ellen, és “Protestatio” címmel terjesztették elő fellebbezést. Így tudjuk, így ismerjük, így használjuk, akkor is, amikor például bármely igazságtalanság ellen protestálunk, tehát tiltakozunk.

A protestáns szó azonban eredetileg más jelentéssel bírt. **Dr. P. Tóth Béla** szentendrei lelkipásztor a “Kehely” című gyülekezeti hírlével szeptemberi számában felhívja a figyelmet arra, hogy a most használatos értelmezést éppen a reformáció ellenfelei terjesztették el a közbeszédben, és az eredeti jelentése nem tiltakozó, ellenző volt (ami miatt mintegy gúnynévként illették vele híveit), hanem éppen ellenkezőleg, valami mellett hitvalló szívvel, bát-

ran történő kiállást fejezett ki. Maga a szó a latin “protestor”, “protestari”, “protestatus sum” igéből származik, melyben a “pro” azt jelenti, hogy valakiért, valamiért, azaz valaki vagy valami érdekében, a “testari” pedig “tanúskodik” jelentéssel bír. Szó szerinti értelme tehát: valamiről tanúbizonyosságot, hitet tenni, “valamit ünnepi szóval, eskü alatt vallani”.

Luther a Resolutiones-t, a 95 tételét magyarázó iratát azzal kezdte, hogy: “Protestor”, amivel azonban semmi ellenkezőt nem kívánt megfogalmazni, mint ami a Szentírásban, az egyházatyáknál, az egyházi törvényekben vagy a pápai határozatokban megírtak. Az 1536. évben elfogadott Genfi Hitvallás is azzal kezdődött, hogy: “Nous protestans” (“először is kinyilvánítjuk”). És azzal folytatódik: “hogy a mi hitünk és vallásunk szabályai, melyeket követünk, csakis a Szentírásban foglaltakhoz igazodnak”. Református elődeink nagyon sok ehhez hasonló iratukban “protestáltak”, vagyis tettek bizonyosságot az evangélium mellett, annak javára nyilatkoztak, tanúskodtak.

Nagyon fontos, hogy legalább mi magunk, protestánsok legyünk tisztában a protestáns szó eredeti fogalmával, és emlékezzünk reformátor ősatyáink küzdelmére Jézus Krisztus evangéliumáért, mely küzdelem folytatása mai korunkban sem elhanyagolható feladatunk. P.A.

A reformáció kora – Gustav Eilers metszete (Wilhelm Kaulbach után)

MIÓTA ÜNNEPNAP OKTÓBER 31-E?

A reformációról való évenkénti megemlékezés igénye már röviddel a reformáció kezdete után megjelent. Johannes Bugenhagen – Luther barátja – a különböző tartományok részére készített rendtartásaiban már javasolta, hogy a reformáció áldásáért hálaadás tétessék. A reformációt eleinte különböző időpontokban ünnepelték, valamely nevezetes dátumhoz kapcsolódóan. Így például Luther születése napján, november 10-én, illetve halála napján, február 18-án, vagy az Ágostai Hitvallás átadásának napján, június 25-én. 1667-ben, a 95 tétel kiszövegésének 150. évfordulóján János György szász választófejedelem elrendelte, hogy ez a nap legyen a reformáció emlékünnepe. Végül ez a dátum terjedt el. A legtöbb református gyülekezetben a dátumhoz legközelebb eső vasárnapon emlékeznek meg a reformációról.

SZÓL AZ IGE

TUDOM, HOGY VAN BOCSÁNAT!

“és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” (Mt 6,12)

Szabó Imre budapesti református lelképásztor 1926 őszén a Budapest VI-VII. kerületi (fasori) templomban tartott esti alkalmakon tíz igehirdetésben szólt a Miatyánkról. Első szolgálatát így kezdte *“tizenöt éve vagyok rendszeres imádkozó életet folytató ember s itt, ez áhítatsorozat elején megvallom, hogy az életem legnagyobb kincsének a Krisztus bírása után azt tartom, hogy imádkozhatom. Mindent, amivel bírok, ezzel az ásóval ástam ki; amivé lettem, az imádkozás által lettem; ha nem tudtam volna imádkozni, úgy érzem, elsatnyult és elveszett volna az életem.”* (Szabó Imre: Mi Atyánk – Tíz meditáció)

Gyülekezetünk ebben az esztendőben közösen is kezébe vette az Úr imáját, és magyarázatában hónapról hónapra haladunk előre. Hallottunk már az imádság legnehezebb vagy legsürgetőbb kéréséről; augusztusban pedig a legkönnyebbikről: *“mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma”*. Így érkezünk most meg az ima tengelyéhez, a legtöbb nehézséget okozó kéréshez: *“és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”*

A mindennapok egyik veszélye, ha életünkről, szükségünkről pusztán lelki (spirituális) módon gondolkodunk, hiszen a hozzánk becsöngető éhezőnek nem mondhatjuk: imádkozzék és megtelik a hasa, hanem étellel bocsátjuk útjára. Máskor pedig az anyagiakkal (materiális) próbáljuk lelkünket is megnyugtatni. Pedig szervezetünk hol hangosan, hol pedig halkán figyelmeztet: sokunkat leplezte már le vendégségben korgó, morgó gyomra, s sokakat emészt belül a lélek sóvárgása.

Dr. Bagdy Emőke a Károli Gáspár Református Egyetem pszichológia karának megalapítója és elismert professzora a megbocsátásról szólva egy alkalommal kifejtette, hogy *“a lelkünkben hordozott tüskék – a megkövült harag, a sérelmek feldolgozására és a megbocsátásra való képtelenség, a lemondás, a tehetetlenség, a gyűlölet – olyan fehérjeszerű anyagokat ídítanak el, amelyeket a saját receptoraikat megtalálva ártalmas biológiai folyamatokat generálnak a szervezetünkben... Nem véletlenül mondjuk, hogy mérges, amikor valaki dühöt, ellenségeskedést, gyűlöletet hordoz magában, azaz mérgezett állapotban van. Erre a leginkább a szívizom és a koszorúerek érzékenyek, amelyek összehúzódnak, nem kap elég vért a szív, s ha a negatív érzés több ideig tart, akár el is halhat (ezt nevezzük infarktusnak).”*

Ezért figyelmeztet bennünket Urunk: a kenyér és a bocsánat összetartozik. Úgyis mint minden-

napi kenyér, és úgyis mint mindennapi bocsánat. Lássuk be, ha valamelyik hiányzik, megakad életünk. Nincs annál szörnyűbb, mint éhes gyermeket látni; s nincs annál nehezebb, mint megbocsátásra képtelen, megkeményedett szívvel találkozni. Sőt, ha őszinték vagyunk a legtöbb bűn éppen kenyér (anyagi) kérdéssel függ össze. Hány és hány esetben vitatkoznak testvérek az örökségen (sokszor a szó szoros értelemben egy darab kenyéren), és hány esetben lesz ennek következménye az öngazolt, megbocsátásra képtelen lélek, kinek himnuszává lesz József Attila sora: *“Tudod, hogy nincs bocsánat, hiába hát a bánat.”*

Így mindez nemcsak az imádság tengelyének kérdése, hanem Jézus szava személyes életkérdéssé lesz: Van-e elengedett adósság? Van-e bűnbocsánat?

Az ember a bűn súlyos megoldhatatlan terheléssel szemben megpróbált különböző magyarázatok mögé elbújni: Nietzsche szerint az egészséges ember úgy emészt meg bűneit, mint a gyomor az ételt. A filozófia magyarázatot és mentséget keres, vagy természetesnek, a fejlődés velejárójának gondolja. A pszichológia a bűnbánatot próbálja elemezni, a jog pedig csak a törvény tételes áthágását sorolja ide. Valami módon mindegyik szemlélet beépíti a világ rendjébe. Egyedül Isten Igéje beszél úgy a bűnről, mint ami beépíthetetlen, sőt kiirtandó, mert Isten teremtői szándékával és az ember igazi természetével ellentétes.

Idégen elem, noha már egész természetünket megromtotta. Elsősorban ugyanis nem azért vagyunk bűnösök, mert vétkezünk, hanem azért vétkezünk, mert bűnössé lettünk. Az ember bűne tulajdonképpen az, hogy hátat fordítunk az Istennek, hogy bizalmatlanok voltunk az Isten iránt, nem hittük el azt, és nem hisszük el ma sem, hogy Isten jót akar. Nem hittük és ma sem hisszük el, hogy az Isten, amit tilt, azt azért tiltja, mert kárunkra van, hogyha azzal élünk; és ha az Isten valamit parancsol, azt azért teszi, mert az a javunkra van. A bűn tehát nem egy ártatlan dolog, hanem a legnagyobb nyomorúság, amely életünk minden területét befolyásolja. A bűnünk ezért mindig a mi vétünk. Így olvassuk Jánosnál: *“Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket min-*

den gonoszástól.” (1Ján 1, 8-9). Így a magunk választotta utak után csak egyet tehetünk, a mélységből kérünk: *“a mélységből kiáltok hozzád, URam! Uram, halld meg szavamam, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra! Ha a bűnőket számon tartod, URam, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnek téged”* (Zsolt 130), vagy ahogyan imádkozzuk: *“és bocsásd meg vétkeinket”*.

Így ismeri meg Jézust Keresztelő János: *“íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét”*. (Jn 1, 29). Luther 95 tételében is rögzíti: a bűnbocsánat a keresztyénség legfontosabb kérdése, ami nem vásárolható meg néhány garasért. Ezért nem véletlen, hogy Urunkkal kapcsolatban ellenfelei is a bűn és bocsánat kérdését feszegetik. Márk evangéliumában olvassuk, mikor Jézus saját városába, Kapernaumba érkezett, sok beteget vittek eléje. *“Mivel a sokaság miatt nem fértek a közelébe, megbontották annak a háznak a tetefét, ahol ő volt, és nyílást vágva leeresztették az ágyat, amelyen a béna feküdt. Jézus pedig látva a hitüket, így szólt a bédához: »Fiam, megbocsátattak a bűneid.« Ott ültek néhányan az írástudók közül, és így tanakodtak szívükben: »Hogyan beszélhet ez így? Istent káromolja! Ki bocsáthat meg bűnőket az egy Istenen kívül?»* Az egykori kérdésre mi már tudjuk a választ. A kereszten kimondott *“elvégeztetett”* (Jn 19, 30) minden kétségünket meggyőzi: hiszen mindez nem a siker-

telenséget (halált), hanem megmentésünket, a bocsánat hirdetésének (feltámadást; 185. dicséret) valóságát jelenti.

Am a bűnbocsánatot nem azért kapjuk, hogy önző módon megtartsuk. Eszembe jutott aszódi sorozási élményem. 2000 márciusában, már mint őrbottyáni segédlelkész érkeztem a laktanyába. A tesztek és vizsgálatok után meg kellett jelenem a sorozóbizottság előtt.

A százados ismertette pszichológiai és fizikai eredményeimet, majd a bevonulás dátumát íratta kartonomra. Az *“utolsó szó”* jogán megemlítetem, hogy református lelkészként szolgálók. A bizottság tagjainak arcára mosolyt csalva nagybetűkkel ráírta kartonomra, hogy pap, s határozatával póttartalékos állományba helyezett.

Jézus nem küld minket *“tartalékos állományba”*, hanem elküld, hogy azonnal továbbadjuk: *“miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”*. A megbocsátás ajándéka ugyanis elkötelez bennünket. Akiknek megbocsátottak, maguk is bocsánatot adnak, nem pedig haragot tartanak.

Testvérek, Jézus szavának gyakorlása nem lelki alkatunk kérdése, hanem kereszténységünk, hitünk hitelesítője! Tudjuk

milyen nehéz ez, de nem kerülhetjük meg mindezt, mert Jézus nem az akadályokat, a kifogásokat erősíti meg bennünk, hanem egyedülállóan megmagyarázza mindezt: *“Mert ha az embereknek megbocsátjátok vétkeiket, nektek is megbocsát mennyei Atyátok. Ha pedig nem bocsát*

totok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket.” (Mt 6, 14-15).

A megbocsátás ugyanis gazdagítja azt is aki adja, és azt is aki kapja. *“Teljesen felszabadítja azokat ez erőket, amelyeket addig lekötött a számtogatás és a vádaskodás. A megbocsátás felszabadít és szárnyakat ad a tetteknek. A megbocsátás tágas teret és olyan jövődőt nyit meg előttünk, amely felé nem kell reszkette nézniük... A megbocsátás az egyetlen, ami a régít újjá, a rosszat jóvá teszi, az elnyomásból és jogtalanságból szabadságot, egyenlőséget és testvériséget formál.”* (Martin Hubacher).

A megbocsátás az egyetlen, ami mindent megváltoztathat, mert Isten bocsánata minket is megváltoztatott.

Amen! Nyilas Zoltán lelkipásztor

KONFIRMANDUSAINK, A JÖVŐ GYÜLEKEZETE

EXHORTÁCIÓ 2012. október 28.

“Anya azt mondta, konfirmálnom kell” – említette egy gyermek legutóbb a hittanórán.

Visszaemlékezve a huszonöt évvel ezelőtti konfirmációmra, bevallom nálunk is hasonlóan történt mindez. Hat éves lehettem, mikor először találkoztam Ágai Erzsike néniével, a veresegyházi gyülekezet lelkipásztorának feleségével. Édesanyám bemutatott Tiszteletes néninek, és elmondta, hogy szeptembertől én is hittanos leszek. Ettől kezdve öcsémmel minden vasárnap ott voltunk a gyermek-istentiszteleten, s a hétközi hittanórán. Mikorra eljött a konfirmáció ideje, „felnöttem”. Az oklevelek és érmek tanúsága szerint gyakran jártam megyei és országos tanulmányi- és sportversenyekre. Ám a felkészülés időigényes volt, a sportversenyek pedig gyakran hétvégre estek. Testnevelő tanárom és edzőm, Gabi néni gyakran állított választás elé: ha nem jössz edzésre, nem lesz verseny, illetve ha nem jössz vasárnap versenyre, nem lesz érem... Édesanyám rendezte mindezt, mikor mindenkivel közölte: “most” a konfirmáció a legfontosabb. Először én sem, Gabi néni sem értette mindezt. Mára vallom, hogy életem egyik legjobb döntése volt, hogy konfirmáltam. S igaz nem lettem országos bajnok 400 méteres síkfutásban, de Isten megismertette velem Önmagát és Andreát. Így lett Istenem és így kaptam társat egy életre. (Örömm, hogy azóta Gabi néni is hívó református gyülekezeti tag és egyházi iskolában tanító pedagógus lett!)

Református tanításunk alapján a hit két pilléren áll. Az első a biztos ismeret, a tudás: *“tudom kiben hiszek”* (2Tim 1,12) – mondja Pál apostol. Így az előkészítő két évében megismerjük egy-

házunk életét, tanítását, és az egyház Urát, Jézus Krisztust. A második pillér pedig a bizalom: a hit személyes oldala, amit nem lehet tanulni, ám amiért szükséges imádkozni: *“gyűjtsd meg szövétnéket áldott szent igédnek, és bennem virraszd fel napját kegyelmednek...”* (RÉ 226,2 dicséret). Mivel mindez odaszánást is igényel, természetesen hozzátartozik a rendszeres (minden) vasárnapi igehallgatás s a kéthetenkénti gyülekezeti énektanításon való részvétel.

Így most is reménykedve indítjuk el a konfirmációra felkészítő alkalmakat. Ennek jelképes eseménye a reformáció ünnepéhez kapcsolódó exhortáció, buzdítás. Ekkor ismerhetjük meg mindazokat a fiatalokat (kiskátésokat), akik elindulnak; s ekkor szolgálnak istentiszteletünkön a nagyobbak (nagykátésok). Így lesz ez idén is: október 28-án Bibliát kapott tizenhárom fiatal, tizenegyen pedig bizonyásgáttel szolgálnak istentiszteletünkön.

Gyülekezetünk felelőssége nem csekély, hiszen a jövő gyülekezeti tagjai, szolgálói, előljáró presbiterei lehetnek ők. Belőlük áll majd a következő nemzedék Református Egyháza, s közülük kerül ki gyülekezetünk ötven év múlva magválasztandó gondnoka. Éppen ezért kérem gyülekezetünk minden tagját, tekintsék személyes feladatuknak a konfirmációi felkészítésben való részvételt. Örömmel fogadjuk, ha valaki személyes bizonyásgáttel szolgálja közöttük. Köszönettel vesszük, ha másvalaki kirándulást vagy közösségi programot szervez, vagy egyszerűen meghívja őket otthonába egy teára. Adja az Isten, hogy a következő évek a vele való közösséget teremtsék meg! Nyilas Zoltán lelkipásztor

KONFIRMANDUSAINK NÉVSORA

Kiskátésok:

Rudolf Mónika

Lagoas Liliána

Jánosa Noémi

Drevenka Dániel (Csobánka)

Czender Henrietta (Csobánka)

Kerekes Johanna (Csobánka)

Pálffy Zsuzsanna

Bíró Anita

Lázár Árnika

Gáspár-Bódi Dorottya

Mazaray Médea

Osváth Míra

Kis Boglárka

Nagykátésok:

Dzsupin Tamás

Dzsupin Gergely

Görbe Máté (Csobánka)

Bíró Lajos

Kurucz Levente

Lőrincz Attila

Graur Anita (Csobánka)

Szabó Aliz Barbara

Harangi Kata

Pálffy András

Rajkort Kinga Fanni

DR. SZÜCS FERENC:

REFORMÁTUS IDENTITÁS MA

(Elhangzott 1998. november 29-én az Érd Parkvárosi Református Egyházközségben megrendezett presbiteri továbbképző csendesnapon.)

Szeretettel köszöntöm a testvéreket, s bevallom, amikor meghallottam a bevezető bejelentést, az első pillanatban kicsit megrémültem, hogy folytatnom kellene valamit, aminek az előzményeit nem ismerem. De éppen ez bátorít föl, arra, hogy bármit mondhatok, mert lehet, hogy lesz benne egység és lehet, hogy lesznek új dolgok is. A másik előzetes bejelentésem az, hogy lesz az előadásnak személyes része is, mert hiszen nem tud az ember a saját családjáról sem teljesen tárgyilagosan beszélni. Így a lelki családról, a református egyházzal is nagyon nehéz volna úgy szólni, hogy kívülállóként beszélek. Nyilvánvaló, hogy mindnyájan így vagyunk ezzel.

I.

Kicsit messzebb kezdem. Ha valaki ránéz a térképre és látja Afrika és Dél-Amerika kontúrjait, akkor alighanem igazat ad a geológusoknak, akik azt mondják, hogy ezek valaha egy kontinens voltak, és a törésvonalak jelzik azt, hogy szétváltak. Azt gondolom, hogy ha a világ vallási térképére, felekezeti térképére nézünk, akkor megint könnyű igazat adni annak a látásnak, hogy kirajzolódna azok a törésvonalak, amelyek a hajdani egységnek az emlékét idézik föl. S amikor a református egyházzal beszélünk, akkor tudjuk, hogy a nyugati, latin nyelvű keresztyénségnek a nagy családjára gondolunk.

Mármost ezeket a töréseket megélhetjük úgy, hogy valami nagy tragédia történt. Kétségtelen, botrány az, hogy a keresztyénség felekezeteire tagolódt. Különösen így van ez, ha arra gondolnánk, hogy a bibliai korban volt egy egységes keresztyén egyház, amelyik később, a történelem során darabokra hullott. Ám a helyzet egyáltalán nem ilyen, mert az egyház képe már az Újszövetség korában is árnyaltabb és bonyolultabb ennél. Arról van szó ugyanis,

hogy kezdettől fogva többszínű volt a keresztyénség. Különösen így volt ez a bibliai korban. A tekintetben például, hogy az Evangélium hogyan hagyományozódott a történelemben, az én meggyőződésem szerint két alapvető irányzat különült el már az Újszövetség korában is. Bár nem szeretnék erről bővebben szólni, de mivel ez a téma bevezetője, ezért mégiscsak érintem.

Az egyik a jeruzsálemi gyülekezet modellje, az apostoli tanács a 12 apostollal, ahol kétségtelenül lényeges mozzanat az, hogy meglegyen a 12 – Mátyást megválasztják Júdás helyére. Ez a modell, amelyet nevezünk "római katolikus" modellnek, áttevődik Rómába. Ez felelt meg a római birodalom kicsit bürokratikus rendjének is. Ebből az apostoli hagyományozódásból alakult ki a püspöki rendszer. Tulajdonképpen ezt öröklük meg az egyházak a középkor során.

Emellett azonban van egy másik modellje is az egyház életének, ezt most röviden antiokhiai modellnek nevezném. Pál apostol is és Barnabás

A döntő különbség, hogy az egyik helyen a tisztség úgy hagyományozódik, hogy az apostolok átadják az apostoli atyáknak a hagyományt, az apostoli atyák pedig a következő nemzedéknek – ezekből lesznek a püspökök. Majdnem azt mondhatnánk, hogy aki tisztséget kap, az majd a Szentlélektől kap karizmát is. A másik modell viszont az, hogy először a Szentlélek ad karizmát különböző embereknek, ezt föl kell ismerni, s az egyház közösségében kézzel a kézzel kell iktatni.

Azt gondolom, hogy a későbbi egyháznak e két modellje már megvolt a hajdani keresztyénségben. Ahogy említettem, ez az utóbbi, a Pál apostoli modell bizonyos értelemben, bizonyos okoknál fogva háttérbe szorult és megerősödött a központosított, hierarchikus egyházszerkezeti modell. Ez élt jó 1500 éven keresztül. A reformáció nem csupán szakított ezzel, hanem visszament a másik modellhez, a Pálihoz. Amikor a páli megigazulástannak az alapjait fölfedezi a reformáció, akkor ezzel együtt fölfedezi az egyháznak ezt a másik képét is.

Pál apostol

is ide tartozik. Ez egy eleve többnemzetiségű, kulturálisan többszínű gyülekezet, hiszen olvasunk arról, hogy van fekete bőrű ember is, meg van zsidó is. Ez egy egészen más típusú gyülekezet. Nyilvánvaló, hogy a Pál apostoli apostol-kép és gyülekezet modellje annyiban tér el a jeruzsálemitől, hogy ő úgy látja: a testhez hasonlóan a Krisztus teste is sokszínű.

Mindezzel nem azt állítom, hogy az ősegyházban két különböző egyház állt egymás mellett, csupán annyit mondtam, hogy egy sokszínű keresztyénség élt egymás mellett történeti, nyelvi, kulturális hagyományok tekintetében. Mégis egy volt a közös hitben, a Jézus Krisztus hitének megvallásában. Érvényesült az egység, de érvényesült a sokféleség is. Az egység viszont nem annyit jelentett, hogy egyformaság van a gyülekezetekben.

II.

Ebből a háttérből próbálok értelmezni, hogy mit is jelent ez: úgy vagyunk mi, keresztyének, hogy egy hagyományban, egy felekezetben, egy tradícióhon vagyunk igazán otthon. S most már egészen gyakorlatiasan fogalmazom meg a kérdést. Ahogy nincs például általánosságban gyümölcs, hanem van alma, körte vagy szilva, ugyanúgy nincs általánosságban keresztyénség sem, hanem valahol, valamelyik hagyományban vagyunk keresztyének: vagy református keresztyének, vagy római katolikus keresztyének, vagy görög-keletiek és így tovább. Tehát valamelyik ágához tartozunk a keresztyénségnek. Ez olyan tény, amelyet tudomásul kell vennünk.

1) Ahogy ígértem, egészen személyesen szeretném megfogalmazni, miért fontos számomra ez a család. Először is azért, mert ezt készen kaptam. Nem mindenki van ezzel így, de én speciálisan abban a helyzetben vagyok, hogy felmenő őseim mind a két oldalon valamennyien reformátusok voltak. Nyilvánvaló, nem én választottam ezt az egyházat, hanem úgy kaptam, mégis hálás vagyok Istennek ezért. Mert ez az egyház adta a kezembe a Bibliát, itt ismertem meg Jézus Krisztust, tehát ez az én identitásomnak a része.

Mindnyájunknak van személyes azonosságtudatunk, e nélkül nem volnánk emberek. A kisgyermek, amikor először meglátja magát a tükörben, akkor azt mondja: baba. Az már egy későbbi fejlődési fok, amikor felismeri, hogy az ő, és azt mondja: én vagyok. Ekkor már kezd körvonalazódni a személyisége, az önazonossága.

De mindnyájunknak van közösségi azonosságtudatunk is. Nemcsak személyesen vagyok más, mint a másik, hanem közösségi identitást, azonosságtudatot is hozunk magunkkal. Kulturális szempontból, nyelvi szempontból, népi szempontból és nyilvánvaló, hogy felekezeti szempontból is érvényes ez. Nem azt jelenti ez, hogy értékbeli különbségek vannak közöttünk, de feltétlenül azt jelenti, hogy vállalni kell: mi az, amiben én más vagyok.

Ha megpróbálok ezt a közösségi azonosságtudatot kitágítani, azt mondom, hogy számomra érték az, hogy a protestantizmus egyfajta gondolkodásmódot, egyfajta kultúrát jelentett ezen a világon. Ha megint csak a térképre nézek, s látom a hajdani protestáns országokat, Angliától Németországon, Hollandián, Skandinávián át az Amerikai Egyesült Államokig, akkor azt mondom,

hogy ezeknek az országoknak az életében, jelenlegi gazdasági és politikai struktúrájában döntő dolog az, hogy protestánsok voltak az alapítók, illetve a meghatározó személyiségek. A hitnek az a formája, ahogyan ők megélték, jogi, gazdasági és szervezeti tekintetben is sajátos nyomot hagyott ezeken az országokon.

Ne értse félre senki azt, amit mondok: nem tartom egyáltalán véletlennek, hogy a polgári demokrácia igazában csak ezekben az országokban működik. Első pillantásra lehet, hogy túlzásnak tűnik, de tessék megnézni, hogy a római katolikus országokban a polgári demokráciát nem lehet bevezetni. Az olaszoknak a háború óta az

51. kormányuk van. Ezzel szemben, mondjuk Angliában, minden kormány kihúzza a négyéves ciklust. Általában az Egyesült Államokban is. Nem véletlen dolog az sem, hogy gazdasági értelemben ezek a legjobban prosperáló országok. Nincs időnk arra, hogy belemenjünk, miért, de azt hiszem, mindnyájan látjuk, hogy ez így van.

Ugyancsak hálás vagyok Istennek azért, hogy a kulturális hagyományban a számarányunkat messze meghaladó arányban voltunk jelen. (A 16. századi magyar irodalomtól kezdve a könyvnyomtatáson át az iskolarendszerig erről nagyon sok mindent mondhatnánk el, de csak zárójelben jegyzem meg.) Ez nem véletlenszerű, hanem következik abból a hitből és meggyőződésből, amit az jelentett, hogy református keresztyének voltunk.

2) Most érkezem el oda – hiszen ez volt a feladat súlypontja, hogy református teológusként, dogmatikusként szóljak erről – milyen hálás vagyok Istennek azért, hogy ennek az egyháznak a teológiai hagyományában, és különösen Kálvinnak a munkásságában láthatom, mit jelent, amikor az Isten dolgairól való gondolkodásnak a középpontjában az Isten szuverenitásának a gondolata áll. Az, hogy ő van minden dolognak az elején, vele kezdődik igazán minden, Isten Igéje, Is-

ten döntése a fontos és nem az ember. Az újkornak a nagy tévedése az, hogy azt gondolja: minden velünk kezdődik, és először mindent ránk kell vonatkoztatni. Az újkornak a sok-sok zsákutcája is ebből adódik, hogy túlságosan fontosnak tartja, hogy mi döntünk dogokról. Ám ha így elnézzük önmagunkat, vajon miről döntöttünk? Arról, hogy meg akarunk születni? Arról, hogy férfiak akarunk lenni vagy nők? Vagy hova akarunk születni? A sorsunkról döntöttünk? Nem döntöttünk. Kaptuk. Nagy önbecsapás az, amikor az ember azt gondolja, hogy ő dönt a dolgokról. Éppen református tanításunknak a kezdete, alapja az, hogy mi ebbe a csodálatos épületbe, hogy "Üdvösség", a főbejáraton megyünk be, a főbejárat pedig azt jelenti: Istené az elsőbbség.

Ebből magatartás is születik. Hogy csak egy közismert irodalmi példát mondjak: a református Arany János Szondi Györgynek a szájába adja – amikor Drégely várának a megadására buzdítja őt Ali pasa – az üzenetet: "Kegyelmet uraktól nem vár soha Szondi, Jézusa kezében kész a kegyelem, egyenest oda fog folyamodni." A református Arany János jól értette azt, hogy Jézusa kezében kész a kegyelem, egyenest oda fog folyamodni.

Aki egyetlen Úrtól függ, az nem függ kisebb uraktól. Ali pasa itt egy elég kicsi úr ahhoz, hogy ő döntse el Szondi Györgynek a sorsát. Tessék végiggondolni, mit jelent isten szuverenitása alatt látni az egész életet, politikai életet, gazdasági életet, mindent! Ha nem ez történik – és látjuk, hogy az újkornban sajnos nem ez történik –, az ember megisteníti a történelmet, a tudományt, az embert. Fölrühazza isteni tulajdonságokkal azt, ami nem örökkévaló, és ennek végzetes következményei vannak.

3) A harmadik dolog, amit említék: szeretem azt, hogy a református gondolkodásban a helyi gyülekezetre kerül az igazi hangsúly. Az egyház életének középpontjában a helyi gyülekezet áll: ahol Isten Igéjét hirdetik, a sákramentumokat kiszolgáltatják, ahol a közösséget gyakorolják, ott minden helyi gyülekezet teljesen egyház – nem a teljes egyház természetesen. Mint ahogy az egy csepp tengervíz teljesen tükrözi a tengert, ha nem is az egész tenger. És itt is, a gyülekezeten belül is a szolgálatnak a sokféleségben valósul ez meg. A kálvini egyházrend szerint a lelkipásztor, a tanító, a presbiter és a diakónus azok az állandó szolgálattelvői a gyülekezetnek, akik megint csak nem egymás fölé vagy alá vannak rendelve, hanem egymás mellé. És mindegyik alá van rendelve a Krisztus főségének.

A református egyházak igazi fölépítése egy fordított piramis, fordított hierarchia: az egyháznak minden nagyobb szervezete a gyülekezetekért van. Van egy kedves kolozsvári barátom, Kozma Zsolt professzor, aki mindig azt szokta mondani, hogy a református egyházban a “gyülekezetektől lefele egészen a zsinatig.” El szoktuk felejteni, hogy ezt jelenti a református egyház-szervezet. A gyülekezetektől le egészen az egyházmegyéig, az egyházkerületig és a zsinatig. Le. Nem föl.

Tudniillik az összes többi azért van, hogy a gyülekezetek élhessenek. Nyilván vannak dolgok, amiket egy-egy gyülekezet nem tud megoldani, hiszen Bibliát kiadni, Teológiát fönttartani és így tovább, nem egy gyülekezetnek a feladata, ezért kell a több gyülekezet összefogása. De csak ezért, és kizárólag ezért lett a szervezet! Mert az egyház nem ezekben él! Az egyház remekül meg tudna élni egyházkerület nélkül. Mint ahogy sok helyen élnek is, zsinat nélkül is. De gyülekezet nélkül nem tud megélni az egyház. Ahol nincs gyülekezet, ott nincs egyház. Ott megszűnt az egyház, hiába van zsinati iroda vagy akármilyen szervezet. Az lehet egy nagyszerű „bürö”, de az egyház ott él, ott lüktet igazán, ahol a gyülekezetekben folyik az ige hirdetése, a sákramentumok kiszolgáltatása és így tovább.

Tehát ezt szeretem – vagy szeretném, helyesebben, mert nem egészen így néz ki a mi egyházunk! Persze, nem szeretem azt, hogy hiányozhat az összetartó erő. Túl sok helyen úgy látszik, hogy ez a laza gyülekezeti összetartozás egyetlen országon belül is különféle református egyházak egymás mellett élését hozhatja magával – valaki kiszámította, hogy az Egyesült Államokban református és presbiteriánus egyház legalább 120 él egymás mellett úgy, hogy semmi közük egymáshoz. Nem azokról szóltam, akik azért valami kapcsolatot tartanak, hanem 120 olyan református egyház él ott – beleértve a magyar református egyházat is, mert olyan önálló református egyház is van, de beleértve a koreai és egyéb nemzeti református egyházakat –, amelyek mind reformátusnak mondják magukat, mind kálvinistának, és semmi közük egymáshoz. Néha talán összejönnek, de nem szükségszerűen. Nem szeretem, hogy ennyire nem keressük egymás kezét, hogy ilyen könnyen széteshetünk!

4) Negyedszer, szeretem azt, hogy a református hit teljességre törekszük, a teljes életre. Hogyan is kezdődik a Heidelbergi Káté? “Testestől-lelkéstől, életemben és halálomban.” Nem engedti az élet egészét szétszórni darabokra. Krisz-

tus ura a teljes életnek: értelemnek, érzelmeknek, akaratnak egyformán. De nem szeretem benne azt, hogy néha-néha valamelyik túlsúlyba kerül. A református hagyományban, meg kell mondjam, túlságosan előtérbe kerülhet az értelem. Megérteni akarunk dolgokat. Ez a fontos. Csak úgy ne járjunk, mint az az ember, aki meg akarta tudni, hogy mi a rózsza, és addig szedegette szét a szirmokat, míg egy tűskés bot maradt a kezében! Valahol a titok, a misztérium elveszhet. De

a könyv betűje, a fundamentalizmus, ez is református sajátosság. A református Amerikában született. “Meg van írva, ez van megírva!” – tulajdonképpen a könyv az Isten. Ezt már nem szeretem.

Szeretem azt a református egyházban, hogy vallja: úton járunk, szüntelen megújulásra szorulunk. A reménységünk ismert: nem beérkezettek vagyunk, hanem a református egyházat szüntelen reformálni kell, szüntelen hozzá kell mérni Isten igéjéhez. Nem szeretem azt, hogy ha túlságosan is a múltban él és nem a jövőt keresi, ha rossz hagyományokat őriz és örökít tovább. Nem nagyon szeretem benne, hogy egy kicsit előregedő egyház. De szeretem azt, hogy keresi az igazságot, s nem szeretem, amikor azt mondja: “erős várunk nekünk a mi dogmatikánk!”

III.

Szeretem és nem szeretem – így mondtam. Ezek szubjektív dolgok, s hadd folytassam még szubjektívebben! Szeretem úgy, hogy vállalom ennek az egyháznak a szegényét is! Mint ahogy a családomat nem tagadom meg, és azoknak a családtagjaimnak a közösségét sem, akikre nem vagyok különösebben büszke. Nem csak dicsőséges dolgok történnek ebben az egyházban. De szeretem! És ez annyit jelent Pál apostollal szólva, hogy késznek kell lennem “fájdalommal szülni, mígnem kiábrázolódik benne a Krisztus” (Gal 4,19). Ezért nem egyszerűen csak kritizálom. Hanem vállalom a fájdalmat érte. Igen, “ma reformátusnak lenni annyit jelent, hogy sok minden fizikailag fáj.” Kell, hogy fájjon sok minden, amitől gyaláztatik a Krisztus neve – legyen az püspök, teológiai tanár, pap, presbiter vagy

Prof. Dr. Szűcs Ferenc

gyülekezeti tag szegénye! “Mondjunk le a bűn takargatásról, és a nyilvánvaló igazsággal keressük magunkat!”

Miért vagyok mégis református? Elmondtam az előbb: azért, mert nem én választottam. De éppen azért is: mert hiszem, hogy ez az egyház nem az enyém! Nem én hívtam el, nem én haltam meg érte, nem én vagyok a feje, csak egy tagja, egy kicsi sejtcskéje, és éppen ezért, Lutherrel együtt merem elmondani azt az imádságot, amit ő mondott egyszer, mikor sok minden összejött az egyházban, a világban. Este volt, fáradt volt, odament az ablakhoz, kinyitotta, és azt kérdezte imádkozva, bekiáltva a wittenbergi éjszakába: “Uram, Isten! Kié ez a világ? Az enyém vagy a tied?!” Visszanézett az asztalra, ott volt a gyülekezeteknek a gondja: “Uram Jézus! Kié ez az egyház? Az enyém vagy a tied?! Ha a tied, akkor vigyázz rá, én elmegyek lefeküdni.” Igen, néha ezt is ki kell tudni mondani!

Igen, így vagyunk keresztyének, mint ahogy férfiként, magyarként vagyok az, aki vagyok, az 'A' vércsoportommal és így tovább. A különbözőségem nem különbséget jelent, nem azt, hogy különb vagyok. Isten biztosan meg tudna áldani Koreában is, katolikusként is, nőként is, ez nem kérdés! De nem kérdés az sem, hogy valamikor 1956. áldozócsiütörtökén az őrszentmiklósi templomban én is elmondtam, hogy “református magyar vagyok, amíg élek, az maradok!” És köszönöm Istennek, hogy ezt eddig még nem kellett megváltoztatnom és ebben a hátralévő kis időben már nem is fogom.

(Forrás:

<http://www.parokia.hu/publikacio/cikk/39/>)

A KÖNYV

Huszonegy évesen olvastam először. Olyan sok mindent nem értettem még. Először mintha nem is az értelmemmel, hanem sokkal inkább a szívemmel habzsoltam volna szavait. Naponként órákon át hajoltam fölé, lenyűgözött, megrendített a szépsége. Mintha egész bensőmet átmosták volna izsóppal. Legtöbbször kint olvastam Isten szabad ege alatt, gyermekkorom színterén, egy somogyi kisváros szélfúttá patakpartján. Ültem a földön, köröttem csönd, csak a Szentírás szavai beszéltek.

Majd jött az ős, felvettek a Teológiára, új

Izsó Emese rajza

korszak kezdődött, héberül, görögül ismerkedtem nyelvvel. Elemezgettük, körbejártuk a Bibliát, minden oldalról megvizsgáltuk, sokszor fájó tárgyilagossággal. Ma már világosan látom: szükség volt erre az időre, ajándék a Szentírás nyelveit – ha csak valamennyire is – ismerni.

Később megadott, hogy három idegen nyelven is olvashattam, hallhattam és időnként taníthattam a Könyvből: először genfi ösztöndíjasként franciául, majd másfél évig angol nyelven Atlantában, végül hazatérve németül a Cinege úti német nyelvű iskolában. Mindhárom nagy kihívás volt és utólag látom csak: nyelvileg talán

nem, de hitbelileg sok próbán megbuktam; nem éltem jól az ajándékba kapott idővel és lehetőséggel, mert életem középpontjában nem Jézus állt, hanem csalárd szívem vágyai.

Leginkább talán a budapesti Venetianer utcai fogyatékos, nehéz sorsú gyerekek között éltem át, mit jelent adni valamit e csodálatos titokból. Egészen egyszerű gyerekek voltak ők, mégis nagyon sokat tanultam tőlük. Minden evangéliumi éneket, történetet nagy hálával és örömmel tudtam fogadni.

2001-ben férjhez mentem, és rövid időn belül megszületett két gyönyörű gyermekünk, ránk bízott kicsi gyümölcsök. Ezekben az években teljes örööm lehetett volna az élet minden szépségében, de ekkor már sajnos mind kevesebbet vettem elő a Szentírást, naponta csak pár sor erejéig. Utólag látom, e hiány mindenre kihatót. Hivatkozhatnék fáradtságra, időhiányra, de nem teszem, nem mentetem magam. Szégyenkezve gondolok vissza arra, hogy nem szántam több időt rá, és ezért szellemi síkon nagyon messzire tévedtem. Úgy kószáltam el, mint egy haszontalan kisbárány. Asztrológia, tenyérjósolás, okkultizmus... – megborzadva tudok csak visszagondolni akkori önmagamra.

Isten azonban hűséges, és amikor kétségbeesetten hívtam Őt, hogy segítsen, gyógyítson meg lelki és testi betegségeimből, Jézus Krisztusért utánam nyúlt. Jött, mint a Jó Pásztor, aki irdatlan mélységekben keresi az eltévedt báránykát. A gyógyulás 2007-ben kezdődött, ekkor adatott meg a lehetőség, hogy elköltözzünk a fővárosból Budakalászra. Pajzsmirigygyulladásomat néhány hónap alatt teljesen meggyógyította, nem volt szükség gyógyszerekre sem. Az asztrológiai könyveket

viszont mind kidobtam. A lelki gyógyulás azonban évekig tartott. Nincs ebben semmi meglepő. Ha egy kisbárány elcsatangol, akkor sebeket kap, időnként nagyon lassan gyógyuló sebeket. De végre már a helyemen voltam, végre jó kezekben. Sokat segítettek ebben az ige hű szolgálói Budakalászon, Szentendrén, Pomázon, valamint igaz hitű baptista lelkiatyám is.

Ma már ki merem mondani, amit huszonegy-néhány évesen még nem értettem: a bűn az, hogy nem vesszük komolyan Istent és ennek következménye mindig nagyon fájdalmas. Ma már tudom: nincsen szebb szó a bűnbocsánatnál.

Belegondolni is borzalmas, mi lett volna, mi lenne velem Krisztus nélkül.

Az Ő ajándéka, hogy lassacskán megérthetem: az Ige nemcsak a szívhez szól, hanem az értelemhez is. Nem elég csak szívvel szeretni Jézust. Teljes szívvel, lélekkel, elmével és erővel kell Őt szeretnünk. Nem elég lelkesedni Jézusért és amellett élni, ahogy tetszik. Döntésre van szükség, amit komolyan kell venni.

Hiszem, hogy Istenünk egy életen át tanítani akar bennünket, de ehhez nagyon komolyan figyelünk kell Rá. Az a rövidke szó, hogy 'nem', értünk adatott, védelmünkre adatott, nehogy bajunk essen. Amíg erre nem figyelünk, eltévedünk, ha pedig ellenszegülünk, biztosan bajba kerülünk. Ha azonban megértjük, hogy Ő féltőn szeret és tiltásaival is megmenteni akart, akkor egoista szívünk riptyomra török, és az önfejű ember végre eljut arra, hogy bocsánatot tudjon kérni.

Amikor nem is olyan régen egy szembeesetben megsérült, de végül is megmaradhatott a látásom, ígéretet tettem, hogy újra elolvasom az Ószövetséget. Azóta is olvasom és bevallom: sokszor az Ige szavaitól egészen kicsi leszek. Ilyenkor szégyenkezem és remegek. Megértem: mennyi mindent tettem, vagy teszek még mindig rosszul, önfejűen, öncélúan, és évekkorábban történt dolgokért tudok sírni. Különös, de így sírni mégiscsak jó. Eltölt azzal a reménnyel, hogy Isten Jézus Krisztusért nem vet el bennünket, csak csi-szolgat és alakít, ami időnként fájdalmas, de javára válik azoknak, akik Őt szeretik.

Olykor azonban egyetlen szóban, egyetlen mondatban kitérül valami új csoda: erő, vigasztalás, a kegyelem legszebb percei ezek.

Vallom, hogy nem adatott szebb könyv a Szentírásnál. Minden a helyén van benne. Nem véletlenszerűen van összefűzve, minden gondolat megmentő szándékkal és céllal érkezett. Bizonyára lehetséges, hogy Isten úgy is tud szólni, ha csak fohászok felnyitjuk könyvét valahol, de a legjobb orvosság számomra mégis az, ha lépésről lépésre haladok előre: olvasva az Ószövetséget letelejéltől a legvégéig, és teszem ugyanígy naponként az Újszövetséggel. Lehet, hogy naponta csak pár oldalt haladtam, de szava ajándék, soha ki nem alvó mécses, mely megvilágítja az utat. Mind az Ő-, mind az Újszövetség segítségével világítja meg e csodálatos utat azok számára, akik hittel elfogadják és vallják, hogy ez az út: maga Jézus Krisztus.

„Megtörténik, hogy kimondom egy népről vagy országról, hogy kitépem, kiirtom és elpusztítom. De ha megtér gonoszságából az a nép, amelyről beszéltem, akkor én is megbánom, hogy veszedelmet akartam hozni rá.”

(Jeremiás 18,7)

Sebestényné Jáger Orsolya
lelkipásztor

JÉZUS KRISZTUS - LUTHER MÁRTON - FERENCZY KÁROLY

Mi kapcsolja egygké Jézus Krisztust, Isten fiát, a Szentháromság egy Isten második személyét, Luther Márton, a nagy reformátort és Ferenczy Károlyt, a nagy magyar festőt? A válasz kiderül az itt látható festményből, persze csak akkor, ha „kicsit mögé nézünk”.

A kép címe: *Hegyi beszéd*, alkotója: *Ferenczy Károly*. Ezzel megválaszoltuk, mi kapcsolja egygké Ferenczy Károlyt Jézus Krisztussal. A művészt a kép megfestésére Jézus Máté evangéliumának 5-7. fejezetében leírt nagy tanítása ihlette, amelyben – amint azt mindnyájan jól tudjuk – Urunk Jézus elmondja egész szent küldetéséé summázatát.

Na, de mi a helyzet Luther Mártonnal? Vagy ha már festményről beszélünk, hogyan kerül a képbe Luther Márton? Arról, hogy mi egyesíti hitvalló ősiünket Jézussal, nem kell szólni, annyira egyértelmű. De, mi köti össze Luthert és Ferenczyt? Ez már nem annyira egyértelmű. A kulcsszó: a szellemiség. Amint írtam, a kép ihletője Jézus volt, de ihletője volt Luther is. A kép egyik kutatója, *Lőrincz Zoltán művészettörténész* szerint Ferenczy Károly *Hegyi beszéd* című képe az a magyar festmény, amely a leghívebben jeleníti meg Luther Mártonnak azt a teológiai állásfoglalását, mely szerint: „...Isten ígétjét a szabad ég alatt is lehet hirdetni”.

Testvéreim, akik részt vettek a Szurdokbéli Gyülekezeti Délutánunkon, velem együtt megerősíthetik, hogy a nagy reformátor szava igaz.

Az a könyv, amelyben Lőrincz Zoltán fenti gondolatai olvashatók, a *„Jézus példázatai a magyar festészetben”* címen 2008-ban jelent meg, kiadója, pedig – a Magyar Bibliatársulat megbízásából – egyházunk Kálvin János Kiadója volt.

Engedtessek meg egy rövid kitérő! Református egyházunk az Ige egyháza, liturgiájának középpontjában – nagyon helyesen – a Szentírás áll. Már a 20. század, de még inkább a 21. század gondolkodásának hangsúlyos eleme a kép.

A fenti szavak a „Te benned bíztunk...” című református rádióműsorban hangzottak el nem is olyan régen. Talán ezek a megfontolások vezethették egyházunk kiadóját is, amikor megjelentette a *„Jézus példázatai a magyar festészetben”* című könyvet.

Térjünk most vissza Ferenczy Károlyhoz és a Hegyi beszédhez. Lőrincz Zoltán annyira jelentősnek tartja Ferenczy alkotását, hogy könyve borítójával is ennek a festménynek a reprodukcióját választotta. Véleménye szerint: „...ha Jézus példabeszédeiről beszélünk, akkor talán ez a mű lenne az az alkotás, amely leginkább a bibliai szöveget idézi(...) A Nagybánya környéki tájba komponált jelenet szereplői az „apostoli” kort és közösséget idézik, úgy, hogy ugyanakkor

Ferenczy Károly: *Hegyi beszéd*, 1896

a kisváros lakói jelennek meg, mint a bibliai téma szereplői”. Szinte hallani véljük Jézusnak az örök időtlenséget sugalló szavát: „...én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28, 20b).

A jelenetnek a „...Nagybánya környéki tájba...” komponálása, nemcsak időtlenséget sugall, de helyszíntől való függetlenséget is. Azzal, hogy a helyszín nem a Szentföld, nem Galilea, hanem az egykori partiumi Nagybánya (a mai Baia Mare), Ferenczy Károly azt hangsúlyozza, hogy a jézusi tanítás mindenhol szólt és szól a Tízvárosban, Jeruzsálemben, Judeában és Nagybányán, de szól a mai Pomázon és Csobánkán is. Hála az Úrnak, mindig vannak, akik készek megnyitni fülsüket Jézus példabeszédeinek szavára Tízvárosban, Jeruzsálemben, Judeában és Nagybányán, éppúgy, mint Pomázon és Csobánkán.

Ha pedig tekintetünk a festmény hátterétől szölgáló Nagybánya környéki hegyekre emeljük, eszünkbe juthat a Hegyi beszéd kezdő sora: „Amikor meglátta a sokaságot, felment a hegyre, és miután leült, odamentek hozzá tanítványai. Ő pedig megszólalt, és így tanította őket...” (Mt 5, 1-2)

Nézzük, hogy kik is az Ige hallgatói. „Férfiak és nők, öregek és fiatalok, urak és parasztok néma áhítattal hallgatják, az örök ígét” – írja a képet szemlélve a festőbarát *Réti István*. „Minden idők és minden nemzetek emberei” – teszi hozzá.

A képet nézve és Réti sorait olvasva mi is halljuk Krisztus Urunk evangéliumi szavait: „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el” (Mt 24, 5, Mk 13, 31, Lk 21, 33). Két évezred pergett le az idő óráján azóta, amióta először hallhatta a világ az örök élet jézusi beszédét és több mint egy évszázad azóta, hogy Ferenczy megfestette művét, de Jézusunk beszédei nem múltak el. Örök hála érte Atyánknak, Istenünknek!

Fordítsuk most figyelmünket a Jézus szavát hallgatók arcára, és könnyebben megérthetjük, átérezzük az „apostoli” kor embereinek érzését, akik Jézust hallva az evangélista szavaival: „Álmélkodtak a tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, nem pedig úgy, mint az írástudók” (Mk 1, 22).

A már említett Lőrincz Zoltánnak Ferenczy Károly festményéről egy másik igei üzenet jutott eszébe. Illően a festmény címéhez, a Máté evangéliuma 6. fejezetének 19-21. versei: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsdá megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem a moly, sem a rozsdá nem emészti meg, és ahol a tolvajok sem ássák ki, és nem loptják el. Mert ahol a kincsöd van, ott lesz a szíved is.”

Végezetül azokat a személyes érzéseimet szeretném megosztani veletek, testvéreim, amelyeket *Ferenczy Károly* *Hegyi beszéd* című képe bennem keltett. Több mint húsz éve láttam először ott, ahol ma is ki van állítva, a Magyar Nemzeti Galéria budavári épületében. Akkor még csak a kép szépsége fogott meg, a színek, a fény-árnyékok.

A képen rejlő bibliai üzenetet csak sokkal később értettem meg. Abban a gazdagságban, ahogy ma látom, csak évtizedes istenkereső élet és a már említett *„Jézus példázatai a magyar festészetben”* című könyv szakértő sorait olvasva látom. Egyet azonban már akkor megéreztem, amikor néztem ezt a festményt. Nyugalom és békességet jár át. Azóta is érzem ezt, akár eredetiben, akár másolatban látom.

Erre sokan, akik csak műértő szemmel nézik, azt mondják ez a művész mesterségbeli tudásának köszönhető. Szerintem azért és csakis azért árasztthat ez a festmény nyugalmat és békességet, mert Ferenczynek is szívében szólt, ahogy nekem is Jézusunk szava: *„Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja”* (Jn 14, 27/a).

Igen, testvérek, gondolom sokunknak, akik megfáradtunk, akik terhek hordozunk, mint mindennapi kenyér szükséges a Krisztus békessége, azért, hogy ne nyugtalankodjon és ne csüggedjen a mi szívünk. Legyen ehhez kenyérünk Krisztus, erőnk a Lélek, segítők az Ige!

Osváth Zsolt

MENNYIRE BESZÉDES A BOLDOGSÁG? SZÍV-KÖZELBEN: NYILAS ZOLTÁN LELKIPÁSZTOR

Október 12-én a Szent István Király Plébánia pinceklubjában a „SZÍV-KÖZELBEN Pomázon” beszélgető műsor sorozat vendége lelkipásztorunk, Nyilas Zoltán Tiszteletes úr volt. A beszélgetést Naszádos József római katolikus költő, a plébánia kommunikációs vezetője készítette.

– *Hogy van Ön a hitével? A veszélyek az életből eltűntek már?*

– Kedves professzorom és egyben földim, Dr. Szűcs Ferenc Nagytiszteletű úr néhány évvel ezelőtt egy presbiteri alkalmon beszélt arról, hogy ő miért református. Ebben az előadásában nagyon őszintén elmondta, hogy ő a hitével kapcsolatban sok mindent készen kapott. Ez nem azt jelenti, hogy a hitébe született bele, hanem hogy sok minden meghatározta a hitben való növekedését, a „növekedés boldogságát”. Én is sokat kaptam késszen a szüleimtől. Édesapám, édesanyám vegyes házasságban éltek. Tizenéves lehettem, amikor édesapám konfirmált, akkor már együtt jártunk istentiszteletekre. Nagyon fontos volt, hogy láttam az ő hiteles életüket, láttam, ahogyan keresik az Istent, ahogyan küzdenek, hogy megélik a hétköznapiakban mindazt, amit hisznek. Soha nem voltak képmutatók. Ez öcsémmel együtt bátorított minket arra, hogy amit készen kapunk, azt ne pusztán ajándéknak tekintsük, hanem egy olyan kincsnek, amiért érdemes utánajárni, kutatni.

– *Ebből a vallásos környezetből kinőve milyen elhatározással indult neki az életnek?*

– Nagyon boldog vagyok, hogy az életben megvalósult mindaz, amit Jézus egy példázatában így mondott el. Egy ember reggel hat órakor kimegy, hogy az ő szőlőjébe munkásokat hívjon, és látott tétleneket, állodgálókat, elhívja őket, hogy dolgozzanak, majd három óránként kimegy újra a piacra és hív embereket. A történet vége az, hogy még este öt órakor is hív egy órára munkásokat. A végén jutalomként, ajándékként mindenki megkapja ugyanazt a fizetséget, az egy dénárt. De mégis van valami plusz, amit azok kapnak, akik reggel hat órakor mennek – és én ezt nagyon köszönöm az Istennek: a BIZTONSÁGOT. Egyszerűen azt, hogy a szőlőben lehetek. A mai világban teljesen érthető a kép, mert találkozik családapákkal, családayákkal, akiknek napi problémájuk a holnap. Lesz-e kenyér, lesz-e reggeli, lesz-e vacsora? Azok, akik reggel elhívták, egy dolgot kapnak Uruktól a jutalom mellett, a biztonságot, hogy ezen nem kell hogy törjék a fejüket. Ezt úgy hívhatjuk, hogy kegyelem.

– *Ez mennyire kapcsolódik a hithez? Kegyelmet mindenki kap, és a hitre való alkalmasságot is.*

– Az Isten az Ő- és Újszövetség teljes biztonyságtétele alapján kegyelmes Isten. Másképpen fogalmazva, ahogy János a levelében mondja: az Isten szeretet. Ma a temetési szolgálatban is erről tettem biztonyságot, hogy a Szentírás a harmadik lapjától egészen az utolsó fejezetéig, a Jelenések könyve 22. részéig arról beszél, hogy az Isten mi mindent meg nem tesz az emberért. Azért az emberért, akit megalkotott, akit szeret, akinek odaadta az ő képmását, hogy visszatükröződjék benne az ő szentsége és szeretete. Ezért az emberért munkálkodik, ezért az emberért az ő egyszülött fiát, a fiúistent is odaáldozza. Ez a kegyelem. Amióta tulajdonképpen nekünk nem kell tennünk semmit, mert ez elkészített. Valóban úgy van, hogy a kegyelem kész mindenki számára.

– *Önök egy másik hivatása, küldetése is van, amit komolyan vesz: a házassága.*

– A konfirmációval én két

dolgot kaptam, egyrészt egy személyes istenhitet, másrészt pedig a feleségemet. Ebben az évben két olyan fiatal párral is találkoztam, akik évtizedig tartó jegyesség után házasodtak össze, a miénk is így indult. A veregyeházi református gyülekezet ifjúsági csoportjában találkoztunk, együtt jártunk a gyülekezetbe, együtt nőttünk fel. Egy időben jutottunk hitre, együtt énekelünk, együtt kirándultunk, ez egy klasszikus diákszerlelem volt. De édesanyám azt mondta: „először katedra, utána Katika”. Feleségem nagyon hűséges jegyes és társ volt (most pedig hűséges feleség), kilenc év ismeretség után kötöttünk házasságot. Örömmel vallom meg, hogy én nem fogtam más lánynak a kezét, nem éreztem másnak a csókját, nekem az Isten őt készítette. Mint ahogyan a hitemet is, úgy a feleségemet is ajándékként kaptam. A kapcsolatunk a diákszerlemből élővé lett. Karl Barth azt mondja, hogy minden kapcsolatnak van egy olyan pontja, amikor nagykorúvá válik, ez lett a mi házasságkötésünk 1999-ben, másfél héttel azután, hogy a teológián leadtam a szakdolgozatomat. Annyira „sűrű” volt ez az időszak, hogy gyakran a házasságkötésünk időpontját is elfelejtettem. Andrea ebben az időszakban sokszor korrigált engem. A házasságkötés óta pedig boldogan élünk.

– *És azóta is javítgatja a felesége?*

– A feleségem gyakran sokkal objektívebben látja az élethelyzeteinket, mint magam. Nem ki-javít, hanem segít. A szó klasszikus értelmében társam. Az életem fele része, amit nem tudnék pótolni mással. Erre a kapcsolatunkban egy idő után tudatosan is kellett hogy készüljünk. A családkban nem volt református lelkipásztor. Feleségem is egy hívő református családban nőtt fel, családtagjai hosszú időkre visszamenőleg kurrátorok voltak. Az, hogy mi a református egyház közösségében élünk és szüleink, nagyszüleink tisztségviselői az egyháznak, ez kevés volt ahhoz, hogy átérzzük, mit jelent majd lelkipásztor házaspárként élni. Emlékszem, amikor jegyesbeszélgetésre mentünk Szaszák Imre Nagytiszteletű úrhoz, akkor azt kérdezte Andreától: „ugye, tudod, hogy mire készülsz?”. És nagyon jól esett nekem, amikor azt mondta a feleségem: „igen, tudom”. Azután közösen tanultuk meg, mit jelent mindez, majd megtelt tartalommal, de amikor ezt mondta, akkor nagyon fontos volt nekem.

– *Ezután már teljesen természetes módon*

SZÍV-KÖZELBEN *Ite missa est!*

Pomázon *Akiknek küldetésük van!*

MI MEGKÉRDEZZÜK – HOGY MEGISMERJÜK – HOGY A MAGUNKÉT IS FELISMERJÜK! A HÓNAP KERDESE:

Mennyire beszélés a boldogság?

SZÍV-KÖZELBEN címmel, beszélgető műsor sorozatunkat folytatjuk. Minden hónap második péntekjén, 19-21 óráig – küldetéssel bíró emberekkel találkozunk, akik Emberként értéket hordoznak, és adnak nekünk. Mert, mikor mások, ha nem most van itt az ideje, hogy előkerüljenek tartalékaink!

Mert az érték bennünk van!

Szeretettel várjuk a Keresztény pinceklubba
2012. október 12-én 19 óra
(Pomáz, Templom tér 8.)

**Október hónap vendége:
Nyilas Zoltán református lelkész**

jöttek a gyermekek, kezdődött a küldetés...

– Semmit sem természetes módon tapasztaltunk meg. Az Úr Isten sokszor korrigálta az életünket. Volt bennünk egy elhatározottság, hogy kiválasszuk a szolgálati helyünket, hogy hova kerüljünk. Ez valamilyen romantikus álmóból a Balaton-part lett volna, ahová meg is hívtak egy lelkesítő szolgálatra. És azt is magától értetődőnek tekintettük, hogy összeállítsuk a saját kívánságlistánkat, és kérjük az Úr Jézust, hogy adjon ajándékba nekünk gyermekeket. Hát ez nem így történt. Az első korrigálása az Istennek az volt, hogy nem a tí utatok Köröshegy, Bálványos vagy Balatonföldvár, és az sem úgy van, hogy két fiatal azt mondja, legyen nekik gyermekük, és megszületik. Nagyon sokat imádkoztunk, szenvedtünk, pereltünk ebben a kérdésben, de egy időszakra úgy tűnt, hogy ez reménytelen ostromlása az égnek. Diagnosztikai eredmények azt mondták, hogy nekünk

nem lehetett volna gyermekünk. Ezt nagyon nehezen dolgozza fel az ember. Ennél már csak egy keservesebb dolog volt, amikor Szokolyán a baptista gyülekezet nyugdíjas lelkipásztora, Hargas bácsi eljött hozzánk és azt mondta, hogy nem tudja miért, az Isten a szívére helyezett egy ígét, amelyben Jeremiásnak – teljesen más összefüggésben – azt mondja az Isten, hogy „gyászukat örömmé fordítom, és megáldom őket a kiállt próba után”. És megáldott minket az Isten. Nem rögtön, azonnal. Ezt az ígét sokáig kellett emésztetni, de megszületett Zolika, aztán Andris és végül Anna. Az Úr Isten minden nyomorúságunkat, minden szenvedésünket kárpótolta. Istennél semmi nem lehetetlen. Ez is kegyelem.

– Itt arról hallottunk, hogy Zoltán élete csupa ajándék, hogy hite van, hogy küldetése van, hogy családja van. Hogy érzi, mit kér ezért Öntől az Úr?

– Kezembe került egy kis könyvecske, Gyökössy Endre: „A növekedés boldogsága” című könyve. Ebben azt mondja Gyökössy Endre, hogy a boldogság alapja az, hogy az életet ajándéknak tekintjük. Ezt ennél

pontosabban én sem tudnám megfogalmazni. Mindaz, amit Isten ezért cserébe kér, az csak a hálás szívnek az örömmel meghozott cselekedete lehet. Akik ismernek, tudják, hogy mindenkit lebeszéltek arról, hogy az Istennek meg akarjanak

felelni, mert ez nagyon sok emberi görcsösséget, akadályt jelent. Ha viszont valamit az Istennek hálából tudunk tenni, az lendületet ad az ember életének. Az, amit teszek, azt nem azért teszem, mert az Isten adott három gyermeket, adott egy megértő társat, adott nekem hitet, ezeket nem tudom megszolgálni, kifizetni, hanem ezért egész egyszerűen csak hálás vagyok. Mindaz, amit teszek, hálából fakad.

– Hogy érzi, a hálából lehet erőt meríteni?

– Igen, a hála ugyanis hajtóerő. Ravasz László

ló azt mondta, hogy a hálás ember az elégedett ember. A hálát nem egy földön kívüli ragyogásnak gondolom az életben, hanem egy olyan fontos lehetőségnek, amely sokszor engedelmesre indít, máskor pedig örömet vált ki belőlem.

És a kettőt nem szeretném szembeállítani. Engedelmesség és öröm, ez mind a hálából fakad az életben.

– Hogy érzi, mivel tartozik a feleségének mindazért, amit tőle kap?

– Mivel a feleségem a szó legnehezebb értelmében megbecsül engem, én is ezt teszem vele. Szerintem ott van a jó házasság titka, hogy a másik embert szeretném boldoggá tenni, nem pedig én szeretnék boldog lenni. A feleségem irányába a megbecsültség és a megbecsülés az, amit érzek. Nélküle nem tudnék itt lenni, nem tudnék Csobánkán vagy Pomázon bibliárárt tartani, nem tudnék a közegyházban feladatot vállalni, mert nemcsak mint nő, feleség veszi át a munka dandárját a klasszikus szereposztás szerint, hanem lelki kérdésekben is. A gyermekeink hitben való nevelését is elsősorban a feleségem végzi. Nem azért, mert az apa nem beszél erről, hanem mert az édesanyáknak ez is egy küldetése. Én otthon nem tiszteletes bácsi, hanem apa vagyok. Ezt

nagyon nehéz volt Zoli fiamnak az első osztályban a hittanórán feldolgoznia. Szörnyű volt, amikor azt mondta nekem: tiszteletes bácsi.

– Mi az, amit a gyermekei számára legfontosabbnak tartasz, amit szeretne önmagából, mint apa?

– Farkas József lelkipásztor egy kereszteselési igehirdetésében arról beszélt, hogy a szülő és a gyermek kapcsolata mindig olyan, mint a hangé és a visszhangé. Amely egy darabig egymásból fakadhat, az egyik a másikat mondja. Viszont minden gyermek életében eljön az a pillanat,

amikor a saját hangját kell megtalálnia. A legnagyobb tragédiák abból származnak, amikor ezt nem engedjük, hanem beleégetjük a gyerekekbe a saját dolgunkat, a saját nagy hangunkat. A legnagyobb imatémám a gyermekeimmel kapcsolatban, hogy együtt szeretnék velük örüvendezni az Isten országában. Mindaz, amit teszek, vagy amit mondok vasárnap az igehirdetésben, mindaz, ahogy mesét olvasok, vagy ahogyan a fiúkkal együtt focizok, az hiteles legyen. Isten is adott egy szót, egy Igét, testet öltve az ő fiát, nekünk leginkább rá kell visszhangoznunk. A gyermekeimben is ezt szeretném, ezért imádkozom, hogy Krisztusra rezonáljanak, és hogy én ebben ne legyek akadály. Ne legyen akadály az életem nehézségei, az én bűneim, az én elesettségem, és egyáltalán: én magam.

Emellett fontosnak tartunk olyan dolgokat is, amelyek az egészséges lelki, szellemi és testi fejlődésükhöz szükségesek, tanulás, sport, zene és így tovább.

– Mennyire „apja” a gyülekezetnek, mennyire személyes lelki vezetője a közösség egyes tagjainak?

– Gyülekezet vezetése csak akkor lehetséges, ha a lelkipásztor szereti azokat, akik között szolgál. De nem azért, mert ők a kenyéradói. Csak ott

lehet szolgálni, ahol a lelkipásztor és a gyülekezet között szeretet van. Ez az alapmotiváció a pomázi és a csobánkai gyülekezetekkel kapcsolatban is, egész egyszerűen szeretem a pomázi embereket, ezen belül a pomázi keresztyéneket, és szeretem ezen belül a pomázi reformátusokat, és ugyanígy érzek a csobánkaiakkal kapcsolatban is. Hogy hogyan lehet egy lelkipásztor a gyülekezetnek jó vezetője, ezt – be kell vallanom – nekem is tanulnom kell, ezt nem tanítják a teológián. Én szeretem a problémákat megoldani és a békességet munkálni. Ez néha lelassítja a gyülekezet vezetését és irányítását, de nem tudok megváltozni.

– Hogy látja, Ön közösségépítő, közösségformáló személyiség, vagy vezető?

– Én a közösségben szeretnék lenni vagy lakni. Egy lelkipásztor. Nagyon szeretem azokat a barátaimat, testvéreimet, munkatársaimat, akik átvállalnak egy feladatot, és nem megfelelésből csinálják. Nem azért, mert nem végzi senki más, hanem mert hálából teszik. Az ő munkájukba nem szeretnék beleszólni. Mégis vannak pontok, amikor mint gyülekezeti vezetőnek, azt a munkát, amit ők hálából, jószívúból, odaadásból, engedelmességből és örömből végeznek, azt valamilyen formában nekem minősítenem kell, bátorítanom kell, vagy új irányt kell adnom. Ez a legnehezebb. Én inkább közösségi alkat vagyok, de nem riadhatok meg a vezetéstől sem, mert a pásztornak nemcsak a klasszikus értelemben vett védőfunkciója van, hanem útmutató is. A pásztor a Szentírásban nemcsak megvédi a bányásokat, hanem elől megy, és így mutatja a csapásirányt, amerre mennie kell a nyájnak. A kettő tehát – a vezetői és közösségformálói személyiség – nem választható el, de akik ismernek, azok azt mondhatják, hogy inkább közösségépítő ember vagyok.

– A beszélgetésünkben egy embert szerettem volna bemutatni, de Zoltán testvérben az ember

és a lelkipásztor szétválaszthatatlan. Ő arról a hitéről beszélt, ami szükséges volt ahhoz, hogy lelkész lehessen, hogy jó férj, jó apa lehessen, és amely kellett ahhoz is, hogy türelme legyen önmagához, hogy mindazt kimunkálja magában, amihez adottságokat, lehetőségeket kapott, amihez tehát kegyelmet kapott. Köszönöm, hogy itt volt velünk, nagyon örülök, hogy találkozhattunk.

(A beszélgetés szerkesztett és rövidített változata.)

MIÉRT ENGEDTE?

Billy Graham (a prédikátor) lányát interjúvolták az Early Show-n, és Jane Clayson (a riporter) ezt kérdezte: “Hogyan lehetséges, hogy Isten engedte, hogy ilyesmi (Katrina hurrikán) megtörténjen?” Anne Graham a következőt válaszolta: “Úgy hiszem, Isten mélyen elszomorodott emiatt, ahogy mi is, de évek óta mondjuk Istennek, hogy takarodjék ki az iskoláinkból, takarodjék ki a kormányzatunkból és takarodjék ki az életünkben. S mivel, úgy vélem, Ő egy igazi Úriember, végül csendben kihátrált. Hogyan várhatjuk el Istentől, hogy áldását adja ránk és védelmezzen minket, ha mi azt követeljük Tőle, hogy hagyjon minket békén?”

Sebestényné Jáger Orsolya FÖLDRE KUPORODOTT AZ ESTE (Jn 13)

Földre kuporodott az este,
s az árnyak a póre porban poroszkáltak.
A mosdótálat kezébe vette és középre tette.

Mint csata előtti csendben,
ültünk körülöttem, mind a tizenketten.
Csak vágyaink szálltak szótalanul.

Ő nem lehet, nem lehet az,
hogy Te hajolj hozzánk a porba,
szolgai módra, mint az öröklet egyszerű vándora rég,
hisz az örök Ég mécsese most is csak Veled ég.
Ő nem lehet, hogy lábamat Te mossad meg, s nem
pedig én a Tiéd.
Vagy kend meg fejem is olajjal, hát elfogadom -
mert Tiéd az ország, a dicsőség, és tudom
- a hatalom.

Hát hadd hulljunk Előtted térdre Uram,
ha talpunkat éri kezéd, az áldott.

Lényed titkait pergeti a szél,
az egyszerű vándor - az örök zarándok...

LOGOSZ

Hiába faragták talmi kőbe,
fáradt bronzba öntve is hallgatott.
Fessék bár vászonra, pergamen papírra -
megfejtethetlen marad – távolság, titok.

Lénye titkát így nem érheted el,
nem táplál, nem éltet, nem vigasztal
tévútra tévedsz, éhező maradsz
hiába várjon megterített asztal.

Csak Igéje füzérén nyitja meg magát,
mélyebbre hull, mint jó földben a mag,
hogy benned formálja életé szavát,
mit lelked anyaföldként magába fogad.
Valahogy úgy, mint csillagok születnek
úgy szület szíved, benne nem lesz határ,
ha komolyan vettél hívó szavát végre:
'Olyan régóta szólomatlak már.'

A GYERMEK ARCA

Még alusztok, hosszan elnézem álmatok
- ő azok a rég volt gyermeki álmok -
most kisimulnak a ráncok szám szögletén,
s fényben úsznak szemem alatt az árkok.

Oly szépek és selymesek vagytok, mint azok
a lány függönyök, ódon kastély ablakokon,
mit félrelibbentek, hogy túl a múlandó időn
tűnődjem el tündöklő titkokon.

Álmatok ködfalán bepillantó szemem
ámulja bennetek a múltnak igazát,
és látja talán - ha láthatja földi szem -
jövőből felsejlő arcotok körvonalát:

ott él Bennetek időtlen gyermek arcotok,
mint időtlenek csak csillagok lehetnek,
s azok az arcok, melyeket az anyák
mindenen túl, mindvégig szerettek.

MÁSODSZOR...

CSALÁDI DÉLUTÁN A SZURDOKBAN

2012. szeptember 9.

Szeptember 9-én második alkalommal szervezte meg a Tiszteletes Úr a Pomáz és Pilisszentkereszt határában fekvő Szurdok-völgyben a „Családi Délutánt”. A tavalyi hasonló – tartalmas, sikeres – rendezvény után idén is napos idő várt gyülekezetünkre. A háromórai kezdésre hirdetett rendezvényre – református szokás szerint – senki sem tudott későn érkezni. A jó hangulatú délutánon mind Pomáizról, mind Csobánkáról sokan vettünk részt.

A csobánkai testvérek készítették a finom gulyást. Bár némi fennakadással rajtolt a főzés az üstház gázkészülékének makrancoskodása miatt, a hibát szakértő segítők kezek végül elhárították. Amíg a várva várt étel elkészült, énekeket tanultunk, majd a Tiszteletes úr rövid áhítatot tartott. Számháború, kötélhúzás, szurdokjárás, tollaslabda, ping-pong az idősebbeknek és SÜTI (a zsebkutya) sétáltatása, futtatása okozott a kicsiknek nagy örömet. A pomázi és a csobánkai gondnok urak rúgótechnikájukat csiszolgatták egy focilabda segítségével, időnként mások is csatlakoztak hozzájuk.

Köszönet az ötletgazdának, a csobánkai „szakácsoknak”, a pomázi segítőknek, a finom süteményeket készítő asszonytestvéreknek és a közös csomagolásban – pakolásban, szállításban résztvevőknek. Reméljük, a gyülekezeti délután most már hagyománnyá válik, és jövőre is együtt örülhetünk Krisztus Urunkkal való élő közösségben.

Erdélyi Sándor

Szász Feri csobánkai presbiter a rakoncátlan üstház mellett

Kötélhúzás

Fűük...

a lányok ellen

Az ügyességi játékban a gyorsaságé volt a főszerep - Cseri Anna és Jutasi Balázs

Gondnokok rangadója - Benedek Feri csobánkai gondnok

A csapatkapitány akcióban - Takács Laci pomázi gondnok

Asszonytestvérek egymás között

Asztaltársaság

Szabó Bori és Bartha Reni

**CSIIA KÁLMÁN
OKTÓBERI ZSOLTÁR**

A rozsdabarna rengetegből
Sohaját küldte száz levél,
Hallottam: fent, a sárga lombon
A bánat sír, s zenél, zenél...

Futva jöttem. Virágos álmok
Sorra feküdtek halva ott.
Kértem a fákat: Ó, mire vártok?
S az erdő sírt és hallgatott...

Koldus szívemet fájdalom járta,
Hulló ködök álmát beletétek,
Rongyossá tépett, könnyes ruhába
Úgy kértem ott az őszi estét:

Tavaszi álmok dalosa voltam,
S már mind fekszenek halva ott.
Ide jutottam; merre menjek?
S az erdő sírt, és hallgatott...

Október volt, október vége...
Bejénk sajdult: mi lesz velünk?
És akkor ott a sárba, őszbe
Üzentél, drága ünnepiünk.

És rajtad át Isten üzent
És lángra gyúlt kihűlt szívem,
S azóta én, a ködbe, sárba
Szavad, a szent tavaszt viszem.

S hullnak, hullhatnak kint a lombok
Tépett lelmem néked így hozom,
Október harmincegy: diadalmas élet,
Köszöntekek, és imádkozom.
Kolozsvár, 1951. október 29.

**REMÉNYIK SÁNDOR
ÉN ŐSZÖM...**

ÉN ŐSZÖM, mosolygó vagy borongó,
Világfeszültséget feloldó,
ÉN KÍNOMAT IS CSILLAPÍTÓ,
ÉN BÉKÉMET IS MEGIGÉRŐ:
Olyan vagy mint az őszi Jézus,
Olyan vagy mint egy leánykérő,
Olyan vagy mint az őszi Jézus:
Szelíd és alázatos vőlegény –
Minden lélek menyasszonyod ma
S talán még én is, én.

ÉN ŐSZÖM, mosolygó vagy borongó,
Az őszi Jézus bizony benned jár
És felszed minden színes levelet
És fakó levelet,
Koszorújába mind beletalál.
Ó szedj fel és tűzzél töviskoszorúdba
Engem is, eltaposott levelet
Te, kit várnak romlottak és szűzek,
Jegyese minden lehullott levélnek!
S fogadd el tőlem ezt a levelet,
Napsugárral írtam és őszi kézzel,
És reménnyel és kétségbeeséssel
És benne egész esett-magamat
Hozom, s minden nyomorúságomat.
S az életem hozom –
Fogadj el így, ahogy vagyok
Ó Őszöm, békességem, Jézusom!
1938 október

Móricz Zsigmond halálának 70. évfordulója alkalmából 2012. szeptember 8-án egykori gyülekezetében, Pócsmegyeren ünnepi istentiszteletet tartottak, melyen Dr. Szabó István püspök úr hirdetett ígét. Ebből az alkalomból közöljük Móricz Zsigmond alábbi írásának részleteit.

**MÓRICZ ZSIGMOND:
DAMASZKUSZI ÉLMÉNY**

“Minden szavunk, amit elmondottunk, minden tettünk, amit véghez vittünk, állandó magvetés.”

Ravasz László új könyvében ütötte meg szemem ez a tökéletes fogalmazása az emberi életek szakadatlan kapcsolódásának.

Igen, ezt én mindig érzem, minden sornál, amit leírok, és azért is nem szeretek előszóval beszélni, mert a szó könnyen elragadja az embert, hogy olyat mondjon, amit nem gondolt eléggé végig.

Bennem van vallásosság, és pedig protestáns, sőt azt hiszem, kálvini vallásosság, amit a nevelés útján kaptam tiszta és erős és életépítő örökségül. Ez a vallásosság ott csírázott ki bennem, s az volt az én “damaszkuszi élményem”, az volt előttem a megnyilatkozás, mikor nyolc-tíz éves koromban édesanyám, egy kis faluban, házunk udvarán ült velem. Nyári éjszaka lehetett és nagyon későn, mert az én anyámnak napközben nem volt ideje egyébire, csak a szakadatlan munkára. Bár magas lelki életre alkalmas ember volt, s minden érdeklődése a szellemi irányba fordult, de oly sok testi munkát kellett végeznie, hogy nem juthatott el tovább az ábrándoknál, a saját maga által, képzelőereje segítségével megalkotott s későbbi időkben engem nagyon segítő világszemléletéig – abban a pillanatban egy életre megérintette szívemet. Felmutatott az égre és azt mondta: nézzem meg, az az ég nem egy szilárd, megépített kárpit, hanem csak látszat. A szemünk előtt olvad össze, mintha valami földünket beborító fedél volna. Azok a kis csillagok csak ebből a nagy távolságból látszanak pici pontoknak, a tudósok megállapították, hogy azok éppen olyan nagy égitestek, mint az egész föld, vagy még sokkal nagyobbak... És azokon túl, ha ott is ül egy ilyen anyácska a kisfiával, a távolban ugyanúgy lát olyan csillagokat, amelyeket mi már nem látunk; s így tovább a végtelenségig...

Már az én édesanyám tudott nekem beszélni a naprendszeréről, a kozmikus végtelenségről, a felfoghatatlan világberendezésről, és ezzel engem határtalan szédületbe sodort...

– Látod, fiam – mondta –, valaki teremtette ezt a világot, úgy, ahogy itt van. Isten teremtette. Isten az az erő és akarat, melyik létrehívta és tartja ma is... És nem fáradt bele, és nem ejti ki a kezéből...

Ilyeneket mondott, s én remegtem, mint a nyárfalevél felettünk az éjszakában susorogva és zibongva.

Bár hallanám a szavakat: mindegy; a hatásuk itt maradt bennem, mind a mai napig. Ez az én vallásom, és nem tudok ennél több vallomást tenni ma sem... Isten az erő és az akarat, amely létrehívta s itt tartja ma is e világot; és nem ejti ki kezéből...

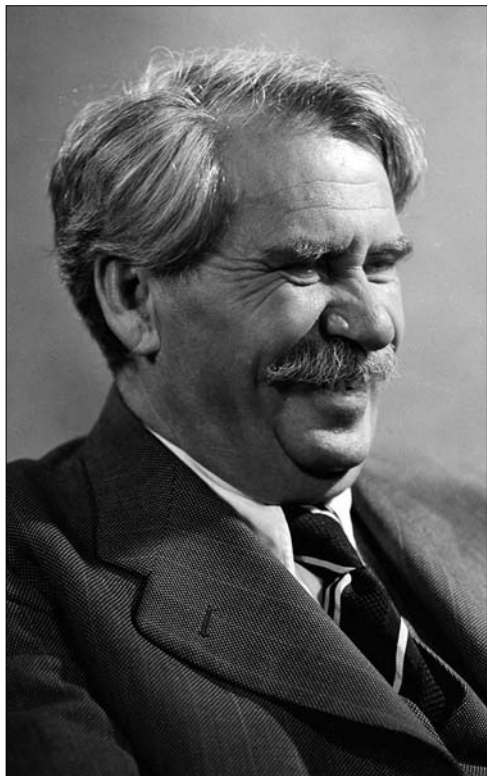
(...)

Soha nem elemeztem ki magamban annak az anyai ajtonyításnak a Mindenség felé egész tartalmát és egész jelentőségét, de azt hiszem, ami bennem van, az mind onnan ered. Onnan jön az emberek sorsából való érzelmi állapotomnak teljessége is. Édesanyám akkor arra figyelmeztetett, hogy az Isten előtt minden ember egy és minden tárgy és világ és égitestek és a mikroszkóp által visszafelé elmélyíthető világmindenség is. Én tehát sohasem estem abba a furcsa rövidlátásba, hogy egy gyermek csak a magához hasonló gyermekeket, a társaságukba beillőket és jelenlévőket tekintse a Világnak...

Bennem a központ az Isten volt, s megszoktam az Isten szemével nézni az egyetemes valóságot, s egyformán közel vagy távol álló volt számomra az egész élő és élettelen világ. Az én hitem sohasem volt emberhit, még kevésbé osztályön tudat. Én istenhittel éltem le ezt az életet. Ez az isten nem volt személyes isten, nem volt valamely társadalmi rétegnek az istene, sem valamely nemzet istene, sem az ember istene. Ez az isten az volt, aki az egész világot, úgy, ahogy van, embe-restül és anyagostul és színeivel és illatával és gondolati rendjeivel együtt teremtette meg. Mint író, sohasem jutott eszembe, hogy valamely réteget vagy valamilyen fajta embertípust mintaképnek állítsak előtérbe, s azt kívánjam, hogy a

a többiek valamilyen munkával hasonlókká formáltassanak az ideálhoz. Én sohase figyeltem meg azt, hogy az istenben ilyen akarat lett volna, hogy típusokat előtérbe emeljen, hogy teremtésének valamely részét túlsúlyba emelje a többi felett. Nem láttam, hogy a Dunát ki akarná száritani, hogy az ember száraz lábbal mehessen át egyik partról a másikra, ha meg is adta az embernek a képességet és lehetőséget, hogy hidat építsen rajta, hogy átmeheessen száraz lábbal, vagy kocsin, avagy villamoson...

Hiszen megtehetette volna mindenható erejénél fogva, de ez az erő nem arra irányult, hogy egyik teremtményének a másik megszüntetésével adjon életlehetőséget. Én csak azt láttam, hogy a természetben mindennek rendeltetése van, és pedig sokkal szélesebb, mint amilyet a véges em-

beri elme előre csak el is tudna gondolni.

És ez nem volt bennem soha panteizmus: én nem imádtam a megjelenő istent a világ külső jelenségeiben, én az istenest imádtam, aki Erő és Akarat és Cselekvés. Ő a világ anyagban és lélekben és történelemben.

Hitem fejlődésében hálás voltam Luthernek, aki megbontotta a Nagy Konstantin kereszténységét. Mert az a keresztimádó világrend, amely ma is még itt uralkodik, el van szakítva a Jézus ártatlan és teljes hitétől és éppen az ellenkezőre, a Hatalomra és Érdekre van alapítva. A görög-római világ bukásakor kellett valami új rendszer, amely az emberiséget összefogja, s a pogány Konstantin, aki nyelvét sem értette a hitvitázóknak, a maga cézári kényúri elveit iktatta bele a már egy ízben megbontott kereszténység

szellemébe... De én jobban szerettem Kálvint, aki számomra elhozta a "minden hívó a maga papja" gondolatát és a presbiterek számtalan köztársaságát. Ebben a szerkezetben benne rejlik az egyén isteni felszabadulásának lehetősége.

Most már nincs hátra más, csak az, hogy az ember eljusson a Jézus egyszerű emberségéig, amely azért isteni, mert minden eddigi elgondolással és ténnyel szemben a leginkább emberi.

Ez a Jézus, ahogy az Újtestamentomban fragmentumokban fennmaradt, az én számomra az egyetlen isteni koncepció: minden ember Jézus. Minden ember kiáraszthatja szívéből, lelkéből és egész életéből az istent, és meghalhat az emberi élet dicsőségére.

Jézusnak a halála: az ártatlan ember eloltása. A Jézust halálában nem győzte meg érvekkel senki; a Jézus halálával nem szűnt meg az általa jelképezett emberi sugár, csak lefojtattott. A rendszer megölte az egyént, hogy fenntarthassa magát. De az egyén örökéletű, míg emberi életre alkalmas a föld – a rendszerek azonban változnak.

A Jézus feltámadása azt jelenti számomra, hogy az emberi szív jósága és őszintesége és meleg áramlata örökkévaló.

Nem fojthatják le sziklasírba, a kő elhengeredik róla abban a pillanatban, mikor a másik szívben hasonló sugár ébred. A Krisztus újjászületik minden pillanatban, mikor az igazi emberi jóság felcsillan, bár a Júdás lelkében.

Én nem értem meg azokat a komplikált és nehéz kifejezéseket, amiket a papok mondanak, hogy a Krisztusban újjászületünk, én ezt úgy értem: a Krisztus mindnyájunkban benne van, mert mindannyian Krisztusok vagyunk, mindnyájan Ádámok vagyunk és Évák, és ott élünk isteni meztelenségben a paradicsomban: aki jót gondol véletlenül, krisztusit gondolt, és aki áldozatul adja magát s elhallgat, a Krisztus mártíromságán megy keresztül.

(...)

Ez a krisztusi ideál. Azé a Krisztusé, aki a samáriai asszonyt ugyanolyan embernek tekinti, mint a legelőkelőbb s leggazdagabb nemzetbeli nőt. Aki a megkövezésre ítélt némbert ugyanának, mint a tiszteletben élő családányát.

S milyen egyszerű dolog ez mind, ha az ember Krisztussá válik. És mindenki Krisztussá lesz, aki engedi magában a jóérzést, a teremtés alapgondolatát érvényesíteni.

(...)

A fény és az árny, a démon és az angyal szakadatlan verekednek. És ez az élet.

De arra jött a Krisztus, hogy megmutassa, hogy nem ez az élet igazi és legbecesebb iránya:

azért adatott a Krisztus, hogy intő jel legyen, hogy az ember–ember... És az ember tud jó lenni és el tudja venni az ostorozást nemcsak a koncert, hanem a szelíd jóságért is...

Bennem a Krisztus él, én nem tudok mást hirdetni, csak a Krisztust.

És én mindennek örülök, ami közelebb viszi az embert a krisztusi élethez: az önfeláldozó jósághoz.

Ezért örülök annak, ha az emberiség bármilyen lépést tesz is, a jó úton. Ezért örülök annak, hogy a kemény Kálvin a nép kicsiny községeknek adta a főhatalmat, mert minél jobban meg van osztva a hatalom, annál inkább jut abból minden egyes egyháztagnak s minden egyéneknek.

Ha már küzdeni kell, akkor inkább küzdök azon az oldalon, ahol a jóknak, a tömegnek javáért küzdenek.

Isten a világtéremtésben harmóniát adott. Anélkül egy napig, egy óráig, egy pillanatig sem állhatna fenn a Kozmosz. Ha a csillagok főhatalomért küzdenének, s a nagyobbak magukba olvasztanák a kisebbeket, ha ez bekövetkezne, akkor meg is szűnne ez a világrend. A vonzásnak és a taszításnak megvan a maga szerepe a kozmikus rendszerben, ahogy ez megbomlik, mindennek vége mindaddig, míg helyre nem áll ismét valami harmónia.

Ilyen harmóniára van szükség az emberi életben is. Ha a tömör önzés jut hatalomra, kaotikus állapotok lépnek fel. Mondják, ha a jóság uralkodna, akkor puhaság és tunya bomlás állana elő. Ez még nincs kipróbálva, valóban meg kellene már egyszer kísérlni, meg lehet-e szervezni a jóságot a hatalomra?

Kedves fiatal barátaim, nem azért állottam ide, hogy új vallást prédikáljak; új vallás a Krisztus.

De az a Krisztus, akit a Biblia őriz! Ezek a csodálatos könyvek, amelyek előtt mindig megdöbbenve állok meg: halászok és vámszedők olyan igéket tudnak lejegyezni annak a beszédből s olyan sugárzó és örök életet tudnak hozzánk eljuttatni, hogy ezt csak az teszi hihetővé, hogy történelmi adalékokat jegyeztek fel. Hogy valóságos életnek hírei ezek. Van egy kis Bibliám, amit negyven éve olvasok, abban aláhúztam a Krisztus szavait. Bármennyit elmélkedek is felettük, igaznak, hitelesnek és valóságosoknak kell tekintenem őket.

Soha nem jut ellenkezésbe azzal a hittel és hangulattal, amit gyermekkoromban oly egyszerűen értettem meg velem az édesanyám: hogy az Isten teremtett és tart bennünket harmóniában.

Ennek a harmóniának érzetében írtam s írom minden könyvem: s nem tudok okosabb tanácsot adni, mint hogy ti is ezt a Krisztust leljétek meg önmagatokban: az embert...

Az író kéziratos hagyatékából, 1933

PORTRÉ

ZENÉVEL SZOLGÁNI AZ URAT

Látogatóban a Blaskó családnál

Nem is tudom, izgalom, vagy örömm volt nagyobb útban a Blaskó család otthona felé. Gyermekkorom és zenéhez való viszony meghatározó alakjaihoz igyekszünk interjúra – sose gondoltam volna, hogy egyszer majd Eszter nénit és Misi bácsit faggathatom családról, hitről, az Úrral való kapcsolatokról.

“Jókor jöttök, épp végeztünk az etetéssel!” – fogad minket nevetve Blaskó Misi, akit még felesége is évekig csak Blazsejként ismert. Valóban, a cica tele hassal távozik a hátsó ajtón, a három éves Zselyke jóllakottan vizsgálódik édesanyja lába mögöl, az alig két hetes Berci pedig édesdeden szunyókál annak karjaiban. Úgy érzem, a nyugalom szigetére érkezünk, a ház terasza a hegyoldalra néz – évekig tudnám bámulni ezt a kilátást – a konyha idilli, falusias berendezése az otthonosság új fogalma lehetne. Pedig ha csak egy nappal hamarabb érkezünk volna, nem ilyen látvány fogad. “Tegnap reggel éppen a legnagyobb viharban indultunk Berciért, nem is sütött ki a nap egészen addig, míg a picit meg nem kaptuk” – meséli a család legfrissebb élményét Misi még mindig nevetve. Jókedve nem hagy alább végig a beszélgetés alatt sem. Érthető, van minek örülniük: újabb taggal bővült a család.

“Nem titok, hogy mindkét gyermekünket örökbe fogadtuk” – a történetbe Misi kezd bele, feleségét, Esztert leköti az örökmozgó Zselyke, na meg az ébredező Berci. – “Olyan sok pró-

bálközönségen voltunk már túl, sehogy sem sikerült, végül pedig megkaptuk az Úrtól ajándékba ezt a két gyönyörűséget.”

Nem volt egyszerű az út az esküvőtől a család gyarapításáig. Miután kiderült, nem születhet természetes úton saját gyermekük, az örökbe fogadás mellett döntöttek. Nem mintha ezzel könnyebb lett volna a dolguk, hiszen a bürokrácia útvesztője és a rengeteg papírmunka sok türelmet igényelt. Azt pedig az Úrtól kértek, és megadatott nekik: nem csak a türelem, de azok a gyermekek, akik számukra lettek kijelölve. “Nagyon nehéz volt,” – emlékszik vissza Eszter – “hiszen az ember, míg benne van, míg nem látja a végét, nem érti, miért pont vele történik meg mindez. Amikor már úgy tűnik, végre sikerül, és aztán mégsem... már-már hitét veszti, azt hiszi, Isten is elhagyta őt.”

Aztán, pár évvel ezelőtt megcsörrent a telefon. Épp a Misi szüleitől, vidékről indultak volna haza, mikor hívták őket, született egy kislány, rájuk vár. Nem is lett a hazaútból semmi, nem sokkal később pedig már hárman értek haza, Piliszentlászlóra. Zselyke azóta vidám,

cserfes kislány, bocsánat, nagylány lett, aki féltékenyen őrzi újdonsült kisöccse minden sóhajtatását. Cumit hoz neki, vigyáz rá, egy nap alatt példamutató, jó testvér lett belőle. Készülhetett a szerepre, hiszen a házaspár már az elején tudta, két gyereket szeretne magához venni. Berci útja már nem volt ilyen egyszerű a Tölgyfa utcába. “Nem vagyunk előítéletesek, de féltünk örökbe fogadni egy olyan nehéz sorsú családból érkező kislányt, mint Berci. Nem tudtuk, mit várhatunk az életadó ‘zűrös’ családtól...” Berci tudta. Őket választotta, várt rájuk, míg új szülei érte mentek. Akiknél kevés boldogabb embert láttam az utóbbi időben.

Nem csoda, hogy nagy családot akartak, ketjük rokonságát alig lehet összeszámolni. “Nem is tudom, ma már hogyan szerveznék meg az esküvőnket!” – nevetnek. Ezért jó a falusi lagzi, ott a szomszédok, rokonok, barátok elképzelhetetlennek tartják, hogy be ne segítsenek a nagy sürgés-forgásba. Lett volna sértődés, ha valamilyik ajándékba hozott tyúkot el nem fogadják! De még ma is megtelik a ház egy-egy születésnapon: “alig férünk el, mindenhol székek, asztalok, kicsik-nagyok egyaránt, ha csak a szűk családi kört hívjuk meg, akkor is vagyunk húsz-harminc.”

Az Úr mindent
tökéletesen
rendezett el

“Másnap találkoztam Eszterrel!”

A Tímár család talán az olvasó számára is ismerős: Eszter családjára már évek óta “neveli ki” a református lelkipásztorokat. Náluk a hit kérdése nem is volt kérdés, a vallásos légkör természetes volt a család számára. Egyértelmű volt az elkötelezettsége az Úr iránt, Eszter, a család legkisebb gyermekeként mégis más módját választotta a szolgáltatásnak. “Túl sok volt már a lelkész a Tímár családban” – nevet. – “Már csak azért sem akartam erre a pályára lépni. Különböznem tudok én olyan sok ember előtt beszélni!” Ha a nyilvános beszédétől zavarba is jön, zenélni, énekelni, zenekaroknak, kórusoknak dirigálni viszont gond nélkül tud. Nem hiába bízta részben rá a Psalmus

Berci büszke édesapja

Kórus karmesteri pálcáját Ásztai Csabáné Kati. Pedig nem az a keménykezű vezető típus – gyermekkoromból is szelídséget, kedvességet sugárzó szemére emlékszem, ahogy a zene iránti tiszteletét és szeretetét adja át diákjainak. Nem szavakkal, zenével szolgálja az Urat. Mivel együtt hisznek a zene közösségformáló, “felszabadító” erejében. A legtermészetesebb emberi megnyilvánulásban, amellyel örömmel, bánatunkat egyaránt kifejezhetjük, amellyel talán legszebben dicsérhetjük az Urat, elmondhatunk olyanokat, amiket szavakkal kifejezni nem lehet. Ők ketten

pedig zenével szolgálják a Megváltót. Nem csak Eszter kórusban végzett vezetői feladataival, vagy lelkiismeretes, építő folyamatos jelenlétükkel, de a Misi által szervezett Papkerti hangversennyel. “Olyan fiatalokat kerestünk, akiknek nem az volt a fontos, hogy mennyit profitálnak az eseményből, hanem azokat, akik örömmel szolgáltak ezen az alkalmon.” Eszter unokahúga, Tímár Sára persze azonnal igent mondott a felkérésre, sőt, társakat is hozott magával a Zeneakadémiáról.

De Misi és az Úr viszonya nem volt mindig ennyire egyértelmű. Számára nem volt ennyire magától értetődő a hit kérdése, azaz de, csak éppen más viszonyban, mint Eszteréknél. “Nem olyan családban nőttem fel, ahol mindennapos lett volna a Biblia forgatása.” Mi történt, hogyan került mégis Isten közelébe? – kérdezem. „Nem tudom megmondani, hosszú folyamat eredménye a hitem. De ha fordulópontot kellene mondanom... Talán az, mikor egyetemista voltam. Fiatal zenészként sokat éjszakáztam, rengeteg fellépés, koncert töltötte ki a mindennapjaimat, mégis, üresnek éreztem őket. Egyik éjjel, koncert után sétáltam haza egyedül. Egy templom mellett mentem el, és valahogy előtört belőlem: Istenem, adj mellém valakit, akivel megoszthatom a mindennapokat!” Nevetve fejezi be: “Másnap pedig találkoztam Eszterrel.” Persze nem volt ilyen egyszerű az Isten felé vezető út. “Sokat imádkoztam, türelmet kértem. Nem ment olyan könnyen, tudtam, nekem kell megtalálni az Istenhez vezető utat. Ha valaki erőszakoskodik a hitemmel kapcsolatban, az soha nem vezet eredményre.”

Eszter és családja pedig türelmes volt. Pedig sokszor, főleg a kilátástalannak tűnő időben, könnyen elveszti az ember a reményt, az Istenbe vetett bizalmát. Mikor már sokadszorra próbálkoztak, hátha megáldja az Úr szerelmüket egy saját gyermekkel, mikor megfogant, de aztán elvetélt magzatuk, nem volt ilyen egyszerű megtartani a hitüket. De ma, mikor a konyhában már külön helye van a babáknak és a színezőknek, tudják, megérte várni. “Utólag már látom, mennyire tökéletesen rendezett el mindent az Úr. Azért mondott nemet először, mert nem azt akartuk, amit igazán nekünk szánt. Talán ez az egész procedúra kellett ahhoz, hogy megtaláljam a hitem, és biztos alapokra helyezzem az Istenbe vetett bizalmam.” Hiszen minden az ő javukat szolgálja.

Zselyke példamutató, jó testvér

Közben újból megjelenik Zselyke, babáját is hozza magával, lábunk mellé telepszik, édesanyjával nagy komolyan színeznit kezd, mi pedig lassan szedelődözkdni kezdünk. Igaz, az elválás nem megy könnyen, hiszen csak most kerülnek elő az esküvői képek, az Eszter készítette süti is kiváló, na meg a csöppseégektől sem olyan könnyű elszakadni. A kapuban is hosszúra nyúlik a búcsú, kiderül, Blazsejék kivételesen finom házi kolbászt csinálnak – és annak is megvan a hangulata, ha a ház ura az utcán kínálja nevetve “na még gyorsan, na még egy kicsit” az embert saját készítésű felvágottal. A jókedv pedig ránk is átragad. Nem is csoda, szinte kézzel tapintható: áldás van a fiatal család otthonán.

Hardi Judit

„Az Úrnak minden útja kegyelem és hűség azoknak, akik bizonyosságait megtartják.”
(Zsolt 25, 10)

„AZ ÚRNAK KEGYELMESSÉGEIRŐL EMLÉKEZEM”

– Vajon eszedbe jutott-e? – kérdezi férjem, Pista, miközben a délelőtti feladataimat végzem.

– Mi?

– Hát, hogy ezen a napon mentek el – Laci és Zsuzsi.

– Igen – mondom –, de nem célom, hogy rágódjam ezen.

Köztudott a gyülekezetünkben, hogy két évvel ezelőtt Laci fiunk és felesége, Zsuzsi, közúti baleset következtében meghaltak. Nem értjük, nem értem, hogy az Úr, a mi Istenünk miért rendelkezett így, de elfogadom és tudom, hogy “Mind jó, amit Isten tészen, szent az Ő akaratja”. Sőt, tudom, hogy a rosszat nem Ő adja, csak megengedi, hogy megtörténjen. De tudom azt is, hogy akár sírás, akár szenvedés, gyötrelem, fájdalom, bánat, kétségek, terhek, minden megmértetés nekünk – akik Istent szeretjük – a javunkat szolgálja. Mert a halál – bár ellenség –, csak kapu az üdvösségre. Mindezen felül pedig hiszem és vallom, hogy szeretett gyermekeink csak előttünk mentek el az Úr Jézushoz, mi is követjük őket később. Nem elvesztettük tehát őket, csak a látószögünkől kerültek ki, és én nemcsak az “évfordulókon” emlékszem rájuk, hiszen mindig a szívemben vannak.

Jézus Krisztus a Jelenések Könyve harmadik részében azt mondja: “tudom a te dolgadoit”, “tudom, hol lakol”, „tudom a te cselekedeteidet”, tehát amit mi nem értünk is, Ő tudja. Ez nemcsak a gyülekezetre vonatkozik, hanem minden egyes emberre is. De azt is mondja: “...ímé, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28, 20). Milyen jó ebben a bizonyosságban az Ő jelenlétében élni, nem levegőben lógva, nem az árral sodródva, nem bizonytalanságban élni valamilyen vallásos életet, hanem elrejtve Krisztusban, aki megbékéltetett a Felséggel.

Sebeim felvakargatása helyett szívesebben beszélek arról, milyen csodákat élünk meg Urunkkal való személyes közösségünkben folyamatosan. Jézus Krisztus senkit sem hagy árván, így ránk bízta Annát, Laci és Zsuzsi egyetlen gyermekét, legidősebb unokánkat, hogy viseljük gondját testi-lelki fejlődésének, legyünk gyámjai minden tekintetben. Anna örökségéből egy házat szeretünk volna vásárolni számára. Az Úr segít-

ségét kérve indultunk megfelelőt keresni, lehetőségeinket azonban behatárolta az örökség mértéke, amiből bizony csak szerény igényeket támaszthatunk a kínálattal szemben. Hosszas keresgélés után találtunk egy csobánkai lerobbant kis parasztházat. Szinte szent bizonyosság támadt a szívemben, hogy ez az, amit az Úr kiválasztott számunkra. Mindjárt tanácsot tartott a család.

Cseri Istvánné Katika

Megfontolásunkat az a dilemma befolyásolta, hogy ha ezt a házat vásároljuk meg, nem marad pénz a felújítására, mi pedig már elég idősök vagyunk már, nincs elég fizikai erőnk ahhoz, hogy magunk dolgozzunk a rendbehozatalán, vagy a sok éve paragon hagyott kertet rendbe tegyük. Végül – az isteni sugallat ellenére – elálltunk a vételtől, de az én szívem nagyon nyugtalan volt emiatt.

Két-három hét múlva barátainkkal kiatóztunk Csobánkára, megmutatni, melyik az a ház, “amit Isten adott volna”, de láttuk, hogy valaki más már megvette, és már dolgoztak is a felújításon. Tudomásul kellett vennünk hát, hogy más lett a “nekünk rendelt” kis ház. Mert mi nem fogadtuk el, csak a saját gyengeségeinkre, hiányainkra néztünk. Azt gondoltam, áldja meg az Úr azokat, akik megvették, de ezzel együtt az engedetlenség miatt érzett bűnbánat fájdalma költözött a szívembe. Ezt el is mondtam ott Pistának és barátainknak. Kértem Jézus bocsánatát „bölcsességem” bolondságáért, hogy inkább hallgattam a magam megfontolására (még ha emberi mértékkel mérve józannak és helyesnek is lát-

szott), mint a szent bizonyosságra, amit maga az Úr adott szívembe. Így békességet kaptam.

Sok idő telt el azután. Továbbra is kerestünk házat Annának, de keserűség kezdett kisarjadni a szívemben, mert hiába volt a rengeteg eladó ház, a rendelkezésre álló pénzügyi összegből csak öreg, felújításra szoruló házra futotta volna Pomázon és környékén...

Egy reggel az áhítatos könyvemben a 2Kor 4, 7-10 verseihez kapcsolódóan ezt olvastam: “A kudarc olyan élmény, mint amikor gyomorszájon vágnak, ... az ördög azt szeretné, ha újra meg újra a fájdalmas részleteket elevenítenéd fel..., hogy elkeseredj, és ne tudj győzedelmeskedni. ... A győzelem két szabálya: 1. Tégy meg még egy lépést, 2. ...térj vissza az első szabályra.”

– Megteszem, Uram! – gondoltam – De mutasd meg, hova, merre lépjek! Mit tegyek?

– Hívd fel Anit! – jött a válasz a szívemben határozottan.

Még tavaly ismerkedtünk össze egy hozzánk hasonló korú házaspárral. Azonnal felhívtam őket telefonon, talán tudnának segíteni. Alig hittem a

fülemnek, amikor Ani elmondta, hogy nekik is van egy eladó házuk Csobánkán, jó, hogy hívtam őket. A szívem hevesen kalapálni kezdett, talán még sohasem éreztem ilyen bizonyosan a Szentlélek pártfogását. Azonnal kiszaladtunk megnézni. Ugyanaz a kis parasztház volt az Oszolytető alatt, mint amit ősszel kínáltak eladásra nekünk, de felújítva, a kert is félig kitakarítva. Az ára ugyanannyi volt, mint amennyiért akkor kínálták. Összenéztünk Pistával, és ámultunk a mi Urunk, Istenünk gondviselő kegyelmén, szeretetén, amit nem tudunk felfogni ésszel, csak elfogadni hittel, hálával.

“Csak ő az én kősziklám és szabadítóm, erős váram, nem ingadozom sokáig” (Zsolt 62, 3). Nem ingadoztunk egy percet sem. Természetesen megvettük Annának a házat, és hálaadással köszöntük meg Atyánknak a csodálatos rendezést. Áldjuk, magasztaljuk, dicsőítjük érte a Mindenható Urat, aki Atya-Fiú-Szentlélek Isten, aki megsebez, de be is kötöz, megaláz és felmagasztal, de soha nem hagy magunkra elesetten, mellettünk áll mindig, és utat mutat előre a céljig.

Cseri Istvánné

PÁSKABÁRÁNY A MŰTŐASZTALON

Életem első felében nem tudtam, hogy milyen egy kórház belülről. Életem második felében annál inkább megismertem. A közlekedési balesetek után jöttek az egyéb bajok, majd végül a rák, ami rátette a pontot az "i" betűre. Többszöri és hosszan tartó kórházi kezeléseim alatt volt alkalmam megismerni, hogy milyen az, amikor ügyes orvosok csodálatosan megoperálják a beteget, aztán a zsúfolt kórteremben kinyitják rá télen az ablakot, és nem értik, miért halt meg tüdőgyulladásban. Olyan is volt, hogy a szerencsésen megoperált beteg egyszerű felfekvésbe behalt, sőt olyan is, hogy mivel a kilencven éven felüli beteg nem tudott magától enni, éhen halt a kórházi ágyon. Ezeket az eseteket most nem egy rosszul sikerült, tudománytalan sci-fi filmből merítettem, hanem én magam éltem át különböző kórházakban – de nem Zimbabwében.

Ilyen előzetes élmények után még talán egy kicsit fel is lélegezhettem volna, amikor öt évvel ezelőtt közölték velem, hogy koromnál fogva nem vagyok operálható, ha ez nem azt jelentette volna, hogy nem fogok bekerülni világszínvonalúnak éppen nem mondható kórházi apparátusunkba, hanem hagyják, hogy szép nyugodtan kimúljak e földi árnyékvilágból. Ezt természetesen nem engedték meg olyan egyszerűen, és elkezdték a gyógyszeres kezelésem, ami öt éven át valóban nagyon szépen visszatartotta a rák továbbterjedését. Ekkor azonban az én rákos sejteim egyszerre csak megunták, hogy éveken át egy helyben kelljen toporogniuk a szervezetemen belül, és hirtelen támadásba lendültek. A feladat viszont most már így szólt: azonnali műtét vagy nem túlságosan késlekedő halál. Egyszerre kiderült, hogy koromnál fogva – sőt öt évvel idősebb koromnál fogva is – operálható vagyok.

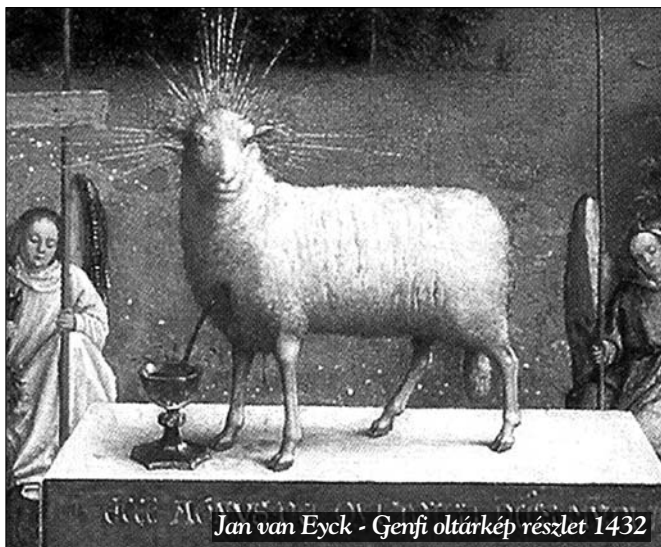
A mentős reggel 7 órakor leadott az osztályon az ügyeletes nővérnek, aki megnézte a listát, és közölte, hogy 9 órakor operálnak. Hogy ne vesztegessük az időt, rövidesen be is fektetett egy ágyba, amelynek a fejrészére közvetlenül az ablak, a lábészére közvetlenül az ajtó nyílt rá. Itt nem volt sok idő töprengeni azon, hogy mi lesz velem, ha esetleg vége lesz a koraőszi meleg időnek, és zordabbra fordul az éghajlat, mert máris jött értem Roland, egy nagyon kedves fiatalember a hordággal, melyen a betegeket a műtőbe tolják be, és – ha minden jól megy – esetleg még ki is onnét. Fantasztikusan ügyes mozdulattal átkarolt, és máris elindult velem a kocsira, hosszú vándorútra. Először még szóltam is, hogy nem tévesztette-e el az irányt, mert a műtő épp az ellenkező irányban van, mire ő megnyug-

tatott, hogy csak volt, de miután megszüntették – fejlődő hazánk jelképeként –, most a sebészeti műtőben fognak operálni. Rögtön leesett a tanusz: ezért kellett olyan hosszú ideig várni a sürgős műtéttel.

Ment, mendegélt a kocsira, s miközben utat tört magának a zsúfolt sebészeti folyosón, a kedves műtős fiú megkérdezte, hogy mi a foglalkozásom: orvos, mérnök, tanár vagy ilyesvalami. Nem – mondtam – én lelkész vagyok. Erre egy hatalmasat kurjantott: "Jaj de jó! Én meg teológiát tanulok." Rögtön elő is hozta legkedvesebb bibliai témáját: a pászkabarány történetét. Ezt kezdtük tehát megvitatni, míg a sebészeti műtő felé gurult velem a kocsira, és amint – ugyancsak nagyon ügyes mozdulattal – a hordágyról a műtőasztalra átemelt, már teljes volt az egyetértésünk abban, hogy a pászkabarány az

ajtófélfára kent vére az értünk feláldozott Megváltó keresztfán kihullott vérének a bibliai előképe.

Roland rögtön el is újságolta a műtőben, hogy én lelkész vagyok. Ezt örömmel vették tudomásul, aztán az egyik asszisztensnő aggodalmasan megkérdezte: "Nem értem."

ADY ENDRE HALOTTAK NAPJÁN

Halottja van mindannyiunknak,
hisz percről-percre temetünk,
vesztett remény mindenik percünk
és gyászmenet az életünk.
Sírhintolunk, gyászolunk mindig,
temetkező szolgálk vagyunk!
- Dobjuk el a tettető álcát:
ma gyásznapi van, ma sírhatunk!

Annyi nyomor, annyi szenny, vétek
undorít meg e sárgolyón...
Hulló levélt hánszor feledtet
a megváltó, a gyilkos ön!...
Óh, hánszor kell a sírra nézniük,
hogy vigasztaljuk önmagunk -
- Dobjuk el a tettető álcát:
ma ünnep van, ma sírhatunk!...

1899

Az előbb a fia volt benn. Ha lelkesz, akkor hogy lehet családjá?” A rejtelmet a találékony Roland fejtette meg: “Biztosan nem katolikus lelkesz”. Milyen zseniális teológiai felfedezés!

Ezután a műtét másfél órán keresztül tartott, majd Roland – ugyancsak a megszokott csodálatos mozdulattal – visszaemelt a kocsi, és folytattuk a beszélgetést. A páskabarányt most már ott hagytuk a műtőasztalon, és Roland felvetette az újabb témát: ő a Bibliában nagyon szereti a zsolnárokat. Biztosítottam róla, hogy én is, oly-

annyira, hogy versben le is fordítottam a zsolnárokat a genfi dallamra. Ez kedves műtős barátomnak akkora örömet jelentett, hogy visszafelé már ugrándozva tolt a már sok beteget cipelt kocsit a kórterem irányába. Örömet már csak azzal tudtam fokozni, hogy megígértem neki: adok majd neki egy példányt ebből a könyvből.

Amikor másnap Roland jött a következő betegért, zsolnárfordításom már ott várta az asztalon. Magához ölelte, és ujjongva tolt ki a szobából a beteget. Aztán, amikor már hazafelé készülődtem,

Roland beszaladt a kórterembe, és azt kiáltotta: “Laci bácsi! A könyve csodálatos” – majd mintegy önkéntelen mozdulattal a nyakamba borult és összecsokolgatott. Ekkor lépett be a két mentős, és – ugyancsak szakszerű mozdulattal – beültetett a tolószékbe, s már indultunk is kifelé. Roland, aki teológiát tanul, még egyszer kitérte felém karjait, és könyves szemmel utánam kiáltott: “Laci bácsi! A zsolnárokat gyönyörűek!”. Soós László lelkipásztor

REFORMÁTUS JELKÉPEINK

A ZÁSZLÓS BÁRÁNY

“Azután ezt mondta az Úr Mózesnek és Áronnak Egyiptom földjén: Ez a hónap lesz az első hónapotok. Ez lesz az első az év hónapjai között. Mondjátok meg Izráel egész közösségének:

Ennek a hónapnak a tizedikén vegyen magának mindenki egy bárányt, családonként és házanként egy bárányt.Ennek a hónapnak a tizenegyedik napjáig tartások magatoknál, azután estefelé vágja le Izráel egész gyülekezeti közössége. Vegyenek a vérből, és kenjék a két ajtófélfára és a szemöldökfára azokban a házakban, ahol megszigorítják.... Így egyétek meg: legyen a derekatok felőlvéve, sarutok a lábatokon, bototok a kezetekben, és sietve egyétek: az Úr páskája ez.” (2Móz 12, 1-3, 6-7, 11)

“Azután összehívta Mózes Izráel összes véneit, és azt mondta nekik: Fogjatok hozzá, vegyetek magatoknak juhokat nemzetségenként, és vágjátok le a páskát. Vegyetek egy köteg izsópot, és mártsátok az edényben levő vérbe, azután érintsétek meg az edényben levő vérrel a szemöldökfát és a két ajtófélfát. Senki se menjen ki küzletek reggelig a háza ajtaján. Amikor átvonul az Úr, hogy megverje Egyiptomot, és meglátja a vért a szemöldökfán és a két ajtófélfán, akkor kihagyja az Úr azt az ajtót, és nem engedi, hogy bemenjen a pusztító a ti házatokba, és tüket is csapással sújtsón.” (2Móz 12, 21-23)

Református szimbólumaink közül az egyik legismertebb és egyben legfontosabb a jobb lábával zászlót tartó bárány. Ez a jelkép került egyházunk címerének középpontjába is.

A címer viszonylag újkeletű, hiszen egyházunknak sokáig nem volt címere, míg nem a genfi városvezetés el nem határozta, hogy egy monumentális emlékművet állít a reformáció 400. évfordulójára, és 1909-ben levélben kérte a világ protestáns egyházait, hogy küldjék el címerüket és jelmondatukat. A magyarországi református egyháznak azonban nem volt se címere, se jelmondata, ezért az Egyetemes Konvent (a Zsinat akkori végrehajtó szerve) Debrecen város címerét és Bocskai jelmondatát – “Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róm 8, 31) – küldte Svájcba, mint utóbb kiderült, hiába, mert végül nem került rá az emlékműre. Egyházunk viszont választott magának címet és jelmondatot.

A bárány a címerben természetesen Isten Báránya (Agnus Dei), amely a legelterjedtebb, legnépszerűbb keresztyén szimbólum. A hívő embereket a páskabarány történetére emlékezteti, amikor az Egyiptomból való kivonulást megelőző utolsó csapást elkerülendő, Isten elrendelte Izráel népe számára egy-egy hibátlan bárány levágását, vérukkal az ajtófélfák és a szemöldökfára meghintését (ami különben a héber-föníciai ábécé utolsó, TAV-betűjét formázza, mely Istent jelölte), hogy az öldöklő angyal elkerülje házukat. Az állat húsát meg kellett sütniük és meg kellett enniük, ez volt

Isten báránya - Mozaik - Kykkos monostor, Ciprus

a páskavacsora. Így lett a bárány feláldozása a szabadság jelképe, amely azt jelenti, hogy amint megszabadította népét az Úr az egyiptomi fogságból, úgy szabadítja meg őket a bűn fogságából az élete feláldozásával. Akik hittek és engedelmeskedtek az Úrnak, nem érte a csapás, akik viszont nem hittek, abban a családban meghalt az elsőszülött.

Hogy mennyire egységes a Szentírás jelképrendszere, jól példázza éppen a bárány képe, amely a bűntől való szabadságot jelképezi. Keresztelő János például így mutat rá Krisztusra: “Íme az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!” (Jn 1, 29). Keresztelő János e szavaival

egyértelműen az Ézsaiásnál megfogalmazott Isten szolgárára utalt (Ézs 42, 1), hiszen arámi nyelven a szolga és a bárány ugyanaz a szó. Az Úr szolgálja tehát – szabadítja. Az Újszövetségben Jézus Krisztus az Isten előtti áldozat jelképévé vált, jelentve azt, hogy a bűntől való szabadság a Jézus Krisztus vérében, áldozatában való hit által történhet.

A páskabarány és Jézus kapcsolatát jelképezi az rituális előírás is, hogy a páska elkészítésekor “a csontját sem szabad eltörni” (2Móz 12, 46), azaz a páska törvénye tiltotta a bárány csontjának megtörését. Nem nehéz az összefüggést megtalálni a Jézus haláláról szóló evangéliumi versben: “Ezek pedig azért történtek, hogy beteljesedjék az írás: »Csonjtja ne töressék meg«” (Jn 19, 36).

Krisztus áldozatára utal Péter apostol, amikor azt írja, hogy az emberek nem veszendő földi dolgokon váltottak meg, “hanem drága véren, a hibátlan és szepőlőten Báránynak, Krisztusnak a vérében” (1Pt 1, 19).

A Bárány a jámborság, a szelídség és az engedelmesség megtestesítője, ugyanakkor Ő az isteni hatalom birtokosa, aki az ítélkező alakjában jelenik meg a Jelenések Könyvében: “ott áll a Bárány: olyan volt, mint akit megölték” (Jel 5, 6), azaz hordozza áldozatának sebeit, és akitől rettegnek a föld királyai, a fejedelmek és a vezérek, a gazdagok és hatalmasok, a szolgák és a szabadok, így könyörögve a hegyekhez és sziklákhöz az ítélet napján: “Esetek ránk, és rejtsetek

el minket a királyi trónuson ülő arca elől, és a Bárány haragja elől, mert eljött az ő haragjuk nagy napja, és ki állhat meg?” (Jel 6, 16-17). Mert – szól az angyalok seregének hangja – “Mélto a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!” (Jel 5, 11). A bárány jelképében dicsőíti Krisztust minden teremtmény égen és földön. És mindennek beteljesülése a Bárány menyegzője Isten népével: “Írd meg: Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!” (Jel 19, 9) – mondja Krisztus a látomásos szolgatársnak.

A zászló a bárány mellett a reformáció óta van jelen az egyházi szimbolikában, jelképe annak, hogy Krisztus értünk keresztre adatott, meghalt és feltámadott. Ahogy a zászlót követi a harcban a katona, úgy kell követni a Bárányt is, aki – mint a jó pásztor – “Füves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet” (Zsolt 23, 2). Ő viszanéz ránk, hogy számba vegye juhait. A zászlóban a kereszt a krisztusi megváltó áldozatra mutat fel, mint az Atya kiengesztelésének eszközére, mely eltörölte az ember bűnét. Mutatja: Őt lehet és érdemes követni, aki legyőzte a halált, aki által mi is legyőzhetjük.

Ez a jelkép segítsen figyelni a zászlóra és indítson minket a Bárányt követni, “ahova megy”, vezessen bár harcra vagy csendes vizekhez. Követni pedig annyit tesz: megfordulni. Eddigi életünk folyásával ellenkező irányba fordulni, a zászló alá gyűlni és a Bárány nyomában járni. Kérjük Isten kegyelmét, hogy képesek legyünk erre!

Puskás Attila

Jézus, a jó pásztor

A Magyarországi Református Egyház címere

A címer főalakja a jobb lábával zászlót tartó bárány, amely hátrafordulva a zászlóra tekint. Az aranyrúdon függő zászló a helvét hitvallás szimbóluma, a két könyv, amelyen a bárány áll, az Ó- és Újszövetséget jelképezi. A középen emelkedő pálma életfa-motívum, de a szilárdságot, az ellenálló képességet is kifejezi, s érzékelteti a történelmet: a pusztító háborúkban úgy állt az egyház, mint sivatagban az oázis. A fönixmadár a hányatott sors allegóriája: akárcsak a hamvaiból újjászülető csodás madár. A Nap a halhatatlanság és az erő szimbóluma. Kiegészítésül a reformáció bibliai igéje került rá: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róma 8, 31)

(Forrás: <http://www.reformatus.hu/mutat/6163/>)

Sebestényné Jáger Orsolya BÜNBOCSÁNAT

Kereszted elé taszít a bánat.
Szól egy hang szelíden:
„Húsvétkor feltámadt.”

Én tehetek róla!
Meghaltál miattam!
„Ne félj gyermekem,
vérem érted adtam.”

Trónusod elé taszít a bánat.
Zeng a vigasztalás:
„Van még bűnbocsánat.”

Térdeimre hullva
könyvekkel suttogom:
Köszönöm jó Uram...
Már elhiszem. Már tudom.

A VÍZEN (Mt 14, 22-33)

Uram, a tajtékok óriások
szürkén hömpölyög az élet.
Köröttem korbácsos áradat:
a hullámok az égig érnek.

Uram, a csónak ködbe vész,
arcunk az idő messze mosta.
Földig hajoló felhőkön át
fénylik fel eged: e csillag-rosta.

De Rád emelem tekintetem
elül a szél, a szárnyas lepel.
Feléd indulok, visz a víz...
csak így nem sülyedhetek el.

ÁPRILY LAJOS KÁLVIN, 1535

Aetatis suae 26

Ott ül a tornyos, vén Basileában,
fiatalon, a zord idők fokán.
Helvét magasság ég a messzeségben
s a kor viharsugára homlokán.

Páris felől piros máglyák lobognak,
Jajgatva sír egy messi, tompa kar,
Ádám esendő, átkozott fájában
Lázad a bűn és zúg a zűrzavar.

Vergődve látja lázmeleg szemével,
igazság annyi hőse hogy zuhan.
S kitör a jajszó nyugtalan szívéből:
Meddig a próba, meddig még, Uram?

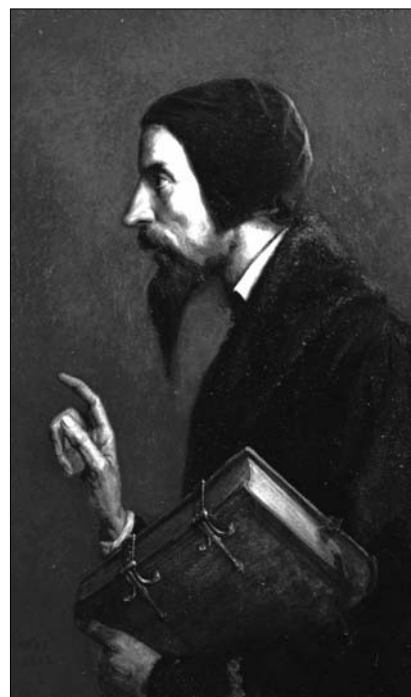
A vörös Münster várja már Erasmust,
az ősz, ki hullva is világtudás.
De Pál apostol óriás alakja
fölébe nő, mint égő látomás.

S feleletül mögötte felmagaslik
a vérestestű embernek-fia:
fény hull sebéből és a fény zenéje:
Egyedül Istené a glória.

S két szót kiált a bibliás magasság,
hogy megkondul belé a végtelen:
Eleve-elrendeltetés az egyik,
s megváltó arcú társa: kegyelem.

S megered tolla lázas éjszakákon,
és növekedve ír és írva nő.
Amit leír, a századokba csendül,
sors lesz belőle, szellem és erő.

Acélos új rend, győzelmes tanítás,
világformáló s mégis ősi szó.
S teremtve hull a szomjazó szivekbe:
Igaz tudomány. Institutio.

LEGKEDVESEBB IGÉM

JÁKÓB TUSAKODÁSA

(1Móz 32, 23-32)

“De fölkelt még azon az éjszakán, fogta két feleségét, két szolgálóját és tizenegy gyermekét, és átkelt a Jabbók-gázlónál. Fogta és átküldte őket a patakon, és átküldte mindenét. Jákób pedig ott maradt egyedül. Ekkor Valaki tusakodott vele egészen hajnalhasadtáig. De látta, hogy nem bír vele, ezért megütötte a csípője forgó-csontját, és kificamodott Jákób csípőjének forgócsontja a tusakodás közben.

Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el, mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz engem. Ekkor megkérdezte tőle: Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. Erre azt mondta: Nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél. Jákób ezt kérte: Mondd meg nekem a nevedet! De ő ezt mondta: Miért kérdezed a nevemet? És megáldotta őt. Jákób Penúélnak nevezte el azt a helyet és ezt mondta: Bár láttam Istent színről színre, mégis életben maradtam.

Már süttött a nap, amikor átkelt Penúélnál, és sántított csípőjére. Ezért nem eszik meg Izráel fiai mindmáig a csípő forgócsontján levő inat, mert ütés érte Jákób csípőjének forgócsontján az inat.”

Ha lehetek ilyen szubjektív a bibliai történetekkel kapcsolatban, azokat szeretem leginkább, amelyek nem adják könnyen magukat, kicsit titokzatosak, amelyeket meg kell fejteni, meg kell magyarázni, a mélyükre kell ásni. Sok ilyen történet van a Bibliában, ezek között is az egyik legkülönösebb: Jákób tusakodása. Amikor először olvastam ezt a történetet, nagyon rejtélyesnek találtam, de végül minden értelmet nyer, ha alaposabban átgondoljuk.

Jákób, Izsák fia elsőszülött testvérétől, Ézsau-tól csellel elveszi az elsőszülöttségi jogát, majd apja áldását is, ezért Ézsau haragja elől – anyja, Rebeka tanácsára – elmenekül otthonról, és anyai nagybátyjához, Lábánhoz fut Háránba. Útközben álmot lát, az Úr ígéretet tesz neki, hogy azt a földet, amelyen fekszik, neki és utódainak adja, annyi utóda lesz, mint a föld pora, és áldást nyer általa a föld minden nemzetsége. Háránban húsz évet szolgál összesen, tizennégy évet Lábán két lányáért, Leaért és Ráhelért, hat évet Lábán juhaiért. Ekkor az Úr elrendelte, hogy Jákób térjen vissza atyái földjére, a rokonaihoz, és ismét ígéretet tett neki, hogy vele lesz. Jákób így elhagyta apósát, Lábánt, bár helyesebb, ha úgy fogalmazunk, titokban megszökött, és magával vitte családját, háza népét, egész vagyonát. Követeket küldött bátyjához, Ézsauhoz, hogy elnyerje jóindulatát, hiszen még mindig tartott a bosszújától. Ézsau el is indult elé, de négyszáz embere kísérte. Jákób megrémült, és nagyszámú jószágot küldött Ézsauinak ajándékba, így várta rettegetve Ézsau érkezését. Aztán éjjel fölkelt, két feleségét, két szolgálóját és tizenegy

gyermekét átküldte a Jabbók-gázlónál, átküldte velük mindenét a patakon, ő maga azonban ott maradt egyedül a táborban.

Ekkor jelent meg a rejtélyes Valaki, aki “tusakodott vele egészen hajnalhasadtáig”. Az íge folytatásából kiderül, hogy maga az Úr (képi ábrázolásokon az Úr angyala) küzdött Jákóbbal. És az is kiderül, Jákób tudta, hogy kivel küzd, és volt célja a küzdelmének: az áldást szeretne volna megszerezni. Kicsikarni Isten áldását, amivel megszabadulhat bűneitől, kínzó lelkiismeretfurdalásától, Ézsau bosszújától, gyöttrő félelmétől. Mert Jákóbot félelem gyötörte. Egész eddigi életét álhokságai árnyékolták be, Jákóbnak a neve is

azt jelenti: “csaló”. Nomen est omen. Talán nincs a Szentírásban még egy név, amely ennyire találoán utalna tulajdonosának jellemére. (Talán Péter a másik, akinek a neve a közhiedelemmel ellentétben nem kőszikla – ‘petra’ –, hanem kővecske, kavics – ‘petrosz’ – jelentéssel bír.) Igen, Jákób eddig is ügyeskedésekkel, csalásokkal, ravaszságokkal kovácsolt előnyt magának, kiját szotta testvérét, apját és mindenkit, akiből hasznot remélt elérni a maga számára.

Még Istent is a maga szolgálatába akarta volna állítani. Útban Hárám felé megpihent, és álmában az Úr neki ígerte azt a földet, amelyen fekküdt, és megígérte, hogy úgy megszokasítja utódait, mint a tenger homokja. Álmából felébredve babonás félelem fogta el, és azt hitte, csak valamilyen szent helyen van, azért álmolta mindezt, majd fogadalmat tett, hogy ha tényleg vele lesz az Isten, ha megőrzi őt azon az úton, amelyen jár, ha ad ételül kenyeret és öltözetül ruhát, és békességben térhet vissza apja házába, akkor az Úr lesz az Istene. Úgy érte – de csak akkor. Jákób az maradt hát, aki addig volt.

Talán most is álmodott, és álmában jelent meg a Valaki, akivel tusakodni kezdett. Teljesen bizonyosak lehetünk abban, hogy Jákób kezdte, kinek félelme adott erőt neki, hogy úgy küzdjön, mintha az élete múlna a győzelmén. Minden erejét összeszedte és birkózott Istennel. Kitartóan, hosszan, egészen hajnalhasadtáig. Próbálta Istent legyűrni, a maga akaratát ráerőltetni. Ahogy mi is, ha nem kérünk, de dacosan követeljük, még imáinkban is, hogy Isten teljesítse kívánságainkat, adja áldását mindarra,

amit mi akarunk, ami a mi célunk. Jákób is követelte Istentől az áldást, váltsa be az ígérését, amit neki adott, követelte, hogy védje meg őt és háza népét Ézsau haragjától.

Isten azonban sok más mellett kiváló pedagógus is. Nem volt kétséges egy pillanatilag sem, ki az erősebb, kinek az akarata érvényesülhet. Miért tartott hát olyan sokáig? Isten miért nem bírt Jákóbbal? Mert Isten azt akarta, hogy Jákób természete megváltozzon. Amíg Jákób nem látja be, hogy Istent nem lehet semmire kényszeríteni, nem lehet az áldást kiharcolni, és ha nem a hitével, a feltétlen bizalmával kapaszkodik a kinyújtott kézbe, ha nem látja be, hogy Jákób függ az Istentől és nem fordítva, addig Isten nem engedte meg, hogy Ézsauval találkozzék, és családjával hazatérjen. Jákóbot meg kellett tanítania hinni az Úrban. Abban az időben a liberális nevelési elvek még nem voltak feltalálva, így megengedett pedagógiai módszer volt az értetlen, engedetlen, agresszív gyermek testi fenytése. Isten a Jákóbbal való tusakodásban szükségesnek tartotta az ember akkori nevelési módszereit is alkalmazni, megütötte Jákób csípőjének forgócsontját, amely ettől kificamodott. Még így is sokáig tartott, míg Jákób megértette, az Úr az ő Istene. Isten akkor ezt mondta neki: győztél. Megvívtad tusádat az Isten színe előtt, legyőzted saját magadat, lelked megszabadult, hajnalhasadtával világosságra jutottál. Mivel győztél, a neved ezentúl legyen Izráel, aminek jelentése "Istennel küzdő". *"De most így szól az Úr; a te remtőd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!"* (Ézs 43, 1). Amikor Jákób az Istené lett, amikor egészen Neki adta magát, az Úr megáldotta őt.

Mikor Jákób magára eszmélt, csodálkozva érezte, hogy alig tud lábra állni, csípőjét, lábait alig bírja mozdítani, minden tagja sajog. Néhány lépést botorkált, aztán sántikálva az övéi után indult. És szeretetet érzett a szívében.

Így lett Jákób csalóból pátriarcha, Izráel ősatyja. *Puskás Attila*

Kedves Testvérek!

A fenti írással egy új sorozatot szeretnénk indítani „LEGKEDVESEBB IGÉM” címmel. Kérjük a kedves testvéreket, hogy aki szívesen megírná újságunkba, hogy kedves igéi közül melyik a legkedvesebb és miért, jelentkezzen a szerkesztőnél, írásait örömmel közöljük.

PAPKERTI HANGVERSENY A PARÓKIA KERTJÉBEN 2012. augusztus 26.

Idén első alkalommal rendeztük meg a „Papkerti hangversenyt”, fiatal előadóművészek részvételével. A népdalválogatást előadták: Tímár Sára, ének, Juhász Kitti, citera, ének, Paár Julianna, ének és az idei Junior Prima Díjas Németh András, tekerő, valamennyien a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszékének hallgatói.

1882. szeptember 29-én Bánffyhunyadon született Dr. Ravasz László, az Erdélyi Református Egyházkerület főjegyzője, később a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke, a Kálvin téri református templom lelkipásztora, a múlt század kiemelkedő jelentőségű teológusa, egyházi vezetője. 1953-ban - politikai nyomásra - nyugdíjba vonult és Leányfalura költözött. Élete utolsó éveiben, 1975. augusztus 6-án bekövetkezett haláláig innen járt át Pócsmegyerre istentiszteletekre, kedves tanítványa és barátja, Borzsák Sándor lelkipásztor igehirdetéseit hallgatni. Születésének 130. évfordulója tiszteletére Leányfalu 2012. szeptember 28. és 30-a között Ravasz László Emléknapokat tartott, melyet hálaadó istentisztelettel fejeztek be, Kiss Cserei Zoltán bánffyhunyadi lelkipásztor szolgálatával.

Ravasz Lászlóra emlékezve a Kálvin téri szolgálatának 30. évfordulóján, 1951. május 26-án tartott szeretetvendégségen elmondott beszédét közöljük:

RAVASZ LÁSZLÓ: FOLYTATÁSA KÖVETKEZIK

Egy német prédikátor mondotta azt, hogy az élet alkalom a szeretetre. Ez azt jelenti, hogy legnagyobb ügye, legnagyobb ajándéka és legmagasabbrendű kultusza az életnek a szeretet. Az is, hogy nekem szabad szeretnem és az is, hogy engem szeretnek. Ezért feledhetetlen és drága ez a nap nekem, amikor megköszönöm a szeretetnek minden megnyilvánulását s lelkemből kiárad mindnyájukra a visszafelelő, hálás szeretet, azokra is, akik újonnan érkeztek, a legkisebbekre is, akik pár év óta tarthatnak kapcsolatot velem, azokra is, akik szolgálatom kezdetétől fogva itt vannak velem. Szeretettel gondolok azokra, akik elmentek már és azokra, akik nagy örömmre és megajándékoztatásomra, mint hű barátok és munkatársak itt vannak velem.

Persze Ákom Lajos azt mondja, hogy nem változott semmi, amióta elkezdtük a szolgálatot. Kedves barátom, Ágoston Sándor mesélte egyszer, hogy Kórogyon, ahol ő szolgált, a legöregebb ember már nyolcvan felül volt s azt kérdezte: Nagytiszteletű Úr, hogy lehet az, hogy mikor én ilyen fiatal voltam, ebben a faluban annyi öregember volt, most pedig egyetlen egy sincs?! Így vagyunk, ilyen csalóka a világ akkor, ha szép csendesen együtt vándorolunk, együtt öregedünk meg és együtt pihenünk el.

Egyszer egy nagyon szegény, nagyon elhagyott ember, akinek a sorsa teljesen reménytelen volt és végső pusztulás előtt állott a maga sötét fenyegetésével, kapott egy levelet, benne néhány dollárt, mellette egy fehér lapot, amelyre ez volt írva: folytatása következik! Lassanként elmúlt szívéből a félelem, aggodalom, nyugodtan, derűten élt, mert tudta azt, hogy egy ismeretlen kéz nem hagyja el s ajándékai sorában folytatása kö-

vetkezik. Kérdezték tőle: miért ilyen derült, miért ilyen nyugodt? Elmondta, s attól kezdve így hívták: folytatása következik. Mikor meghalt, még volt a borítékban anynyi, hogy eltemessék s a sírjára felírták: Itt nyugszik X.Y. Folytatása következik.

Azt hiszem, az emberi életnek megkapó kiábrázolása ez. Szegényen, koldusan, félelmek és fenyegetések között élünk. Egy áldott és titokzatos kéz, nekünk nem is ismeretlen kéz, atyai kéz, adja a maga segédelmét napról-napra: folytatása következik. A lelkipásztori pályának nincsen hívebb kifejezése. Valahányszor megyünk a szószékre koldusan, szegényen, nyomorultan, nincstelenül, és kapunk valamit, amit adhatunk és hálaság vagyunk és szégyenkezünk és álmélkodunk a csodán; a következő alkalommal érezzük, hogy: folytatása következik.

Én csak azt kérem mindenkire, aki szeret, aki segít, aki tűr nekem, aki velem van, aki munkatársam s mindezeket hadd személyesítsem meg Munkácsy Gyulában, hogy ez a szeretet ne fogyjon

Dr. Ravasz László

el, folytatása következzen. És nincs más imádságom, mint hogy onnan felülről a szeretet még áradjon reám és életem minden fordulatán tudjam, hogy folytatása következik. S mikor majd ilyen társaság könnyek között kikísér engem a Farkasréti temetőbe és ott egy elkészített sírban elhelyeznek, nézzenek fölfelé és érezzék a szívük mélyén: folytatása következik.

Ez mindnyájunk vigasztalása. Köszönöm.

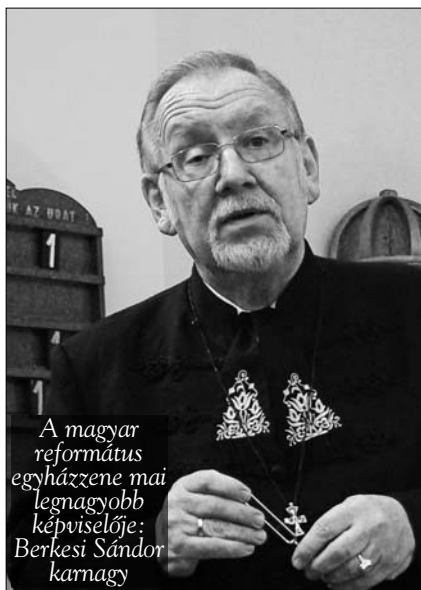

SZAKRÁLIS MŰVÉSZETEK HETE Pomáz, 2012. szeptember 15-22.

A város és a helyi egyházak közös szervezésében, kapcsolódva a szeptember 22-i Pomáz Város Napja rendezvényeihez, 2012. szeptember 15. és 22. között rendezték meg a Szakrális Művészetek Hete református alkalmait. Ennek keretében szeptember 16-án a debreceni Kántus szolgált a pomázi református templomban tartott istentiszteleten, Berkesi Sándor vezényletével, szeptember 21-én pedig, szintén a pomázi református templomban lépett fel a Déri Balázs által vezetett Praetorius Kamarakórus, Kéringer László vezényletével, közreműködött Pétery Dóra orgonán.

Az 1739 óta működő debreceni Kántus

A magyar református egyházzene mai legnagyobb képviselője: Berkesi Sándor karnagy

Déri Balázs egyházzenesz, kórusvezető

Kéringer László karnagy

A Praetorius Kamarakórus

PAP LÁSZLÓ IGEHIRDETÉSE

AKI HIÁBA VOLT JÉZUSNÁL

“És ímé hozzá jöven egy ember, mondta néki: »Jó mester, mi jót cselekedjem, hogy örök életet nyerjek?«
 Ő pedig mondta néki: »Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat.« Mondta néki: »Melyeket?« Jézus pedig mondta: »Ezeket: Ne ölj; ne paráználkodjál; ne lopj; hamis tanubizonyságot ne tégy; Tisztelt atyádat és anyádat; és: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.« Mondta néki az ifjú: »Mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva; mi fogyatkozás van még énbennem?« Mondta néki Jézus: »Ha tökéletes akarsz lenni, ereddj, add el vagyonedat, és oszd ki a szegényeknek; és kincsed lesz mennyben; és jer és kövess engem.« Az ifjú pedig e beszédet hallván, elment megszorodva; mert sok jószága volt.” (Mt 19, 16-22)

meg a parázna asszonyt, hogyne örült volna, hogy életben marad. És hogyne örült volna az a szerencsétlen ember, aki már örülni sem tudott, aki önpusztító erővel támadt maga ellen s környezete ellen, aki lehet, hogy hallott Jézusról, de nem ment hozzá, akiért maga Jézus Krisztus ment el, hogy bűne láncát eloldja kegyelmével és balga szíve bilincseit eltörje. Hogyne lett volna öröm Gadarában. Olyan öröme volt ennek az embernek, hogy követni akarta Jézust, és ha nem kap nagyon világos parancsolatot: *“menj el a tiédhez, és mondd el, mely nagy dolgot cselekedett veled az Úr és mint könyörült rajtad”*, akkor bizony ment volna Jézussal, mert olyan jó

dolog élni, egészségesen élni, mert olyan jó szabadon, kötelékek nélkül élni. A mai alkalommal egy olyan emberről szólunk, aki jól indult, jó helyre indult, jó kérdést tett fel, és mégis szomorúan távozott. Hiába járt Jézusnál. Ez a négy szemközti találkozás, ez a négy szemközti beszélgetés nem hozott számára megújulást. Olyan szomorú ennek a történetnek a vége, pedig olyan jól indult. Végre egy ember, akit érdekel, hogy hol tölti az örökkévalóságot. Engem nagyon sokszor elgondolkoztat az, hogy azt a kéthetes szabadságot (vagy háromhetes), ami jár az embernek, milyen különös gonddal tudjuk mi megtervezni. Elővesszük az utazási prospektusokat, a bugyellárist is elővesszük, s megnézzük, hogy mennyi az a pénz, amelyet erre költhetünk, kis kompjúteragunk megindul és oszt-szoroz. Három hétről van szó, de annak minden lépését, minden óráját megtervezzük.

Nyilván felfigyeltek a testvérek rá, hogy eddig minden este olyan találkozásokról beszélt velünk a mi Urunk, és olyan találkozásokra bízott, amelynek örvendezés lett a vége. Mégpedig kettős örvendezés. Mert lehet, hogy furcsán hangzik, de fönn a mennyben az angyalok már kukucsálnak lefelé ide, s várják, hogy mikor örülhetnek egy hazatalált lélek felett. Mikor örülhetnek, hogy itt, a felsőpárti gyülekezetben volt valaki, aki azt mondta: követlek téged Uram, valahová mégy.

De öröm volt ám ezeknek a személyeknek az életében is. Persze, hogy örült a vérfolyásos asszony, jaj, de nagyon örült. Persze, hogy ujjongott a kananeus asszony, hogy lám, aki az ördögtől gonoszul gyötörtetett, most szabad. És persze, hogy ujjongott a halálraitélt asszony: élek! A kegyelmet nyert ember kibeszélhetetlen öröme hogyne lett volna öröm. Amikor nem követték

Ha külszországba megyünk, akkor is, ha belföldön maradunk, akkor is. Mert nagyon érdekel bennünket, hogy azt a három hetet hol és hogyan töltjük el. Csak az nem érdekel, hogy az örökkévalóságot holt töltjük el. Erre kellene igazán gondolni: Uram Isten, tényleg, mi lesz velem?

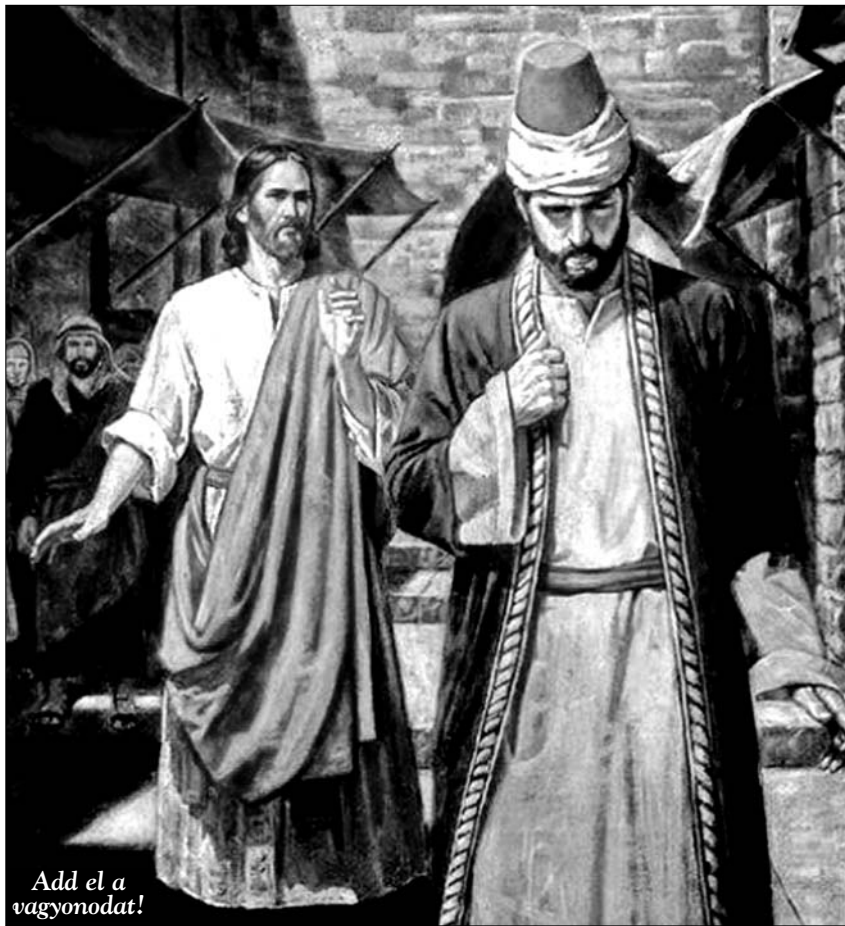
Ezt a fiatalembert igencsak érdekelte, mi lesz vele a halál után. Megsemmisül? Hogyan tovább? És egyáltalán: igaz-e az örök élet? És elmegy a lehető legjobb helyre. Magához Jézus Krisztushoz. És fölteszi neki azt a kérdést, amit olyan jó lenne mindannyiunknak lélekben feltenni: *“mi jót cselekedjem, hogy örök életet nyerhessek?”*. Senkit ne zavarjon meg, hogy ez az ember tenni akar valamit az üdvösségéért. Valami jót kell neki tenni, sőt nagyon sok jót kell tenni ahhoz, hogy megnyílják számára az Isten országa. Mert – hal-kan jegyzem meg – valamit nekünk is kell tennünk az üdvösségünkért. Nem jót, nem rosszat. Nekünk kell elfogadni a felkínált kegyelmet, nekünk kell átvenni az Isten ajándékát. Kérdemelni nem tudjuk, megszerezni nem tudjuk, kicsalni az Istentől nem tudjuk, világi módszerekkel nem tudunk az Isten országába jutni, de egyet tehetünk, elfogadjuk a meghívást.

És fölteszi a kérdést: hogyan lehet nekem örök életem? Olyan jó, hogy végre egy fiatal izgat az, hogy hogyan lehet örök élete! Jézus elmondja azt az utat, amiről mi már tudjuk, hogy járhatatlan. Ő is tudja. De egy farizeusi légkörben, olyan dogmák között felnekedett fiattól nem is lehet várni, hogy mindent tudjon mennyei szinten, hát elmondja neki Jézus azt, hogy a törvényből is lehetne igazzá az ember, ha meg tudná tartani a törvényt minden betűjéig. Ez az út is út. Csak a bűnös ember számára járhatatlan út. Ezért mondja: *“ha be akarsz menni az életbe, tartsd meg a parancsolatokat!”*. És ez a fiatal ember ezt válaszolja: ezeket, Uram, mind megtartottam. Jaj de türelmes ez a Jézus, jaj de jó lelkipogondozó, nem mondja: hazudsz, hát nem tartottál meg belőle egy betűt se, nemhogy mindazt, amit felsoroltam.

És itt érkeztünk el a lényeghez. Nem kötelező ugyanis az Isten országa állampolgárává lenni. Ő aztán végképp nem kényszerít bennünket. A kényszerítés a Sátán munkamódszere, ő kényszerít. Ő nem enged. Jézus hív, Jézus vár, s megadja a lehetőséget a hozzámenetelre. De menni neked kell! A Sátán pórázon vezet, Jézus pedig hív. Óriási különbség. És elmondja, ha tökéletes akarsz lenni, akkor mi a teendő. Ha odavágyol az egyetlen igazi Szentek Szentjébe, oda az Úrhoz, akkor jónéhány dolgot meg kell tenned.

Először is: add el vagyonedat. Mindenkinek fel kell tenni a kérdést: mennyit ér meg nekem Jézus? Nem kötelező őt követni, nem kötelező vele lenni, de oda, ahol Ő van, nem vihetem a szennyes életemet, nem vihetem az összelopott dolgokat, nem vihetek semmit. Azt kárnak és

nem tudom hova tenni őket. Kétezet már átküldtem Erdélybe, megint lehetne nyugodtan kétezet vinni, és akkor egynémely polc egy kicsit ürülne, mert nem három sorban lennének a könyvek, csak egy sorban. Szóval, amikor eldőlt, hogy nekem Jézus még ezt is megéri, hogy még

Add el a vagyonedat!

szemétnek kell ítélni. És ez az, ahol az ördög először megfog bennünket. *“Te – mondta nekem annak idején –, nagy bélyeggyűjteményed van, több száz ezer forint érték, akkor bélyeget se gyűjthetsz majd, akkor ezt is elveszi tőled Jézus!”* Bizony meg kellett harcolnom, hogy Uram, neked adom, mert nekem Te többet érsz. És amikor ez eldőlt a szívemben, egyszerre teljesen értéktelenné vált számomra az a gyűjtemény. Már csak untam, mert egyik fiókból a másikba kellett rakosgatni, már az egész íróasztalom elfoglalta az a harmincválhány album, már lépni se tudtam tőle, és kezdtem kiárusítani. Úgy, ahogy az Isten szokott kiárusítani: ingyen. Egy csomó embernek örömet szereztem vele, és valami nagy-nagy békességem lett. Ugyanígy voltam a könyvekkel. Mert az ördög mindig bevet újabb trükköket. *“Te, ha már megtértél, most már akármit nem olvashatsz, nem vehetsz könyveket; meg egyetlen könyved legyen, a Biblia!”* De engedélyezett az Isten nekem könyveket. Most azzal vagyok úgy, hogy

ezt is eladom, akkor kiderült, hogy ahhoz képest, amit kaptam, lényegtelen volt.

Add el minden vagyonedat! Itt nemcsak bélyegekről, nemcsak könyvekről van szó, nemcsak forintban vagy dollárban megfogalmazható értékekről. Most a lányokhoz fordulok. A lányok vagyona a szépségük: *“szépségedet a Király kívánja”*, adod-e? Kórházaink – a magam bőrén tapasztaltam – úgy igénylik a mosolygó, hívő diakonisszákat. Szépségedet a Krisztus Király kívánja! Villogni akarsz vagy szolgálni? Őt követni vagy szájalni? Szájjal követni vagy étellel követni? Kárnak és szemétnek ítélni mered-e, tudod-e azt, ami eddig betöltötte az életedet? Ha nem, akkor te is szomorúan fogsz innen hazamenni, a szomorúságod megmarad, sőt növekedni fog, mert ott lesz a lelki-furdalás. Dönthettem volna ezen a héten, keresett engem az én Uram, megadta a lehetőségét annak, hogy kimondjam: csak te kellesz én Uram, benned mindent meglegek, és én mégse mondtam, mert én jobban ragaszkodtam a vagyonomhoz.

Mi az, amit kér tőled az Úr? Mindent. Hogy aztán mindent visszakapjál, csak az egészen más lesz. Nem veszi el a vagyonedat, csak átlényegül, hitelesített lesz, és már másként fogsz vele élni. Istennek nincs szüksége a te javaidra. Rád van szüksége. Ha tökéletes akarsz lenni, ha Őt akarod követni, ha szereted és áldod az Urístenet, akkor mondd azt, hogy Uram, mindenem a tiéd! És nem fog kilakoltatni Isten a házadból, ugyanúgy ugyanabban az ágyban, ugyanazzal a paplannal takarózva, ugyanolyan kényelmesen alhatsz, csak a tulajdonjog változott meg. Az Isten veled együtt privatizált mindenedet. Az Övé vagy.

Aztán oszd szét a szegényeknek! Ez a második pont, amit meg kellett volna tennie ennek a fiatalembernek, ha tényleg követni akarta volna Jézust. Ez már nehezebb dolog, mert itt már nemcsak arról van szó, hogy mindenemet átadom neked, Uram. Ez már a hit döntése. Hogy hiszem, az Isten nem akar engem annyira megszegényíteni, hogy semmim ne maradjon. Mindig lesz elég. Tessék nagybetűvel otthon is felírni ezt a szót, hogy: ELÉG. Mindig lesz elég, ha az életeredet rábíztad. Sok nem lesz, kevés se lesz. Elég lesz. Mert nemcsak a kegyelme elég neked, hanem elég lesz mindaz, amit az Úrral együtt neked ajándékoz. Oszd szét! Oszd szét a tehetségedet, oszd szét a hitedet, amit kaptál, mert arra kaptad,

hogy szolgálj vele! Oszd szét az Úrtól kapott tudományodat, az okoskodók tudományát, amiben gazdagodsz hétről-hétre! Oszd szét! Azoknak, akik koldulják a jó szót, akik koldulják a megértést, akik koldulják a szeretetet, oszd szét az élet koldusainak! Amilyen te magad is voltál, mielőtt rád nem talált a kegyelem.

És csak ezután lehet Jézust követni. Miért? Mert Jézus nem személyválogató. Ha egyszer a tanítványoknak azt mondta, kövess engem, és azok mindenüket odahagyva követték őt, akkor ez a követési forma érvényes mindenkinek. Péter hajója, Jánosék hajója megmaradt. Megmaradt a vámszedő asztal is Lévi Máténál, legföljebb már nem a piactéren ül, hanem otthon, azt számol-gatja, hogy kin tudna segíteni. Nem vett el semmit tőlük Jézus. Megmaradtak a hálók is, megmaradt a ház is. Péter házát se vette el Jézus, de Péter házában anyósát meggyógyította. Értjük, ugye. A *“mindenüket odahagyni”* nem azt jelenti, hogy máglyát csinál az egészből, alágyújtok, és azt mondom, itt vagyok egy szál gúnyában, tartsál engem Jézus, hanem azt, hogy kész vagyok mindenről lemondani.

Azt énekléd: *“Ímhol vagyok, édes Uram, Istenem, Kész vagyok mindenben néked engednem, Szent nevedért szörnyű halált szenvednem. Csak az igaz hitben ne hagyj tőled elesnem!”* Senkit

sem kér Isten, hogy öntsd le magad benzinnel és a templom bejáratnál az én tiszteletemre gyújtsd fel magad, de ha arról lenne szó, hogy csak így tudok vallani az én Uramról, akkor mártírok véreként magvetés lenne az én vérem is.

És amikor mindezt meghallja, azt olvassuk: *“Az ifjú pedig e beszédet hallván, elment megszorodva, mert sok jószága volt”*. Engem az döbbenett meg ebből az egészből, hogy valamit nem hallott meg Jézustól, hogy *“kincsed lesz mennyben”*. Csak sajnáltatta magát, sebeit nyalogatta. Jaj, ha ilyen sokba kerül neked a te követésed, Uram, akkor eszem ágában sincs követni téged, akkor én úgy döntök, hogy maradjon a sok jószágom, maradjon a haszon, aztán majd meglátjuk. Majd ha benő a fejem lágya. Majd. Csak hát

tudjuk jól, hogy majdra a zsidó se ad, így aztán Jézus sem azt mondja, majd kövessetek engem, hanem azt mondja: most. Ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szívetekeket.

Megdöbbenő, hogy mennyire láthatás-központúak vagyunk, hogy csak a láthatók komolyan vételének a dolga izgat bennünket. Az idelentiekkel törődünk és nem az odafelvalókkal. Látásban járunk és nem hitben. De az Isten országába csak hittel lehet bejutni. A hit pedig a reménylett dolgok valósága és annak igazáról való meggyőződés. Mondott nekem az Isten valamit, ígért nekem az Isten valamit: kincsem lesz a mennyben. Hát akkor? Akkor tartom a markomat, itt van Uram. Megírjuk az adásvételi szerződést, lelki módon. Én a Te nevedre íratok mindent, ami eddig a nevemen volt, Te viszont írd be az én nevet az Élet Könyvébe.

Szomorú ez a történet. Ennek a gazdag ifjúnak az igazi tragédiája nem az volt, hogy sajnálta a vagyont, hanem hogy nem maradt továbbra is Jézus jelenlétében. Miért? Mert ha tovább marad, akkor hallhatta volna ezt a mondatot: *“bizony mondom néktek, hogy a gazdagok nehezen mennek be a mennyek országába. Ismét mondom néktek, könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hognem a gazdagnak az Isten országába bejutni. A tanítványok pedig ezeket hallván felettébb álmélkodtak, mondván, kicsoda üdvözülhet tehát?”* Ha ezt a kérdést megvárja még, az erre adott krisztusi választ, ez a fiatalember nem szomorúan megy el. Túl korán ment el. Mert Jézus azt mondja, embereknél ez lehetetlen. Lehetetlen, hogy a vagyonnál előbbreválónak tartsam Őt, lehetetlen, hogy ne ragaszkodjam a megfoghatókhoz, de az Úrnál semmi sem lehetetlen. Ő majd elvégzi bennem, hogy igent tudjak mondani az Ő hívó szavára, elvégzi bennem, hogy elmondhassam: *“vedd elmém, lelkem és szívem, hadd adjam néked mindenem, hogy kedves légyek néked”*.

Nem tudom, testvérek, volt-e ezen a héten olyan pillanat, amikor legszívesebben visszafordultatok volna, amikor azt mondtátok, na ezt már nem tudom követni, ezt már nem hiszem. Jaj, ne fordulj vissza! Várd meg a végét! Istennél még az is lehetséges, hogy ezen az estén mindenik Igét hallgató szívében kigyúl a vágy, és azt mondja: *“Úr Jézus, semmit sem sokallok”*. *“Szívembe jöjj! Szívembe jöjj! Jöjj szívembe most Úr Jézus!”*

Ámen.

(Pap László pomázi lelképásztor igehirdetése Szentes-Felsőpártán, 1994-ben egy evangelizációs hét utolsó alkalmán. – Rövidített, szerkesztett változat.)

ARCKÉPEK ÉS ÉLETKÉPEK GYÜLEKEZETÜNK MÚLTJÁBÓL

AZ EVANGÉLIUM FRONTHARCOSA 75 ÉVES LENNE PAP LÁSZLÓ

Beszélgetés Pap Lászlóné Erzsike nénivel
(1. rész)

1937. szeptember 7-én, 75 éve született gyülekezetünk egykori lelkipásztora, Pap László. Róla írta kollégája és barátja, Sipos Ete Álmos Budapest-Nagyvárad téri református lelkész, a Biblia Szövetség főtítkára: *“Az evangélium ‘frontharcosa’ volt, fegyvereiben nem válogatott, ‘lőtt’, ‘sorozott’, lelki fegyvere mindig élesre volt töltve! Pap Laciból – ahogy sokan hívták – csak egy volt, nem tucat-hívóként élt. Életéért, szolgálataért sokan hálásak vagyunk az Úrnak!”* Milyen volt Pap László, ez a küldetéses ember, Jézus harcosa? Ennek megválaszolására kértük feleségét, Erzsike nénit, akit pestszentlőrinci otthonában látogattunk meg.

Pap László
nevezetes
fotelya

– Amint beléptem a nappaliba, azonnal fel-tűnt az a nevezetes füles fotel a sarokban, amiről Kondor Katalin a Pap Lászlóval készített inter-júban azt mondta, hogy a gazdája még külön engedéllyel sem veszi szívesen, ha valaki beleül. Aztán a falakon, meg szinte minden bútoron ott vannak a külhoni magyar vidékekről hazahozott emlékek, díszes vázák, tányérok, erdélyi terítők, melyek nyilván nemcsak szépek, hanem emlékeztetnek is ezekre az utakra.

– A hetvenes évek elejétől először vonattal, később, amikor kaptunk egy szolgálati Trabant kombit, autóval jártunk ki Erdélybe, Kárpátaljára, a Délvidékre és a Felvidékre. Rengeteg korondi vázát hoztunk haza, de nemcsak cserepeket, ha-

nem mindenféle kézimunkát, szőtest, varrottast is. Cseri Pista sokat kísért bennünket. Amikor Királyhágót elhagytuk, mindig megálltunk micset enni. Ilyenkor Pista mindig ugratott engem, hogy az milyen finom, de tudom-e, hogy abban még kutyahús is van? Vidám idők voltak.

Lassan kialakultak a kapcsolataink. Gyakran megfordultunk Marosvásárhelyen, ahol a Gecse utcai gyülekezet (itt szolgált Csiha Kálmán és felesége) gondnoka, Farkas György volt mindig a vendéglátónk és kirándulásainkon a kísérlőnk. Rajtuk keresztül alakultak ki a testvérgyülekezeti kapcsolatok is. Mindhárom gyülekezetünknek lett külön-külön

testvérgyülekezete: Budakalásznak Harasztkerék, Pomáznak Nyáradkarácsonyfalva, míg Csobánkának Kisgörgény. Azok még a diktatúra nehéz éveit voltak, ezért látva nehézségeiket, igyekeztünk gondolatainkon segíteni, ahogy csak tudtunk. Például az útleveleinkkel bementünk az üzletekbe, és kiváltottunk vele bizonyos mennyiségű cukrot, lisztet, olajat, amit aztán ott hagytunk nekik. Sokszor szereztünk be gyógyszereket. Itthonról vittünk ki fénymásolóhoz papírt, nyomtatópatronokat, még írógépeket is. A későbbi időkben gyakran hívták férjemet a kinti gyülekezetekhez szolgálni, ilyen útjairól néha olyan kívánságlistákkal jött haza, hogy alig győztünk mindent elintézni. A pomázi parókia szép lassan valóságos elosz-

tóközponttá alakult. Svájból, Németországból, Hollandiából jöttek a szállítmányok, melyeket továbbítottunk határon túli testvéreinkhez, itt intéztük az átrakodást és a vámolást.

Egy-egy nemes ügy érdekében férjem minden kapcsolatát mozgósította, ha például valakinek orvosra volt szüksége, vagy adományt kellett gyűjteni, vagy bármi másban segíteni kellett. Szolgáló életet élt a maga tehetsége szerint, mely adottság a lényéből következett, abból a családi tradícióból, amit otthonról hozott. Tudta, mert megélte, milyen az, ha valaki igazán rászorul a segítségére.

– Milyen volt ez a családi indíttatás? Tudott dolog, hogy régi papi családba született Pap László, édesapja a budapesti teológiai akadémia ösztövségi professzora volt, testvére pedig – bár ő nem lelkész – Pap Gábor, az ismert művészettörténész.

– Igen, az apai nagyapja Szentesen volt lelkész, férjem apja, Pap László pedig a budapesti teológia ösztövségi tanszékének professzora, a teológia dékánja volt, Ravasz László idején püspökhelyettes, sőt az ő öccse is lelkész volt, akit Pap Istvánnak hívtak. Férjem családjának nehéz élete volt, apósomnak nagyon sok hátrátételben volt része '56-os szerepvállalása miatt. Az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságának volt tagja, amely szervezet 1956-ban Galyatetőn tanácskozott, ennek ő volt a főszervezője. A forradalom idején igyekezett egyben tartani a teológus ifjúságot, figyelmeztette, nevelgette őket, még ma is sokan hálával emlegetik közülük helytállását.

A forradalom után kitétek a teológiáról, és bár meghívást kapott Utrechtbe (ahol 1933-ban doktorált), de tanári állását nem foglalhatta el, mert a Tolna megyei Murgára helyezték – segédlelkésznek. Nagyon nehezen viselte, de becsületesen végezte szolgálatát. Budapesten laktak a Thököly úton, ezért hétvégére utazott le, elvégezte az igazságszolgálatot, majd hétfőn hazajött Pestre, mindig teli hátizsákkal, amit a falusiak raktak tele neki. Nagyon nehéz idők voltak, anyósom is hol paplankészítéssel, hol újságkihordással tett szert némi jövedelemre. De rászorultak az IKKA-utalványokra is. Az idősebbek tudják, hogy ez egy nemzetközi segélyezési társaság volt, amelynek adományait az utalványokkal le lehetett vásárolni. Az is csak külföldi barátai kijárásának volt köszönhető, hogy ő ne segédlelkészi fizetést kapjon, hanem nyugdíjazza a rendes szabályok szerint, és professzori nyugdíjat kapjon.

– *Férjének akkor nehéz ifjúsága lehetett...*

– A gyermekkor nagyon szép volt. A háború előtt Nagykőrösön volt a család egyik rokonának földbirtoka egy kúriával. Itt telt el férjem gyermekora. Öten voltak testvérek, a két idősebb fiú, és három lány. Sokszor mesélt nekem a falusi életről, hogyan vitték bűgátni a disznót, meg hogy hogy estek le az ól tetejéről, milyen csínyeket követtek el. A falusi idill addig tartott, míg Lacit felsőbb iskolába nem kellett írni, és a szülők úgy nem döntöttek, hogy Sárospatakra járjon. De csak az első osztályt tudta ott elvégezni, mert jött az államosítás, így áthozták a Lónyayba (onnan az ismeretség Regius Ferivel), majd pedig átment a közeli Szent István (akkor I. István) Gimnáziumba, ott érettségizett.

– *Ez az az életkor, amikor már utat keres magának egy fiatal. Milyen pályára készült, milyen elképzelései voltak a jövőjéről?*

– Sok minden érdekelte, sokféle elképzelése volt, hogy mi legyen belőle, de nem kívánt lelkész lenni, pedig a teológiára úgy járt be, mint aki hazamegy. Apósom teadélutánokat rendezett, ahová ő is eljárt, ismerte a teológus hallgatókat, évtizedes ismeretségeket kötött ott. Mégsem vonzotta ez a

világ. Sokat sportolt, kardozott, meg teniszezett. Az az igazság, hogy még színész is szeretett volna lenni. Nagyon sok verset tudott, remek előadó volt. Zárójelben jegyzem meg, a szülei soha semmit nem kértek születés- vagy névnapjukra, azt kérték a gyerekektől, mondjanak el nekik egy verset. Így minden gyermek, minden alkalomra megtanult egy-egy verset. Sokszor kértem a mi

volna menni, de származása miatt nem vették fel, így 1958-ban végül is elment a teológiára. Jó fejű fiatalember volt, felvették. Fölöttem járt egy évvel a teológián, innen az ismeretségünk, bár apósomat hamarabb ismertem, mint őt. A teológiát eredményesen végezte, de nem volt olyan tanuló típus, általában vizsgák előtti utolsó napokban, volt hogy az utolsó éjszakán fekiúdt neki az anyagnak, aztán odament és levizsgázott.

– *Az elmondottakból úgy érzem, nem a családi tradíció irányította a lelkészi pályára, hogy kövesse felmenői lelkipásztori hivatását, hanem mert nem akadt más lehetősége. Tudta, hogy nem érdekli, nem az ő világa, azaz nincs benne elhivatottság, mégis ezt választotta. Nem okozott ez meghasonlást benne?*

– Dehogynem! Nem voltak morális megfontolásai. Orvos nem lehetett, színész se, tulajdonképpen a muszáj vitte erre a pályára. Lelkésznek lenni egy foglalkozást jelentett számára.

Már a teológián kezdődtek a problémák. Akkor még nem így nézett ki a teológia hátsó udvara, mint most. Hátralé egy magas kerítés volt, ami mégsem volt akadály a teológus hallgatók számára, átmásztak rajta, és mentek kocsmázni. A negyed-ötödévesek vitték magukkal, ő pedig ment velük. Volt benne kutyavér.

időnkben is Lacit, mondjon nekem egy verset, és akkor elmondta. Kiváló emlékezőtehetsége volt.

Az '56-os események során bekerült a Rókus Kórházba, ahol a műtőben segédkezett. Akkor nem számított, hogy egyáltalán nem értett semmihez, de mindenre betanították. Orvosira szeretett

A teológia elvégzése után, 1962-ben kihelyezték segédlelkésznek Perőcsénybe, ahonnan egy év és – odaköltözésem után – további kilenc hónap elteltével el kellett jönnünk. Ez már összefüggésben volt az alkohollal, mely egyre szorosabban kötözte magához. Perőcsényben már

egyedül ivott, ahogy mondta – az egyedüllet miatt. Nagyon tisztán láttam az ő élete példáján, hogy az alkohol hogyan köti az embert és húzza lefelé. Azért igyekezett, hogy feladata elvégzésében ne hátráltassa szenvedélye, így a vasárnapi szolgáltatásokkal általában nem volt gond. Ottléltünk utolsó időszakában viszont egyre jobban elhatalmasodott rajta, mert már nemcsak bibliaórákat, hanem istentiszteleteket is tartanom kellett, holott én az első év után kimaradtam a teológiáról, mert hiszen már jegyese voltam és lelkészfeleségnek készültem, nem lelkésznek.

– *Gondolom, Perőcsény után nehéz volt a pályán maradnia...*

– Perőcsényből Szentmártonkátára, Vizi Istvánhoz kerültünk, aki – őt ilyenek tudva – elvállalta, amolyan “felügyelő” lelkészként. Szentmártonkátán voltunk négy kerek évig. 1964. december 5-én házasodtunk össze. Mivel nem volt meg a papi vizsgája, nem volt választható, ezért itt is segédlelkész volt. Nagy keservesen letette az utolsó papi vizsgát, mert addig ez állandóan halasztódott. A végén már fél évre felfüggesztették, hogy végre letegye a papi vizsgáját. Én gépeltem le a szakdolgozatát.

Aztán 1969-ben meghívták Örkénybe. Kezdetben nem tudtak férjem alkoholizmusáról, később persze nyilván észrevették, de senki még csak nem is célzott rá, hallgatólagosan mindenki tudomásul vette.

– *Elég nehéz elképzelni, milyen egy lelkész ilyen állapotban. Hogy viselte a lelkészfelesége?*

– Ő egy nagyon magával ragadó, hallatlanul szimpatikus, jó humorú ember volt, nagyon impulzív személyiség, mindenkivel tudott a saját nyelvén beszélni. Ez a dolog tehát őt nem tette ellenszenvenné. Egy kívülálló számára úgy tűnhetett, mintha jól is állna neki, amolyan férfias dolog. Csak aki vele élte a mindennapokat, az érezte, tapasztalta, nyögte ennek minden keservét. Volt idő bizony, mikor komolyan veszélybe került a házasságunk.

– *Ekkor még elég messze járunk a frontharcos szolgálat idejétől. Azonban aki meghallgatta a Pap László-lemezt, vagy elolvasta a vele készített interjúkötetet, vagy csak egyszerűen hallotta őt prédikálni, egy csodálatos megtérés történetéről hallhatott, olvashatott. Pap László, az örkényi lelkész hitre tért. Mikor és hogyan következett be a fordulat?*

– 1976-ban Sipos Ete Álmos lelképásztor, férjem kedves barátja – látván, hogy milyen állapotban van – hívta, hogy menjen vele egy csendeshétre, Biatorbágyra. Laci akkor azonban min-

LADÁNYI SÁNDOR

TÍZ ESZTENDEJE TÁVOZOTT EL PAP LÁSZLÓ

“Emlékezzetek meg azokról, akik előttetek jártak, akik az Isten Igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére és kövessétek hitüket!” (Zsid 13,7)

Pap László Budapesten született 1937. szeptember 7-én, lelkészcsaládban: édesapja, Pap László (1908-1983) tudós lelképásztor volt, a Budapesti Református Teológiai Akadémia tanára, dékánja, majd 1956-tól üldözött személyiség. Felmenői között is több lelkész volt. Pap László mégis – noha édesapja későbbi, 1957 utáni sorsát nem láthatta előre, tehát nem hasonló sorstól félve – másfelé kereste jövőjét: kisgyermekkorra óta orvos, sebész szeretett volna lenni. 1956-ban érettségizett. Az orvostudományi egyetemre nem vették fel (“klerikális” származása miatt, amit – természetesen – nem mondtak ki). Ugyancsak nem nyert felvételt az angol-magyar szakra sem. (Később világosan megértette és meg is vallotta, hogy az Úr Isten irányította úgy az életét, mert neki más tervei voltak vele.)

1956-ban a Rókus Kórház laboratóriumába, majd a sebészetre került. 1957. szeptember 19-én iratkozott be a Budapesti Református Teológiai Akadémia 1. évfolyamára (így lettünk évfolyamtársak, majd később jó barátok). 1962-ben végeztünk. Pap László nem kapott segédlelkézi kihelyezést. 1962. október 11-től 1963. augusztus 21-ig a Hajtómű és Felvonógyár I. sz. Gyár-egységében dolgozott programozóként.

1964. szeptember 23-án letehető a 1. lelkészképesítő (“kápláni”) vizsgát, majd 1967. szeptember 21-én a 2. lelkészképesítő (“papi”) vizsgát is. 1963. október 1-jétől 1965. szeptember 30-ig Perőcsényben, 1965. október 1-jétől 1966. október 15-ig Szentmártonkátán segédlelkészként szolgált, majd 1966. október 16-tól 1967. március 14-ig rendelkezési állományban volt. 1967. március 15-től 1969. április 30-ig ismét Szentmártonkátán volt segédlelkész. 1969. május 1-től előbb beosztott lelkészként, majd november 1-jétől rendes lelkészként szolgált Örkényben. Erre az időre esik az a döntő fordulat életében, amit rádióinterjújában így fogalmazott: “Negyvenéves koromban kaptam új életet. Teológiai szakkifejezéseket használok, megpróbálok megmagyarázni: a megtérésről, az újjászületésről van itt szó. Akkor én ezt az Igét kaptam mintegy útravalóul: »Eredj haza a tiedhez, és jelentsd meg nekik, mely nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és mint könyörült rajtad.«”

Áldott eszköze lett az Úrnak, egyik napról a másikra elhagyhatta a cigarettát, az italt, és hiteles és eredményes szolgálatot végezhetett az iszákosmentés területén és lelkigondozóként is az egész országban. 1988. január 12-től 1999. február 1-jéig, nyugdíjazásáig Pomázon szolgált. Súlyos betegként is – bár némileg csökkentett munkaidőben – rendületlenül szolgált nyugdíjazásáig. Szolgálatát hűséges felesége, Tasnádi Erzsébet vette át, akivel 1964. december 5-én kötöttek házasságot.

1999. február 18-án szólította haza Ura. Temetése 1999. február 27-én volt a pomázi református temetőben. Gyászjelentésén ez az Ige áll: “Hallottam imádságodat, láttam könnyeidet.” (És 38,5)

Élete utolsó több mint két évtizedében igen sokan kaptak tőle, pontosabban rajta keresztül Urától: vigasztalást, útbaigazítást, áldást. Emléke legyen áldott!

(A Reformátusok Lapja 2009. március 1-jei számából.)

denfélre kifogással elhárította, nem akart elmenni. Pedig már neki is teher volt az alkohol, lehetett látni rajta, hogy neki is sok, szinte másnapként másnapos volt.

Rá egy évre, 1977-ben Sipos Álmos megint hívta – és ő most elment vele. A hétfőtől péntekig tartó csendeshét közepén, szerdán még haza akart jönni. Álmos szinte könyörgött neki, hogy várjon legalább még egy napot, és akkor hazaviszi. Éppen ez az egy nap kellett neki, ez fordított meg

benne mindent. Kapott ott egy ígét, amit Ezékiás király kapott Istentől a prófétán keresztül: “Hallottam imádságodat...” (Ézs 38, 5). Egyszerre minden rázúdult. Meglátta, hogy milyen nyomorult ember ő, hogy mennyi bűnt halmozott össze, felismerte, hogy becsapta az embereket, hogy istentelenül élt, és hogy így nem lehet tovább élni. Akkor ott térdre vetette magát és bűnt vallott. Bocsánatot kért Istentől, és kérte Istent, hogy fogadja őt el.

És teljesen megkönnyebbült. Mert aki ezen keresztülmegy, az érzi, mennyi mindent hordozott az életén addig, ami olyan volt rajta, mint egy szikla. Amikor ez lehullik, könnyű lesz, érti és tudja, hogy Isten azokat nem fogja ráterhelni többé. Most már szabadon élhet, és hogy ennek az új életnek szentelheti az életét.

Negyven éves volt ekkor. Amikor Álmos hazahozta, azt mondta: "Na, Erzsike, egy új embert hoztam". Én csak néztem és csak annyit mondtam: "Biztos?" De aztán megéltém, hogy tényleg így van. Május vége volt ekkor. Elszívott még egy utolsó cigarettát, a csikket beledugta a földön egy cserebogárlyukba, soha többet se cigarettára nem

Feleségével,
Erzsike néniel

gyűjtött, sem alkoholt nem ivott. Minden szendélyével egy pillanat alatt leszámolt: az ulti és römikártyáját, minden szipkáját, a pipáját, a cigarettá- és pipadohányát, ami volt otthon, mindent behajigálta a fürdőszoba hengerkályhájába, mindent eltűzelt.

Attól fogva minden más volt. Először Örkenyben, aztán mindenütt, ahol szolgált, bizonyosságot tett. Itthon is, határon túl is egyre több helyre hívták, és mindenhol tett bizonyosságot. Így került az Iszákosmentő Misszióba is, amelynek ve-

zetője Siklós József lelkipásztor volt, az ő haláláig látott el szolgálatot itt. Nem kell mondanom, milyen örömmel végezte ezt a szolgálatot, mert amit ő mondott, az hiteles volt. Mert ő abból a rabságból jött, tudta mi az, és el tudta mondani, hogy van szabadulás.

Nagy változásokat éltünk meg házasságunkban is. Együtt lehetett Bibliát olvasni, imádkozni, ilyenek korábban nem voltak.

– *A rabságból való szabadulása után Pap László másként hirdette az igét, mint azelőtt?*

– Vannak Aranyszájú Szent Jánosok. Lehet, hogy valakinek svádája van hozzá, hogy szókincse van hozzá, hogy átol-cettig ismeri a Bibliát, annak minden árnyalatával tisztában van, lehet valaki nagyon jó prédikátor, nem kizárt. Még az sem kizárt, hogy ennek hallatára valaki magába néz, és eljut odáig, ahová ő jutott el, hogy bűnös ember vagyok, és ha így maradok, akkor a kárhozatra megyek. Ez sem kizárt, hiszen Istennél semmi sem lehetetlen. De mennyire más az, amikor valaki önmagán, az élményein szűri át mindazt, amit elmond. Mennyire más az, amikor valaki el tudja mondani, hogy őtőle vettem, Istentől, úgy adom tovább, és hozzá tudja tenni a maga megtapasztalását, amit átélt, amiről tudja, hogy igaz. Nemcsak azért igaz, mert megtanulta, hanem mert az élete alapja. Tehát valóban másként hirdette az igét, tűz volt benne. A Szentlélek tüze. És ez a tűz volt az, ami nagyon sok embert odasegített, hogy megtérjenek, hogy megszabaduljanak. Ahhoz hogy ő a szabadulást hirdethesse, látnia kellett a sötét oldalt is, hogy aztán láthassa a naposat.

Ő azután soha nem titkolta, hogy alkoholista volt, nem volt benne emiatt semmi szégyénérzet, nem kendőzte a dolgokat, mindenrová elment bizonyosságot tenni, körbejárta Délvidéket, Erdélyt, Felvidéket, Kárpátalját. A 80-as években egyre több helyre hívták evangelizálni. Nagyon szerették mindenfelé. Én számtalanszor szolgálom Torbágyon vagy bárhol, és amikor bemutatkozom, hogy Pap Lászlóné vagyok, sokan örömmel kérdezik, a Pap László felesége? Másként néznek még énram is.

(Folytatjuk)

Puskás Attila

ORBÁN LÁSZLÓ BÚCSÚ

Évadzárónk után újra összejöttünk,
Hogy karvezetőnkre emlékezessünk.
Énekbe kezdenénk, szomorú az ének,
Feltör a lelkünkbelől egy nagy hiányérzet.
Mert akit gyászolunk, hogyha itt lehetne,
Okos tanácsokkal most felkészíthetne.

Még oly betegen is - ahogy tőle teltet -,
Katonásan vezette az énekeket.
Ezzel a számunkra élő példát hagyott:
Ne essünk pánikba, ha jönnek a bajok!

Teltek a hónapok s az idő elhaladt,
Katika élete kedves emlék maradt.
Példás életében jelen volt a derű,
Egyszerűségében volt mindig nagyszerű.

Ha majd minekünk is elfogy már az utunk,
Isten irgalmából újra találkozunk.
De addig csak ravatalt s temetőt látunk,
Míg elérkezik ígért feltámadásunk.

Mert mi megtanultuk ősi Bibliánkból,
Mit tanít a juhoknak nagy Pásztoráról.
Hogy ne csüggedjen senki, ki benne remél,
Mert aki Őbenne hisz, ha meghal is, él!
Ki tudná leírni azt a sok szép dolgot,
Melyeket közöttünk Katika alkotott?
Ha van hely lelkünkben az ő kérésének,
Lesz majd ezután is szép hangú dicséret.

Itt most befejezem, leteszem a tollam,
Katika intelmét mégis kell hogy mondjam.
Már amikor beteg volt, szerényen ezt kérte,
Hogy ez megmaradjon figyelmeztetésre.

Becsüljétek meg vezetőiteket,
Mert ez minősíti keresztyénseteket.
A magam részéről komolyan is veszem,
Mert ezt végrendeletnek is tekinthetem.

Segíts énekelni tovább is Jézusunk,
Ezzel Katikának emléket állítunk.
Miközben éneklünk, hassa át a lelkünk,
Szent imádatoddal egészen megteljünk.

*Budakalász, 2012. szeptember 10.
(Szeretettel a Psalmus énekkar nevében.)*

RÉGI HISTÓRIÁK

Az egyházközség irattárából

A Fáy család alapítványai

Folytatva a pomázi református egyház javára tett egykori alapítványokat bemutató sorozatunkat, most két olyan alapítványt mutatunk be, melyek az egyházi oktatás fontos területein, a református iskola és a lelkészutánpótlás részére biztosított anyagi forrásokat.

Fáy Ignác iskolai jutalmkönyv-alapítványa

Fáy Ignác pomázi közbirtokos a református egyházat anyagilag segitendő már több alkalommal adományozott nagyobb összeget, így például a Spitzer féle ház megvásárlására – iskola és tanítói lakás elhelyezése céljából – 1847-ben 50 váltóforintot. Fennállása alatt az iskola végig anyagi gondokkal küszködött, felszereltsége igen szegényes volt, ezért nagyon is rászorult a módosabb egyháztagok segítségére. Ezért jelentős támogatásként kell értékelni Fáy Ignác 1858. május 18-án tett alapítványát, mellyel a „jobb tanuló” gyermekek részére jutalmkönyvek vásárlását támogatta:

„Alapítvány. Melynél fogva alol irott elhatároztam, a helybeli Izraeliták ellen, az Izraelita Egyházat tárgyazó, s már ítéletileg megnyert perem következtében, ezen Izraelita egyházat, az udvarával egygyütt melly a 442ik és 443ik szám alatt levő közös fundusnak egy harmad részéből áll – azon joggal, mellyel engem illet Örökösen a pomázi reformált Iskolára ruházni – oly feltétel alatt – hogy az évenkint fizetendő, egyesség által megálapított hasznobéri Ósvegen, évenkint hasznos és tanulmányos könyvek vétessenek, mellyek közvizsgálatkor, a jobb tanuló gyermekek közt ju-

talomképpen lesznek ki osztandók. –/minden darab könyvbe az illető tanító által ezen szavak iratassanak: „Fáy Geiza emlékére”.!

A pomázi izraelita hitközség Fáy Ignác atyjával, Fáy Rudolffal (aki felesége, Wattay Krisztina révén rokonságban állt a Wattay családdal) kötött hasznobérleti szerződés alapján ugyanazt a telket (fundust) használta, ahol a reformátusok első iskolája állott a mai Hősök terén. (Zsinanógát nem ott, hanem a mostani Hunyadi utcában építettek, 1896-ban.) Ennek hasznobér összegéből támogatta alapítványával Fáy Ignác a református tanulók előmenetelét. Amikor pedig az egyházközség az iskola működtetési jogáról – a „nagyon szegény egyház tagjait” további terhektől megkímélendő – 1901-ben lemondott, és az általi elemi népiskola igazgatója 1903-ban azzal a kéréssel fordult az egyházhoz, hogy a Fáy Ignác Alapítvány pénzét adják át, a presbitérium az

Fáy Ignác alapítványa

alapító szándékára hivatkozva a kérést elutasította, és az alapítványi összegből továbbra is könyveket vásárolt az arra érdemes református tanulók jutalmazására.

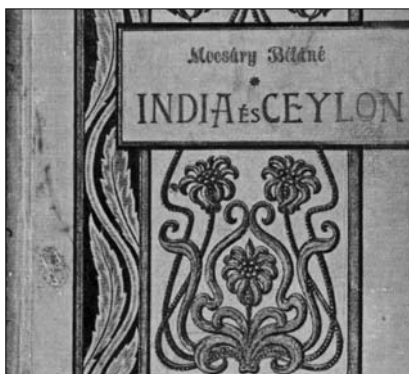
Fáy Ignác sírja a Wattay-Fáy sírkertben Pomázon

Az első magyar női útleíró: Mocsáry Béláné Fáy Mária

Mocsáry Béláné Fáy Mária alapítványa legátusok jutalmazására

A Fáy család jókedvű adakozóinak sorát előbb Fáy Ignác özvegye, Fáy Ignácé, majd Fáy Ignác első házasságából, Kenessey Franciskától született leánya, Fáy Mária (1845-1917) folytatta. Egy éves korában édesanyját elvesztette, így apja egyedül nevelte fel, aki szenvedélyes utazó volt. Tizennégy éves korában elvitte magával Velencébe. 1862-ben férjhez ment Mocsáry Bélához, akivel egy Nógrád megyei kis tót faluban éltek, de házuk volt Pomázon is (ma Beniczky u. 8. szám). Gyakran tettek utazásokat Európában. Férje 1890-ben bekövetkezett halála után birtokai jövedelmét utazásokra fordította, és egész hátralévő életét utazásainak és útikönyvek írásának szentelte. Első nagyobb keleti útjára még elkísérte Beniczky Margit is, bejárták Egyiptomot, Palesztinát, Görög- és Törökországot, ezt követően azonban már egyedül utazva eljutott Kelet-Indiába a Himalájáig és Ceylonba, Észak-Amerikába, Mexikóba és a Karib-szigetekre. Ő volt az első magyar nő útleíró, könyvei, fotóalbumai mind megjelenésük idején, mind a mai napig rendkívül népszerűek, ma is kedvelt (és kapós) tételek a különböző aukciós árveréseken.

szereplő legátus, illetve legátus hiányában a legátusi tisztelet végező segédlelkész s ha ilyen nem volna, a funkciót teljesítő rendes lelkész jutalmaztassék; - részben pedig a pomázi ref. egyházközség nyerjen evi segélyt.

Ha a legátus a budapesti főiskolából kiküldött teológus ifjú, minden ilyen esetben nagy ünnepenként 5-5 korona, azaz öt-öt korona legátusi tiszteletdíjban részesüljön, ami egyházi évenként 15 koronát, azaz tizenöt koronát tesz ki.

Ha legátust nem kér az egyház, akkor a legátusi tisztelet teljesítő mindenkori segédlelkész, vagy ha ilyen nincs, a három nagy ünnepen funkciót végző rendes lelkész kapjon ünnepenként 5-5 koronát, azaz öt-öt koronát tiszteletdíj képen, vagyis egyházi évenként 15 koronát, azaz tizenöt koronát.

Az évi kamataiból ezután még fennmaradó bármilyen nagy teljes összeg a pomázi ref. egyházközség pénztárába folyjon be s belőle az egyház évi anyagi szükségletei fedeztessenek.

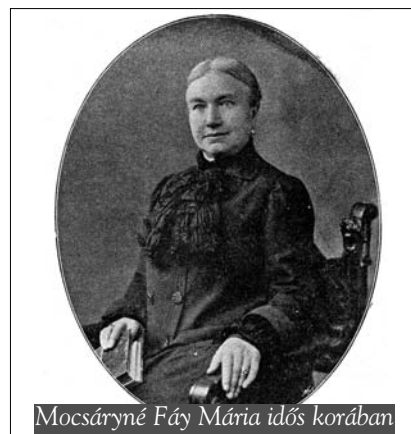
Ezen alapítvány oly módon kezeltesék, mint a pomázi ref. egyházközség egyéb vagyonát kezelni szokta. A kezelés az egyházközség presbiteriumát illeti s az azért való anyagi felelősséget is a presbiterium viseli...

Jótékonykodó asszony volt, könyvei jövedelmét is különféle nemes célok érdekében ajánlotta fel. Utazásaiból hazatérve, szülőfaluja, Pomáz református egyházközségét is alapítvánnyal segítette, amelyről az 1911. június 23-án kelt alapítványlevelével rendelkezik:

„Alapító levél. Alulírott özv. Mocsáry Béláné sz. Fáy Mária, magánzó, pomázi illetőségű és lakos, a pomázi ref. egyház iránti összes anyagi kötelezettségemnek eleget teendő, ezen egyház részére 1000 kor, azaz Egyezer koronát adományozok oly kikötéssel, hogy annak évente befolyó kamataiból részben a három nagy ünnepen /Karácsony, Húsvét, Pünkösöd/

Lehet, hogy a presbiterium anyagi felelősségvállalására tett utalás miatt, lehet hogy más okból, de az alapítvány jóváhagyása több mint öt évet késett, ugyanis a Paczolay Péter lelkész, Verebes György egyházi gondnok, Erdélyi Károly egyháztanácsi jegyző és még öt presbiter aláírásával ellátott jóváhagyó záradék csak 1916. augusztus 6-án kelt. A presbiterium ugyanezen a napon fogadta el határozataival és terjesztette jóváhagyás végett az egyházmegyei közgyűlés elé az előző számunkban bemutatott Almási Balogh Albin és Schlachta Adolf /báró Schluga Natália 1000-1000 koronás alapítványait is. Az egyházmegyei közgyűlés valamennyit el is fogadta, és másodfokú jóváhagyás végett felterjesztette a főtiszteletű egyházkerületre, özv. Mocsáry Béláné Fáy Mária alapítványát azzal a kiegészítéssel azonban, hogy a jóváhagyás „az alapítvány alapítónak az egyházi törvényen nyugvó adózási kötelezettségét nem érinti”. Az alapító tehát – szándékával ellentétesen – nem mentesülhetett az egyházi adó befizetésének kötelezettsége alól, azt teljesítenie kellett – visszamenőlegesen is.

Könczöl Dánielné

Mocsáryné Fáy Mária idős korában

NÁLUNK KERESZTELTEK

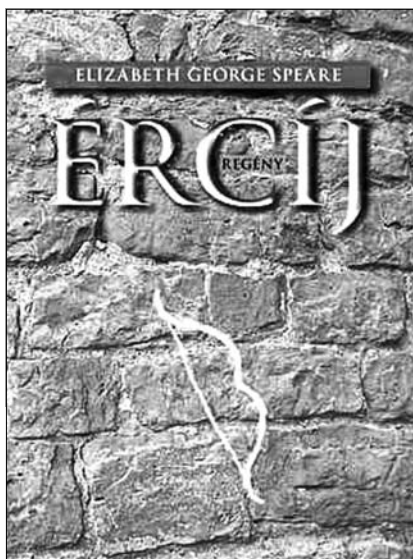
Németh Kristóf Isten népéhez tartozik

Vince-Bobák Zente Isten népéhez tartozik

Istók Lelle Isten népéhez tartozik

Ismét egy regényt szeretnék ajánlani, amely Jézus korában játszódik, és amely arról szól, hogy kivívható-e népünk és a magunk szabadsága gyűlölettel, bosszúállással, illetve hogyan szabadít meg Jézus a gyűlölet rabságából?

A helyszín Palesztina, azon belül is Galilea és Jézus városa, Kapernaum. A regény főszereplője Dániel, Jámel fia, aki harcosnak készül, küzdeni akar Izráel függetlenségéért. Nyolcéves korában apját a rómaiak keresztre feszítik, mert ki akarja szabadítani ártatlanul bebörtönzött öccsét, anyja pedig néhány hét múlva belehal a bánatba. Dániel bosszút esküszik a rómaiak ellen. A gyűlölet és a bosszú életi, és várja, hogy Isten kiül majd egy új Dávidot, várja, hogy végre eljőjön Isten királysága Izráel földjére, és őrizgeti gyűlöletét arra az eljövendő időre.

Csatlakozik egy tapasztalt harcoshoz, Roshoz, akiről sokan azt mondják, hogy ő lesz az, aki majd kiűzi a rómaiakat, aki szabadságot hoz a népnek. Ros, a törvényen kívüli, számkivetett csapatával a környéken portyázik és gazdag zsidó utazókat, karavánokat támad meg és foszt ki, hogy a rómaiak elleni felszabadító harchoz szerezzék pénzt, legalább is ezzel buzdítja embereit kitartani maga mellett. Nem veti meg azonban a parasztok birkáit, őrizetlenül hagyott terményeit sem.

Egy nap felkeresi Dánielt a hegyekben egykori barátja, Simon, akivel együtt voltak segítők Amálek kovácsműhelyében, akinek már önálló műhelye van, hogy hazahívja Dánielt nagyanyjához és húgához, és hogy elvigye a zsinagógába, ahol egy csodálatos tanító, Jézus beszél arról, hogy betelt az idő, és elközelített Isten királysága. Halk szava melegen, elevenen és a végtelen hatalom ígéretével zendül, Isten királyságának eljövételéről beszél, aki evangéliumot hirdet a szegényeknek, szabadulást a foglyoknak, a vakoknak szemük megnyílását, aki azért jött, hogy szabadon bocsássa a megkínzottakat, és hirdesse az Úr kedves esztendejét. Jézus szavait hallva Dániel – mintha villám csapott volna bele – hirtelen felismeri benne a várva várt szabadítót. Lelkesen várja a paran-

KÖNYVAJÁNLÓ

„Isten ruház föl engem erővel, ő teszi tökéletessé utamat. Olyanná teszi lábamat, mint a szarvasoké, magaslatokra állít engem. Ő tanítja kezemet a harcra, karjaim ércíjat feszítenek.” (Zsoltárok könyve 18, 35)

Elizabeth George Speare ÉRCÍJ

csot, hogy Jézus fegyverbe szólítsa az elnyomók ellen, hogy megmondja, mit kell tenni. De Dániel gyorsan lerázza magáról a varázslatot, csalódottan és értetlenül távozik, mikor a harci kürt hívó szava helyett Jézustól azt hallja: „Bánjátok meg bűneiteket!”

Barátaival esküt tesznek egymásnak Énók könyvére, hogy harcolni fognak Izráélért, a Makkabeusok jelszavával: „Isten győzelméért!”. Egy közös jelet is választanak maguknak, az ércíjat, melyet még a leg-erősebb ember sem lenne képes meghajlítani, csak olyan ember, akit Isten erősít meg. Mert akit Isten erősít meg, olyanra is képessé válik, ami egyébként lehetetlennek tűnik.

Dánielbe mégis befészkel magát néhány szó, amit a názáreti ács mondott, és amiről nem tud szabadulni: „Mert mindegyikötök kedves az ő szemében”. Látja, hogy amikor Ros ránéz egy emberre, csak a használati értékét látja, mintha eszköz lenne vagy fegyver, amikor viszont Jézus ránéz egy emberre, Isten gyermekét látja meg benne.

Szerencsés fordulatot hoz életében, hogy Simon megkéri Dánielt, vezesse a kovácsműhelyt, mert ő Jézust követi. Így hűgával együtt Simon házába költözik, véget érnek a bujdosás évei. Terveit azonban nem adja fel, fűti a bosszúvágy, a szunnyadó harci tűz időről időre fellángol benne. E mellett viszont keresi az alkalmakat, hogy hallja Jézust, mert ha őt hallja, olyan világos minden, olyan egyszerű, annyira, hogy utána nem érti, hogyan nem jutott ez előbb az eszébe.

A kovácsműhely jól megy, de Dániel távollétében egy római katona is egyre gyakrabban keresi fel, érdeklődése Leára, Dániel húgára irányul. Dániel figyelmét más köti le. Ki akarja szabadítani jóbarátját, Jőelt, aki a rómaiak fogságába került. Maga mellé szervezi hasonzorú társait, és a Via Maris magas sziklafalairól támadást vezet a római menetszlop ellen. Róma ereje majdnem apja sorsára juttatja, de életét – sajátját feláldozva – megmenti Sámson, az óriás természetű rabszolga, akit még Ros bandájában szabadított ki egy rajtaütés során, és aki árnyékként követte Dánielt, a megmentőt.

„Aki karddal él, kard által is vész el” – ezeket a szavakat Jézustól hallotta. Dániel eddig úgy gondolta, karddal élni a legjobb dolog a világon, mi jobb véget remélhet egy férfi magának, mint karddal a kezében hazája szabadságáért harcolva meghalni? Ő élt a kard-

dal, de helyette Sámson halt meg, és a szabadság távolabb volt, mint valaha.

A bűntudat ismét Jézushoz űzi. Dániel mindent elmond Jézusnak, kiönti szívének minden reménytelenségét, kudarcát, fájalmát, azt a tartozást, amit Sámson áldozata rótt ki rá. Jézus figyelmezteti őt: azt kell visszaadni, amit kap. Sámson mindenét odaadta, amiye csak volt, visszafizetheti-e Dániel ezt a szeretetet gyűlölettel? Az igazi ellenség a gyűlölet, amely nem hal meg, hiába gyilkol, csak erősödik. A gyűlöletnél csak egy dolog erősebb: a szeretet. Dániel követni szeretné Jézust, de Jézus elmeséli a gazdag ifjú esetét, aki követni akarta őt, de elment, mert arra kérte, szabaduljon meg a vagyonától. Ahhoz, hogy Dániel követhesse őt, neki a gyűlöletétől kell megszabadulnia. Mert nem a gyűlöletre esküdött, hanem Isten győzelmére.

Dániel csak lassan szabadítja ki magát gyűlölete láncából. Megtudja, hogy az a római katona, aki gyakran térfereg a műhelye közelében, a gyűlölt ellenség, Lea kedvéért jár oda. Iszonyú haragját Leára zúdítja, és szörnyű bosszút forral a katona ellen. Lea csak azzal tudja bátyja haragját csillapítani, hogy megígéri, soha többé nem beszél a rómaiakkal, ki sem teszi többé a lábát a házból. Lea összeomlik, Dániel azt hiszi, démonok szállták meg. Jézus jut eszébe, aki ki tudja űzni az emberből a démonokat. Elmegy Kapernaumba, de a Mestert már nem találja ott, tanítványaival elhagyták a várost. Lea már nagyon beteg. Marcus, a római katona látni szeretné Leát, mielőtt áthelyezik szakaszát Korinthusba, de Dániel útját állja, még mindig csak az ellenségét látja benne.

Ekkor megjelenik Jézus, és meggyógyítja a halálra váró lányt. Dániel zokogva hull térdre, mire azonban felnéz, Jézus már nincs seholl. Dániel utána rohan, de az út túloldalán csak a római katonát veszi észre, aki ott áll a tűző napon. Dániel meg-megállva elindul a katona felé. Sok idő telik el, mire meg tud szólalni és azt tudja mondani: „Bejőnnél a házamba?”

Dániel megérkezett az út végére, még ha nem is úgy és oda, ahogyan ő elképzelte. Felragyogott benne Isten királysága, Jézus világossága, megértette, hogy csak a szeretet képes megfeszíteni az ércíjat.

Elizabeth George Speare: Ércíj (regény)

Kálvin Kiadó – Budapest, 2012

Hamar Jánosné Enikő

A MAROSSZENTGYÖRGYI TESTVÉRKÓRUSUNK VENDÉGSZEREPLÉSE 2012. október 11-14.

A Psalmus Kórus meghívására október 11-én pomázi-csobánkai látogatásra érkezett az erdélyi Marosszentgyörgyi Református Reménység Vegyeskar. A testvérkórusi kapcsolat immár tizenkét évre nyúlik vissza, így régi ismerősökként köszönhetjük vendégeinket. A kórust elkísérte nt. Becsky Eörs tiszteletes úr is, feleségével, és négy gyermeke közül az egyik kislfiával.

Itt tartózkodásukat igyekeztünk különböző programok szervezésével színessé, élménydússá tenni, így közös látogatást tettünk a Vácrátóti Botanikus Kertben, ahol Kósa Géza, a kert vezetője (maga is református presbiter) kalauzolt minket, megtekintettük a gödöllői Grassalkovich Kastélyt, másnap pedig szentendrei városnézésre invitáltuk testvéreinket. Délután együtt róttuk le kegyeletünket felejthetetlen karnagyunk, az idén nyáron elhunyt Ásztai Csabáné Katika sírjánál a pomázi református temetőben, ahol kórusaink közösen énekeltek rá emlékezve, este pedig jó hangulatú közös vacsorán vettünk részt a parókián.

A vasárnapi istentiszteleteken is testvérkórusunk szolgált, Csobánkán, ahol Szász Emese pótkántor orgonált, és Pomázon, Szilágyi Barna Béla énekvezér vezényletével. Sárkány Izabella, fiatal kórustag, Reményik Sándor Pilátus című versét szavalta csodálatos átéléssel. Az istentiszteleteken nt. Becsky Eörs lelkipásztor hirdette az igét. A pomázi istentiszteleten történt szolgálat végén kórusaink közösen énekeltek, majd Takácsné Nagy Zsuzsa, a Psalmus Kórus titkára és Sárkány Tünde, a Reménység Vegyeskar vezetője köszöntötték a testvérkórusokat és a gyülekezetet.

A kora délutáni búcsúzásnál baráti öleléssel és kézfogással köszöntünk el erdélyi testvéreinktől, hálás szívükért cserébe féltő szívünket küldve útravalóul, Urunkhoz könyörögve, vigyázzon rájuk a hazafelé vivő úton. Öröm volt újra a szeretet közösségében barátainkkal találkozni, és Istenben bízva reménykedünk – Ravasz László szavait ide kölcsönözve –, hogy folytatása következik!
P.A.

Becsky Eörs lelkipásztor
prédikál Csobánkán

Szász Emese pótkántor

Takácsné Nagy Zsuzsa kórustitkár
a Sárkány-házaspárral Szentendren

Csobánkai szolgálat

Ásztai Csabáné karnagyunk sírjánál

Közös hálaadó ima a vacsora előtt

A Reménység Vegyeskar a pomázi istentiszteleten

Sárkány Tiinde kórusvezető
köszönetét fejezte ki a vendéglátásért

ÉS LESZNEK KETTEN EGY TESTTÉ

Balla András és Benkő Natália

Herpai Géza és Napkori Éva

Szeptember 14-én kötött házasságot a pomázi templomban Balla András és Benkő Natália, szeptember 15-én pedig Herpai Géza és Napkori Éva. Isten áldását kérjük házasságukra.

Postaládánkból

Dr. Papp Vilmos, a kőbányai református gyülekezet nyugalmazott lelkipásztora, teológiai professzor, a Magyar Református Presbiteri Szövetség volt elnöke levélben köszöntötte Nyilas Zoltán lelkipásztorunkat gyülekezeti újságunkkal kapcsolatban:

Kedves Zoltán,

Köszönöm a részemre juttatott gyülekezeti lapot. Így Balogh Albinról is többet tudok. Am különösen örültem a Soos Gézáról szóló megemlékezésnek. Soos Lászlónak legátusa voltam Nagy[?]lőkon, mint I. éves teológus. Azóta is nagy tisztelet el gondolok rá, mert nagy hűséggel látta el szőrvénvait. /Két istentiszteleten is tűzvész volt... - Nemhiába volt Pünkösöd

A lapból kitérnek, hogy alapos és szép munkát végeztek Pomázon. Urunk legyen veletek továbbra is. - A mellékelt kis füzet 14-20 éveseknek szánt "Utikalauz" sorozatom 6. darabja. Am minden kezdő bibli olvasónak is szántam. Viszonzásul fogad szeretettel. Szívélyesen köszönt:

2012 október 11.

Papp Vilmos

NAPLÓ

Alkalmaink voltak:

2012. augusztus 26. - Papkerti hangverseny a parókia kertjében.
 2012. szeptember 9. - Tanévnyitó istentisztelet a pomázi templomban, gyülekezeti délután a pomázi Szurdokban.
 2012. szeptember 15-22. - Szakrális Művészetek Hete, ennek keretében:
 2012. szeptember 16. - A pomázi istentiszteleten szolgált a Debreceni Református Kollégium Kántusa;
 2012. szeptember 21. - A Praetorius Kamarakórus koncertje, presbiteri gyűlés.
 2012. október 1. - Hangverseny Asztai Csabáné emlékére a Teleki-Wattay Művészeti Iskola hangversenytermében az iskola tanárainak fellépésével.
 2012. október 7-étől énektanulás az istentiszteletek előtt a pomázi református templomban.
 2012. október 11-14. - A Marosszentgyörgyi Református Reménység Vegyeskar vendégszereplése.
 2012. október 12. - Szív-közelben Pomázon sorozat keretében beszélgetés Nyilas Zoltán református lelkipásztorral a pomázi Plébánia Keresztény Pincekulbjában.
 2012. október 14. - Istentisztelet Csobánkán és Pomázon a marosszentgyörgyi Becsky Eörs lelkipásztor és a Reménység Kórus szolgálatával; presbiteri gyűlés.
 2012. október 20. - Kerékpártúra minden korosztály részvételével az Obudai-szigetre.
 2012. október 28. - Konfirmandusok bemutatása a pomázi református templomban.
Tervezett alkalmaink:
 2012. november 11. - A Psalmus Kórus szolgálata a Szentendrei Evangélikus Egyházközségben.
 2012. november 17. - Konfirmandus és ifjúsági csendesnap Pomázon.
 2012. november 18. - A Szentendrei Református Gimnázium szuplikációja a pomázi református templomban.
 2012. november 26-30. - Evangelizációs hét a csobánkai imaházban, Cs. Nagy János budakalászi lelkipásztor szolgálatával.
 2012. december 2. - Adventi úrvacsorai közösség; a Szent Cecília Kórus szolgálata a pomázi református templomban; Csobánkán csendes délután.
 2012. december 9. - Istentisztelet Dr. Balla Péter lelkipásztornak, a Károli Gáspár Református Egyetem rektorának szolgálatával Csobánkán és Pomázon.
 2012. december 16. - A Szentendrei Református Gimnázium énekkarának szolgálata a pomázi református templomban; gyermekdélután Pomázon.
 2012. december 24. - Gyermekkarácsony 14,00 órától Csobánkán, 15,00 órától Pomázon.
 2012. december 25-26. - Karácsonyi úrvacsorai közösség.

2012. december 25. - Karácsonyi istentisztelet 17,00 órától Pilisszentkereszten.
 2012. december 31. - Övi istentisztelet 9,00 órakor Csobánkán, 18,00 órakor Pomázon.

Keresztelő:

2012. szeptember 9. - Sonkoly Szófia, Németh Kristóf.
 2012. szeptember 23. - Vince-Bobák Zente.
 2012. szeptember 30. - Lugosi Leontin, Hídvégi Panka.
 2012. október 07. - Istók Lelle, Völgyesi Gergely.

Esküvő:

2012. szeptember 14. - Balla András és Benkő Natália házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.
 2012. szeptember 15. - Herpai Géza és Napkői Éva házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.
 2012. szeptember 29. - Makk Zsolt és Czuk Oktávia házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

Halálozás, temetések:

- 2012. augusztus 8-án elhunyt Szép Lászlóné (†70) testvérünk, temetése 2012. augusztus 20-án volt a pomázi református temetőben.
 - 2012. augusztus 13-án elhunyt Drobinoha Sándorné (†67) testvérünk, temetése 2012. augusztus 24-én volt városunk ravatalozójából.
 - 2012. augusztus 30-án elhunyt Istráb Zoltánné (†74) testvérünk, temetése 2012. szeptember 10-én volt a pomázi református temetőben.
 - 2012. szeptember 21-én elhunyt öz. Bakró Sándorné (†81) testvérünk, temetése 2012. október 01-jén volt a pomázi református temetőben.
 - 2012. szeptember 29-én elhunyt Szentesi Sándor (†75) testvérünk, temetése 2012. október 12-én volt a pomázi református temetőben.

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan december 25-én, Karácsonykor jelenik meg.

Kérjük a kedves testvéreket, írják meg lapunkkal, illetve a lapunkban megjelent írásokkal kapcsolatos véleményüket, legyen az támogató vagy éppen kritikus hangvételű. Várjuk hozzászólásaikat, javaslataikat, akár a lapunkkal, akár a gyülekezetiünkkel kapcsolatban.

Erősítsük együtt gyülekezeti életünket és Istenbe vetett hitünket!

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társégyszövetség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; Telefon: 06-26-325-297
 Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.parokia.hu/lap/pomaz-csobankai-reformatus-tarseghazkozseg>

Gyülekezetiünk számlaszámai:

Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362) – **Terjesztési felelős:** Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

Gyülekezetünk rendszeres alkalmai

Hétfő: 9,30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)

17,00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon

18,00 énekkari próba Pomázon

Kedd: 18,00 kétkereszt alkalom Pomázon

18,00 biblióra Csobánkán

Szerda: 18,00 biblióra Pomázon

Csütörtök: 18,00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán

Péntek: 19,00 ifjúsági biblióra Pomázon

Vasárnap: 9,00 istentisztelet Csobánkán az imaházban

9,00 gyermek istentisztelet Csobánkán az imaházban

10,30 istentisztelet Pomázon a templomban

10,30 gyermek istentisztelet Pomázon a gyülekezeti házban